

Ruucasi ooja istumaasi ivuaadana Suusi Cristo ojootosadΛ caimΛcai Suusi Cristo tΛvaagiamu

¹ Giñaduñi Teoopilo aanΛ arRuucasi dai casiant gΛooji aanΛ dai gΛaagidi vΛasi istumaasi idui ΛΛmadu istumaasi mamaatΛtuldiña ΛSuusi oodami. Dai gΛaagidi aanΛ isducatai gΛaaga ΛSuusi gΛaa duiñdaga dai isducatai ivuaadana ² asta aidΛsi tΛsai Λgai tΛvaagiamu. AidΛsi maiquiaa ii ΛSuusi tΛvaagiamu aagidi Λgai guvucadadΛcΛdΛ Diuusi IbΛadΛ gΛojootosa istumaasi gΛaagai isiduñiagi. Λgai ΛrΛgai vaa ismaacΛdΛ Λco vuvaitu ΛSuusi ΛΛquioma abiaadΛrΛ. ³ AidΛsi muu ΛSuusi Λpamu duaaca dai Λgai vaa divia dai vuidΛrΛ cΛquiiva gΛojootosa dai goo coobai tasai aitu didividitai. Poduucai maasitu ΛSuusi isduaaca. Dai aagadi ΛSuusi gΛojootosa ismaasi siaaco tΛaanΛi Diuusi.

⁴ AidΛsi quiaa daacataidai ΛSuusi gΛojootosa ΛΛmadu aagidi sai maiimΛna JerusaleenaiñdΛrΛ, dai potΛtΛdai:

—NΛnΛracavurai aapimΛ asta siΛΛscadΛ apΛdui ismaacΛdΛ gΛnaagidi Diuusi giñoooga isiΛpΛduñiagi, Λgai vaa ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ. ⁵ SΛΛlicΛdΛ ΛVuaana gΛnvapacoi suudagicΛdΛ mosΛpΛ chiΛΛqui tasaicΛdΛ vapacoñicamu aapimΛ Diuusi IbΛadΛcΛdΛ sai Λgai gΛnΛΛmadu daaca agai.

Poduucai divimu Diuusi Ib^Λad^Λ dai v^Λasc^Λar^Λ g^Λn^ΛΛ^Λmadu aim^Λrdamu —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁶ Dai aid^Λsi g^Λn^Λmpaidacatadai ^Λgai Oliivosi gi-idi^Λr^Λ taid^Λ ^Λojootosicami it^Λt^Λdai ^ΛSuusi:

—Mamaat^Λtuldiadami, ¿sivisi ^Λrsi^Λascad^Λ vu-vaida ^Λgai aapi ^Λromamano vai camaitat^Λaan^Λiña ^Λgai tanai Isireli d^Λv^Λar^Λi^Λr^Λ dai baiyoma aapi t^Λaan^Λdagi? —ast^Λt^Λdai ^Λojootosicami.

⁷ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Aapim^Λ mait^Λr^Λn^Λv^Λtar^Λ m^Λsmaat^Λcagi si^Λascad^Λ tomali istuigaco iduñiagi giñooa istumaasi ^Λgi ^Λgai viaa s^Λlicami siduñiagi.

⁸ Si^Λascad^Λ t^Λvañiagi Diuusi Ib^Λad^Λ aapim^Λ g^Λn^ΛΛ^Λmadu viaacamu aapim^Λ guvucadad^Λ dai ñiooquimu giñv^Λtar^Λ si^Λsi tami Jerusaleen^Λr^Λ ^Λcaasi aipacoga sicooli Jerusaleena, siaaco Judeea t^Λagidu, dai g^Λmai d^Λv^Λar^Λi^Λr^Λ v^Λsi siaaco Samaalia t^Λagidu dai asta m^Λacasi oidigi ugid^Λrioma —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁹ Aid^Λsi caaagidi ^ΛSuusi imaasi t^Λsai t^Λvaagiamu. Dai quiaa t^Λagigi ^Λojootosicami tai divia ^Λmo icomai dai iñña ^ΛSuusi tai camaivaamioma t^Λ ^Λgai. ¹⁰ Dai quiaa t^Λagigi ^Λgai t^Λvaagiamu dai todian duucai t^Λ gooca c^Λali tooto yuuscami vai abaana guuca. ^Λgai dada aid^Λsi quiaa t^Λsadimi ^ΛSuusi t^Λvaagiamu. ¹¹ Dai pot^Λt^Λdai:

—C^Λali Galilee^Λr^Λ oidacami, ¿tuimasi mosguucacatai t^Λvaagiamu n^Λeeyi? ^Λgai vaa Suusi ismaac^Λd^Λ t^Λsai t^Λvaagiamu aapim^Λ g^Λnsaagidaiñd^Λr^Λ ^Λpamu divimu poduucai

isducatai taaigigi aapimaa aidasi tasai agai tavaagiamu —astatadai acaacalli.

¹² Tai iji oojootosicami ami giidaiñdara Jerusaleenamu. Agiidi miaanai caaca Jerusaleena para goo miil vaan caisapi asi. ¹³ Aidasi caaayi agai Jerusaleenara goocua daama vaaquira tacaviaco taatasai. Ami ganuuliñacata dai Piiduru, Jacovo, Vuaana, Aandarsi, Piili, Tomás, Bartolomé, Mataivo, amadu Jacovo Alfeo marada, amadu Simuñi ismaacada vuvaida aliditadai aromamano, amadu Uudasi Jacovo suculida. ¹⁴ Vascatai agai ganampaidiña mamaadaragai vatar, Suusi susuuculida amadu dai María Suusi dada amadu dai aooqui ara.

¹⁵ Amo imidagai aidasi ganampagi avavoitudadami tai saagida caquiva Piiduru, ami daraajatadai amo sientu dan amo coobai oodami. Taida Piiduru potadai:

¹⁶ —Giñaaduñi, poduucai gaagaitadai sipaduñiagi ismaacada aquma aagai Davicaru guvucadadada Diusi Ibada. Davicaru aagai Uudasicaru. Uudasicaru aragai ismaacada vuaa agai ismaacada maisapicami bacai Suusi. ¹⁷ Daida amoco graduñicatadai dai viaacata dai salicami garaa duiñagara. ¹⁸ Dai gasavalli amo davarai tumiñsica ismaacada aa namqui abaitaguucacami Uudasicaru soimaasi iduucai agai. Tai Uudasicaru gasagia dai vaiguugu dai taapai vocada tai vuvaaja iida. ¹⁹ Aidasi mai Jerusaleenara oidacami Aselidama taai adavarai ismaacada itiya alidi

oodamicada Davalarai aracara. ²⁰ Poduucai ooja Davicaru liivruara Salmosi tagiducara aagaitai Uudasicaru:

Angi vana vaaquida. Maitiipucana siora ami oidacagi.

Dai siamai baimu samicamigada.
Asduucai ooja Davicaru.

²¹ Tanai aatama garsaagida oidaga amoco cacali ismaacada garlamadu ajioopaiña vas tasai aidasi daacatadai suusi aatama garlamadu.

²² Aidasi abiaadara vuaana vacoi suusi garlamadu ajioopaiña goovai asta aidasi tasai agai tvaagiamu aatama garsaagidaiñara. Alias gaagai isgaaga aatama amoco goovai saagidaiñara ismaacada nidi isduaaca suusi vaid araagiadamicana suusi duaacarada aatama garlamadu —astadai Piiduru.

²³ Amaasi aco vuvaitu gooca. Amoco Osee Barsavasi tagidu mai Justo aagaiña ara. Dai agamai Matia tagidu. ²⁴ Dai aduucai gamamagi:

—Aapi caliodami Diusi grooga, caa maata vascatai iibada. Gartagidani ismaacada idi vagoocai aco vuusaitu aapi ²⁵ sai bana samicamigada Uudasicaru dai garsoicaiña idi aaduidagiara ismaacada garmaa aapi. Agai arDiusi ootosadacatadai dai dagito gasamicamiga dai ii ami siaaco acatadai alia soimaasi iduucai —asduucai gamamagi.

²⁶ Dai tacaivi daitu amo tumiñsi tai gamaita Matia. Dai otoma vana baivustaama dan amoco ojootosicami.

2

¹ Aidasi aayi aglaa siaa duudagai Pentecostési tlaagiducada mosamapacata daraajatadai lavaavoitudadami vascatai mapai. ² Tai todian duucai gla caidatu tavaagiaiñdara anpan caiti siascada cavami avardagi dai vasiaacatai gigiduli ami quiiyara siaaco daraajatadai agai. ³ Amaasi gamaasitu amo istumaasi tai maascami dai aipaco daama daraiva ismaacada ami daraajatadai. ⁴ Tai divia Diuusi Ibada dai vascatai lavaavoitudadami amadu daaca agai tai agai ganaagacai ñiño ama maa ñiooqui. Vascatai ñiño amo ñiooqui ismaacada maimaatacata dai ismaacada maa Diuusi Ibada.

⁵ Aid Jerusaleenara oidacata dai judidíu vasi aipadara dai maiamo ñiooqui ñioocaitadai dai alia siaa duutudai Diuusi. ⁶ Aidasi ca agai isgla caidatu ganampagi ami siaaco daraajatadai lavaavoitudadami dai maitaa isducatai gantatagituagi cacatai islamadutai ñioocai ñiooquidacada. ⁷ Dai vascatai vupuiirutuan tada dai aipaco ganaagidi:

—Goovai ismaacada pomaa ñioocai arGalileeara oidacami. ⁸ ¿Dai ducatai aatama amadutai ca agi garñiooqui? ⁹ Tami daraaja oodami Partiaiñdara, dai Meediaiñdara, dai Elamaiñdara, dai Mesapotaamiaiñdara, dai Judeeiaiñdara, dai Capadusiaiñdara, dai Poontoiaiñdara, dai Aasiiaiñdara, ¹⁰ dai Filijiaiñdara, dai Panfiliaiñdara, dai Ejiipituaiñdara, dai amapacataiñdara Apilica vaasoñiomaiñdara Sireni. Tami daraaja amoco Romaiñdara ara dai

ΛΛmoco Λrjudidíu vaavoitudaitai vaavoidaragadΛ
 Λjudidíu dai aa gia Λrjudidíu dΛΛdΛdΛ cascΛdΛ
 Λrjudidíu goovai. ¹¹ Tami daraaja ΛpΛ oodami
 CΛrΛtΛaiñdΛrΛ, dai AraaviaiñdΛrΛ dai vΛΛscatai
 aatΛmΛ caΛ isgarñiooquicΛdΛ aagai gocΛcΛli
 istumaasi gΛgΛrducami istumaasi Λgi Diuusi
 ivueeyi —ascaiti Λjudidíu ismaacΛdΛ ami dada.

¹² Dai vupuiirutuan tada dai aipaco gΛntΛcakai
 daidΛ icaiti:

—¿Istuisi ΛpΛdui gomaasi? —ascaiti.

¹³ Dai aa mosparunai daidΛ icaiti:

—AliΛ navaacoñi goovai cascΛdΛ pomaa ñioocai
 —ascaiti Λoodami.

¹⁴ Amaasi guuquiva Λbaivustaama dan gooca
 ojootosicami taidΛ ΛPiiduru gΛgΛrΛ ñioo daidΛ
 itΛtΛdai:

—JudeeΛrΛ oidacami ΛΛmadu vΛΛscatai
 ismaacΛdΛ JerusaleenΛrΛ oidaga maatΛvurai
 aapimΛ idi dai cΛΛgavΛr caΛca ismaacΛdΛ
 gΛnaagida iñaagai aanΛ. ¹⁵ AatΛmΛ

maitΛrnavaacoidadΛ mΛsducatai gΛntΛtΛΛgitoi
 aapimΛ. Tami oidacami mainavaacorΛi ΛΛqui
 quiaamoco tuustamΛrΛ. ¹⁶ Idi ΛrΛgai ismaacΛdΛ
 aagidi Joelicaru gΛrΛΛqui aaduñicaru. Λgai
 ΛrDiuusi ñiooquituldiadamigadΛcatadai dai pocaiti:

¹⁷ Pocaiti Diuusi: “Cayoga ugitΛcai oidigi divimu
 giñibΛdaga dai ΛΛmadu daacamu vΛΛsi
 oodami aipaco oidacami.

VΛΛsi gΛnmaamara ñiooquimu aanΛ giñvΛΛtarΛ.

Dai gΛnmaamara cΛcΛli tΛΛgimu mui naana
 maasi istumaasi mainΛidi aa oodami.

Dai ñiooquida iñagai aanΛ ΛCΛCΛΛliocoidadΛ coosigadΛrΛ.

18 Amaasi ootosamu aanΛ giñlbΛdaga vai ΛΛmadu daacana giñpipiooñiga.

SiΛgai ñiooquimu aanΛ giñvΛΛtarΛ.

19 TΛcavi tΛvaagianana gΛntΛΛgidamu aanΛ mui naana maasi istumaasi.

Dai oidigi daama gΛntΛΛgidamu aanΛ mui naana maasi ΛΛrai ΛΛmadu taí, ΛΛmadu gapi cubusi dai poduucai maatΛmu aapimΛ iscaugitia agai oidigi.

20 Tucaagamucamu gotasai. Dai masaadai moΛΛrai gΛduuñimu dai gooquiΛrΛ aimu istuigaco divia agai ΛtΛaanΛdami.

Dai vΛascatai siaa duutuada agai.

21 Amaasi vΛascatai ismaacΛdΛ giñdaanΛdagi cΛΛgacΛrΛ vuvaidamu aanΛ”, ascaiti Diuusi.

Ascaiti Joelicaru.

22 CaΛcavurai aapimΛ judidíu ismaacΛdΛ gΛnaagida iñagai aanΛ. Suusi ΛrNasareetΛrΛ oidacamicatadai dai Λgai ΛrΛmo cΛΛli ismaacΛdΛ maa Diuusi gΛΛ guvucadagai saidΛ iduuna mui naana maasi gΛgΛrducami aapimΛ gΛnvuitapi dai idi maasicΛdΛ Diuusi gΛntΛΛgi isootoi ΛSuusi. VΛΛsi imaasi cΛΛ maata aapimΛ. 23 VΛΛscΛrΛ aidΛmasi gΛntΛΛgi ΛSuusi maisatugai aapimΛ dai tΛΛgi ΛCΛCΛΛli ismaacΛdΛ maisiaa duutudai Diuusi sai curusiaba siisana dai poduucai gatΛjai aapimΛ muaaragai. VΛΛsi imaasi camaatΛcatadai Diuusi. ΛΛgi Λgai capomaasi gΛtΛgito ΛΛqui abiaadΛrΛ sai poduucai ΛpΛduuna. 24 Λgai vaa Diuusi Λpamu duaacali ΛSuusi. Tomali Λmo istumaasi maitistui issoobidagi ΛSuusi isduaacagi, tomali

muuquigami. ²⁵ Dai aagai Davicaru ʌSuusi dai poduucai ooja:

VʌʌSCʌRʌ nʌidi aʌnʌ ʌCʌliodami Diuusi aʌnʌ giñʌʌmadu daja giñSʌʌlisa padʌRʌ.

Giñnuucada ʌgai vai tomali ʌmaadutai maisoimaasi giñvuiididi.

²⁶ Cascʌʌ aliʌ baigiñʌlidi aʌnʌ dai aagai ansai baigiñʌlidi.

Cascʌʌ maiduaadicui aʌnʌ istuma daivuñiagi giñtuucugacʌʌ siʌʌscadʌ muuquia aʌnʌ.

²⁷ Dʌmos aapi giñDiuusiga maiviaamu giñibʌdaga aa coidadʌ ibʌadʌ saagida.

Dai maitidagito issiaa tuidiagi giñtuucuga.

Aʌnʌ ʌRʌgai ismaacʌʌ oigʌdai aapi.

²⁸ Giñduaacaldamu aapi.

Aʌnʌ giñʌʌmadu aimʌrai aapi cascʌʌ aliʌ baigiñʌlidi aʌnʌ.

Asduucai ooja Davicaru.

²⁹ Giñaaduñi cʌʌga maata aapimʌ siʌʌqui muu gʌraduñi Davicaru dai quiaa maasi mʌsiaaco yaasa.

³⁰ Davicaru ʌRʌDiuusi ñiooquituldiadamigadʌcatadai dai cʌʌga maatacatadai isDiuusi aagidi vʌʌsi gʌibʌdacʌʌ sai ʌmaadutai cajiudadʌ ʌRCristoca agai dai bʌjia agai Davicaru sʌʌlicamigadʌ.

³¹ Idi vaa cʌʌga maatacatadai Davicaru nʌijadacan caitiña ʌʌquioma abiaadʌRʌ cascʌʌ aagaitadai ʌgai ʌSuusi duaacaradʌ daidʌ icaiti maiviimu Cristo Ibʌadʌ coidadʌ saagida tomali maisiaa tuidimu tuucugadʌ.

³² Diuusi duaacali ʌgai vaa Suusi dai vʌʌscatai aatʌmʌ ʌrnʌijadami vʌʌsi imaasi.

³³ Diuusi vaidacai ʌSuusi tʌvaagiamu sai sonuana daacana dai poduucai maa ʌmo gʌʌ sʌʌlicami.

Dai sivi ootoi ʌSuusi Diiusi Ibʌadʌ, poduucai isducatai gʌnaagidi ʌSuusi oogadʌ. Vʌʌsi idi ismaacʌdʌ nʌidi aapimʌ dai caʌ Diiusi Ibʌadʌ idui. ³⁴ Davicaru maitʌrʌgai ismaacʌdʌ tʌsai tʌvaagiamu. ʌʌgi Davicaru icaiti:

ʌcʌliodami Diiusi itʌtʌdai giñtʌaanʌdamiga:

“Daacañi giñsʌʌlisa padʌrʌ ³⁵ asta siʌʌscadʌ cabaidui aanʌ vai camaitistuidiagi vaamioma gʌsasaayu”.

Ascaiti Davicaru.

³⁶ Vʌʌsi judidíu sʌʌlicʌdʌ gʌaagai ismaatʌcamudai isʌgai vaa Suusi ismaacʌdʌ siisa aapimʌ curusiaba cadaí Diiusi ʌgai saidʌ ʌrCristocana ismaacʌdʌ vaamioma tʌaanʌda agai oidigi daama —astʌtʌdai Piiduru.

³⁷ Aidʌsi caʌ ʌгаа gomaasi aayi soiʌliaragai dai tʌcacai ʌgai ʌPiiduru ʌʌmadu ʌгаа ojootosicami:

—¿Tʌtumaa duuna? —ascaiti ʌoodami.

³⁸ Amaasi ʌPiiduru aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—ʌma duucaiavar gʌntʌtʌgito dai camaisoimaasi ivuaada vai Diiusi gʌnoigʌdana vʌʌsi gʌnsoimaascamiga. Gʌnvapaconavurai aapimʌ vʌʌscatai Suusi sʌʌlicamigadʌcʌdʌ siDiiusi ootosamu gʌIbʌdaga vai gʌnʌʌmadu daacana. ³⁹ Idi ñiooqui ʌraapimʌ gʌnvʌʌtarʌ ʌʌmadu gʌnmaamara dai ʌgai ismaacʌdʌ mʌʌcasi daraaja dai vʌʌscatai ismaacʌdʌ ʌcʌliodami gʌrDiiusiga vapaida ʌlidio —astʌtʌdai ʌPiiduru.

⁴⁰ Idi ñiooquicʌdʌ ʌʌmadu vaamioma aa ñiooquicʌdʌ ñioo ʌPiiduru dai cʌʌгаа maa ñiooqui dai potʌtʌdai:

—CΛΛgacΛrΛavΛr vuvaaqui gΛΛgΛvituldaragadΛaiñdΛrΛ
 Λoodami soimaasi ivuaadami —astΛtΛdai
 ΛPiiduru.

⁴¹ Poduucai tudo vΛΛscatai ismaacΛdΛ Λgi
 ñiooquidΛ gΛnvapacoi. AidΛ tasΛrΛ urava
 parΛ vaica miil oodami Λгаа ismaacΛdΛ
 vaavoitudai. ⁴² Dai vΛΛscatai apiavaavoitudai
 istumaasi mamaatΛtuldiña Λojootosicami. Dai
 Λmo tΛgitoidagai viaacana dai gamamadaiña
 gΛnΛΛmpaiditai siuu duucu gaugia agadagi.

⁴³ DaidΛ ivuaadana Λojootosicami mui naana
 maasi gΛgΛrducami vai vΛΛscatai duduaadicuiña.
⁴⁴ Dai vΛΛscatai ismaacΛdΛ vaavoitudaitadai
 sΛΛlicΛdΛ cΛΛga gΛnuraavacatadai dai Λmapai
 viaacatadai gΛnvustuidaga. ⁴⁵ Dai gaagaraiña
 gΛnvustuidaga dai Λtumiñsi ΛrvΛΛscatai
 vΛΛtarΛcana. IsΛmaadutai vaamioma tΛgitocagi
 vaamioma maacaiña Λgai. ⁴⁶ Dai vΛΛs tasai
 gΛnΛmpaidiña ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu. Dai
 Λmapai gacuaadana quiiquiΛrΛ baigΛnΛliaracΛdΛ
 dai tomali Λmoco maivaamioma gΛducΛdΛ
 gΛΛlidiña. ⁴⁷ Dai vΛΛscatai siaa duutudaiña
 Diuusi dai vΛΛsi oodami cΛΛgacΛrΛ nΛidiña
 dai vΛΛs tasai Λmpaidimi Diuusi ismaacΛdΛ
 cacΛΛgacΛrΛ vuvaidimi ΛΛmadu Λгаа ismaacΛdΛ
 cavaavoitudai.

3

¹ Λmo imidagai coi gΛΛsΛco tasai tΛΛtΛidimitadai
 Piiduru ΛΛmadu Vuaana Λmapai ΛgΛΛ
 quiuupaigadΛrΛ judidíu. Caaayi siuu duucu

gamamadaiña λgai. ² Vλλs tasai ami dadaλjλiña λmo cλλli. λgai maitistutuidiña isaimλrdagi poduucai vuusai λgai. λgλλ quiuupaigadλamu judidíu bλλ ajiopaiña aa, dai dadaasaiña quitaagiña cλλ tioodicλrλ tλλgiducana sai gataanλiña tumiñsi oidicami ismaacλdλ vaapaquidagi ami. ³ Aidλsi tλλ λcλλli soimaascλdλ λPiiduru λλmadu λVuaana aidλsi vaapaquia agaitadai λgai λgλλ quiuupaigadλrλ judidíu tai λmo oidicami. ⁴ Amaasi vui nλnλaava λPiiduru λλmadu λVuaana λcλλli taidλ λPiiduru potλtdai:

—Gλrvuidλrλ iñλnλaava —astλtdai.

⁵ Amaasi vui nλnλaava λcλλli polλiditai isoida agai istumaasi. ⁶ Dλmos λPiiduru potλtdai:

—Maitan viaa tumiñsi vλλscλrλ gλoidamu aanλ istuma viaa. Suusi Cristo ismaacλdλ Nasareetλrλ oidacatadai guvucadadλcλdλ cλquivañi dai aimλrda —astλtdai λPiiduru.

⁷ Amaasi bλi λPiiduru λcoocoadλ novidλ sλλlisa padλrλ dai vañigi. Tai bovasdλrλ guupucatu λλcasodλ λλmadu tλtλaanasiλgadλ. ⁸ Amaasi tλca tual daa λgai dai cλquiva. Dai gλaagacai aimλrai dai vaa λgaa λλmadu λgλλ quiuupaigadλrλ judidíu. Dai tuali dadaimi. Dai aliλ cλλga ñiooquimi Diuusi vui. ⁹ Dai canλiditai vλλscatai iscaaimλrai dai cλλga ñioocai Diuusi vui aliλ duduaadimu, ¹⁰ dai camaitλλ isducatai gλntλtλλgITUagi tomali istλiyagi nλiditai iscadueeyi λcoocoadλ. Cλλga maatλcatadai λgai isλgai λrλgai vaa ismaacλdλ dadaλjλiña daida taanλiña oidicami λgλλ quiuupaigadλrλ judidíu quitaagiña tioodicλrλ.

¹¹ Caduaadλcai λcλλli ismaacλdλ maitistutuiditadai isaimλrdagi mosλλmadu aimλraiña λgai

ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana. Dai vΛasi Λoodami camaitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛΛgituagi dai voopoi ami ΛgΛΛ quiuupaigadΛamu judidíu siaaco Solomoñi portaaligadΛ tΛΛgidu. ¹² Dai tΛΛgacai ΛPiiduru isgΛnΛmpagi vΛascatai potΛtΛdai:

—AapimΛ judidíu, ¿tuimasi gΛrnΛnΛidi ducami isaatΛmΛ Λgi duaaidamudai idi cΛli dai imitu gΛrguvucadagacΛdΛ siΛpΛ cΛΛ tuutiacatai? ¹³ Baiyoma Suusi guvucadadΛcΛdΛ atdueeyi idi cΛli. Diuusi maa gΛmara Suusi Λdaasicami ismaacΛdΛ vaamioma viaa guvucadagai. Dai Λgai vaa Diuusi ΛrDiuusigadΛcatadai ΛpΛ gΛraduñi Avraañicarú dai Isaacaru dai Jacocarú. Dai Suusi ΛrΛgai vaa ismaacΛdΛ tΛΛgi aapimΛ dudunucami. Dai aidasi dagitua agaitadai Pilaato ΛSuusi mosgajiaadΛrΛ vipieeyi aapimΛ. ¹⁴ Maiaagidi aapimΛ isdagitomudai Λgai ismaacΛdΛ cΛΛ tuiga dai maitΛrgΛpiΛr caatΛcami baiyoma aagidi aapimΛ isdagitua Λgai Λmo gamuaacami. ¹⁵ Poduucai muaa aapimΛ ismaacΛdΛ gamaacai ibΛdagai utudui. TaidΛ Diuusi duaacali Λgai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ, vΛΛsiaΛcatai idi aatΛmΛ daraaja nΛijadami. ¹⁶ Λgai vaa Suusi guvucadadΛcΛdΛ bΛi guvucadagai idi cΛli ismaacΛdΛ nΛidi dai maatΛ aapimΛ. Vaavoitudai aatΛmΛ dai idi cΛli Suusi guvucadadΛrΛ cascΛdΛ cacΛΛga dueeyi goovai. CanΛidi aapimΛ iscadueeyi.

¹⁷ Giñaaduñi judidíu cΛΛga maatΛ aanΛ isaapimΛ ΛΛmadu gΛnbaitΛguucacamiga muaa ΛSuusi maicΛΛga maatΛcatai mΛstuma vueeyi. ¹⁸ Poduucai baidui Diuusi ismaacΛdΛ ΛΛquiacoga aagai ñiñiooquituldiadamigadΛ. Λgai vaa

aagaitadai isaliΛ soimaa taata agaitadai ΛCristo. ¹⁹ CascadΛ ama duucaivΛr gΛntΛtΛΛgito aapimΛ dai aagoavΛr suuligi gosoimaa voyaiñdarΛ. Vaavoitudavurai Diuusi vai Λgai gΛnoigaldana vΛΛsi gΛnsoimaascamiga amaasi ΛcΛliodami Diuusi baigΛnΛΛliatudamu. ²⁰ Dai gΛnootosdamu Diuusi Suusi Λpamu. Λgai vaa ΛrCristo ismaacΛdΛ ΛΛquiacoga Λco vuusaitu Diuusi aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ. ²¹ VΛΛscarΛ tΛvaagiΛrΛ viimu Suusi Cristo asta siΛΛscadΛ baidui Diuusi vΛΛsiaΛcatai istumaasi isducatai aagaitadai ΛΛquiacoga ññiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ ΛΛgi Λgai Λco vuvaitu. ²² Poduucai tudu ΛΛquiacoga potΛtΛdai Moseesacaru gΛraaduñicarΛ: “Ootosamu Diuusi Λmo ñiooquituldiadami aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ vΛΛscatai aapimΛ gΛnaadunumΛ saagidaiñdarΛ poduucai isducatai giñootoi Λgai aanΛ. ΛΛgiadavurai vΛΛsiaΛcatai istumaasi Λgai gΛnaagiadagi. ²³ VΛΛscatai ismaacΛdΛ maiΛΛgidi Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ ugititudamu Diuusi dai Λco vuvaidamu judidíu saagidaiñdarΛ”, astatΛdai Moseesacaru.

²⁴ Poduucai tudu vΛΛsi Diuusi ññiooquituldiadamigadΛ Samueli baigovacoga aagai istumaasi daivuñia agaitadai sivi. ²⁵ AapimΛ ΛrcajiudadΛ vΛΛsi Diuusi ññiooquituldiadamigadΛ. Dai vΛΛsi ññiooqui ismaacΛdΛ ootoi Diuusi gΛñiooquituldiadamigacΛdΛ ΛraapimΛ gΛnvΛΛtarΛ. Dai vΛΛsi istumaasi ismaacΛdΛ Diuusi baidui gΛnaaduñicarΛ ΛΛmadu ΛraapimΛ gΛnvΛΛtarΛ. Dai asta ismaacΛdΛ aagidi Diuusi gΛraduñi AvraañicarΛ aidΛsi potΛtΛdai: “AanΛ baiΛΛliatudamu vΛΛsi oodami oidigi daama

oidacami aapi gacajiudagacada”. 26 Aidasi duaacali Diusi gmara lapa ga nootosi aapima sai baigalliatudana masai aapima camaisoimaasi ivuaadana —astada Piiduru.

4

1 Quiaa ñioquiditadai Piiduru amadu Avuaana oodami tai dada papaali judidú amadu baitacaacamigada gga quiuupiar sandaaru amadu saduseo. Saduseo lagi ismaacada maivaavoitudai duaacaragai. 2 Dai alia baacoi vascatai mamaatultiditai Piiduru amadu Avuaana oodami isduaacaradada Suusi camaata vascatai isoidaga duaacaragai coidada vatar. 3 Amaasi vui lagi Piiduru amadu Avuaana dai casi arurunocotadai dai camaiacatadai uruñi isbai duñiagi dudunucamiar cascada cuu lagi asta siaadiqui. 4 Muidutai lagi ismaacada gantagito caa ñioqui vaavoitu. Vasi ismaacada vaavoitu baitoma aayi taan miil, gocaqui aayi goll calli.

5 Dai siaadiqui ganampagi Jerusaleenar vasi adudunucamigada judidú amadu pipiscali amadu mamaatultidiam Diusi samicamigada. 6 Dai ami daacatadai lapa Anasi baitacaacamigada papaali, judidú amadu Caifási, amadu Avuaana, amadu Alijandaro, amadu vasi ismaacada raaduñda baitacaacamigada papaali. 7 Dai vai Piiduru amadu Avuaana dai raana tuutui dai cacai:
—¿Tuma guvucadagaicada dai voora samicamigadada ivueeyi aapima gomaasi?
—astada lagi.

⁸ Amaasi Diuusi Ib^Λad^Λ ^ΛΛmadu daacatadai ^ΛPiiduru taid^Λ ^ΛPiiduru it^Λt^Λdai:

—Dudunucamigad^Λ dai pipiscaligad^Λ judidíu ⁹ sivi casi g^Λrt^Λcacai aapim^Λ isducatai c^ΛΛgac^Λr^ΛΛ vuusai idi c^ΛΛli cocoad^Λ dai isducatai dueeyi goovai. ¹⁰ Aapim^Λ g^Λn^Λvuitapi aagamu aat^Λm^Λ vai maat^Λna v^ΛΛscatai Isireli^Λr^ΛΛ oidacami. Idi c^ΛΛli v^ΛΛscatai aapim^Λ g^Λn^Λvuitapi c^ΛΛca caduaad^Λcatai Suusi Cristo guvucadad^Λc^Λd^Λ. ^Λgai ^Λr^Λgai vaa ismaac^Λd^Λ Nasareet^Λr^ΛΛ oidacatadai dai aapim^Λ siisa curusiaba tai Diuusi duaacali coidad^Λ saagidaiñd^Λr^Λ. ¹¹ ^ΛSuusi ^Λpan ducami ^Λodai ismaac^Λd^Λ siooma g^Λaagai ^Λmo vaaqui v^ΛΛtar^Λ dai aapim^Λ ^Λpan ducami ^Λbaabaquitadami ismaac^Λd^Λ gajiaad^Λr^ΛΛ viaa ^Λodai. ¹² Diuusi ootoi ^ΛSuusi Cristo oidi daama sai ^Λgi ^Λgai viaacana guvucadagai isc^ΛΛgac^Λr^ΛΛ vuviaadagi v^ΛΛsi oodami oidi daama oidacami. Maitipu ^Λmai v^ΛΛsi oidig^Λr^ΛΛ ismaac^Λd^Λ viaa guvucadagai isc^ΛΛgac^Λr^ΛΛ vuviaadagi oodami —ast^Λt^Λdai ^ΛPiiduru.

¹³ Amaasi t^ΛΛ ^Λdudunucami ^ΛPiiduru ^ΛΛmadu ^ΛVuaana dai maat^Λ t^ΛΛ is^Λc^Λc^ΛΛli mait^Λv^Λpi daraiva ooji^Λr^ΛΛ dai mait^Λr^Λmamaat^Λtuldiadami dai v^ΛΛsc^Λr^ΛΛ maiduduaadimu ñiñio. Daid^Λ ^Λdudunucami mait^ΛΛ istumaasi g^Λnt^Λt^Λgituagi. Dai amaasi maat^Λ t^ΛΛ sidi ^Λr^Λgai ismaac^Λd^Λ ^ΛΛmadu ajiopaiña ^ΛSuusi. ¹⁴ Dai ^Λc^ΛΛli ismaac^Λd^Λ cadueeitadai ami ^ΛΛmadu c^ΛΛacatadai ^ΛPiiduru ^ΛΛmadu ^ΛVuaana casc^Λd^Λ maitistutuiditadai ^Λdudunucami isvuid^Λr^ΛΛ ñioocada tomali ^Λmo ñiooqui. ¹⁵ Daid^Λ ^Λdudunucami ^Λgi gaaataga ^Λlilitadai casc^Λd^Λ ootoi ^Λojootosicami sai vuvaac^Λna ^Λmpaidaragiaiñd^Λr^ΛΛ, ¹⁶ daid^Λ icaiti:

—¿T^Λduuna goc^Λc^ΛΛli? C^ΛΛ maat^Λ v^ΛΛscatai

JerusaleenΛΛ oidacami sidΛ idui gocΛCΛΛli idi istumaasi gΛducami dai maitistutuidi aatΛMΛ ispotΛiyagi ismaitΛrvaavoi. ¹⁷ ΛbΛΛcatamu aatΛMΛ vai sivi abiaadΛΛΛ camaiaagidiña goovai tomali Λmaadutai istumaasi ivuaadana ΛSuusi dai istumaasi gamamaatΛtuldiña Λgai vai camaivaamioma aipaco imΛna idi maasi —ascaiti Λdudunucami.

¹⁸ Amaasi vai Λdudunucami ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana dai aagidi sai camaiaagaiña istumaasi ivuaadana ΛSuusi dai mamaatΛtuldiña. ¹⁹ DΛmos aa noragi ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana daidΛ itΛΛdai:

—¿Tuma tΛtagitoidi aapimΛ baisi ΛrcΛΛgai Diuusi vΛΛtarΛ isgΛnΛΛgida aatΛMΛ aapimΛ dai maiΛΛgidagi Diuusi? ²⁰ Mosmaibaiga ismaiaaga aatΛMΛ tΛstuma nΛidi aatΛMΛ dai caΛ —astΛΛdai ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana.

²¹ Baitoma vΛΛsi Λoodami cΛΛga ñiño Diuusi vΛΛtarΛ duaadΛcai ΛcoocoadΛ cascΛΔΛ Λdudunucami aliΛ ΛΛbΛiditadai Λoodami cascΛΔΛ maitΛpΛnΛΛlidi isgΛviaarsagi ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana dai mosΛbΛqui dai dagito sai iimΛna. ²² ΛcΛΛli ismaacΛΔΛ cadueeyi Diuusi guvucadadΛcΛΔΛ viaacatadai vaamioma isgoo coobai uumigi.

---

²³ Amaasi cadagitocai Λgai ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana Λgai mosiji mΛΛca siaaco daraajatadai ΛaaduñΔΛ dai vΛΛsi aagidi istΛΛdai ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu judidfu pipiscali. ²⁴ AidΛsi caΛ Λgai imaasi vΛΛscatai Λmapai daanΛi Diuusi daidΛ icaiti:

—Garc̃liodamiga Diuusi, aapiap̃ ar̃Diuusi ismaac̃ad̃ idui t̃avaagi dai d̃ṽṽarai dai g̃suudagi dai ṽasi istumaasi. ²⁵ G̃piooñiga Davicar̃u aagai istumaasi aagidi aapi sai aagana dai pocaiti:

¿Tuisid̃ bacocoi ṽasi oodami naana maasi ñioocadami Diuusi vui?

¿Dai tuisi t̃at̃agitoi aoodami mui naana maasi maic̃ac̃agaducami?

²⁶ ar̃arai oidigi daama oidacami aamad̃u aa bait̃aguucacami g̃ampagi dai ñiooquiada agai Diuusi aamad̃u Cristogad̃.

²⁷ S̃alic̃ad̃ ar̃vaavoi istanai Jerusaleeñar̃ g̃ampagi Erod̃asi aamad̃u Ponsio Pilaato aamad̃u judid̃u dai aa ismaac̃ad̃ mait̃ar̃judid̃u dai vuid̃ar̃ suuli g̃mara Suusi ismaac̃ad̃ maisoimaasi idui dai aco vuusaitu aapi gar̃Diuusiga. ²⁸ Gomaasic̃ad̃ idui agai ṽasiaac̃atai ismaac̃ad̃ ip̃li aapi gar̃Diuusiga sip̃ad̃uñiagi. ²⁹ Sivi g̃arg̃viarsa agaitadai ad̃dunucami casc̃ad̃ g̃armaacañi aat̃am̃ g̃piooñiga guvucadagai t̃atai ñioocadagi g̃ñiooqui maisiu duaadimudac̃ad̃. ³⁰ Dai duduaaididagi acoococoidad̃ g̃g̃uvucadagac̃ad̃ daid̃ ivuaadagi istumaasi g̃garducami g̃mara Suusi guvucadad̃ac̃ad̃. Agai vaa Suusi arg̃aco vuusaida aapi —asc̃aiti aaduñd̃ vaavoitudadami.

³¹ Aid̃asi canaato mamagi agai gigivuli aq̃ui siaaco daraajatadai agai tai divia Diuusi Ib̃ad̃ ṽasc̃atai aamad̃u dai poduuc̃ai maiduduaadicuitai aagaiña agai Diuusi ñiooquid̃.

32 Dai camuiducata dai vaavoitudadami dai vΛΛscatai viaacata dai Λmo tΛgitoidagai. Dai vΛΛscatai Λmapai viaacata dai gΛnvustuidaga cascΛΔ tomali Λmaadutai maiaagaiña siΛgai ΛrtuidadΛ Λmo istumaasi. 33 VΛΛscatai Λojootosicami apiaagaiña sioma guvucadagaicΛΔ Suusi duaacaragadΛ vai Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidiña vΛΛscatai. 34-35 VΛΛscatai ismaacΛΔ viaacata dai dΛdΛΛvΛrai isbaabaqui ΛpΛ gaagaraiña Λgai dai vuaapaiña Λtumiñsi. Dai maacaiña Λgai Λojootosicami Λtumiñsi. Λtumiñsi ΛrvΛΛscatai vΛΛtarΛcana. IsΛmaadutai vaamioma tΛgitocagi vaamioma maacaiña Λgai cascΛΔ vΛΛscatai viaacana istumaasi tΛgito. 36 Dai ami Λgai Λmadu daacata dai Λmo cΛΛli Levícaru cajiudadΛ Λgai Osee tΛΛgiducata dai. Λgai ΛrSipiliΛrΛ vuusaicami. TaidΛ Λojootosicami Bernabé tΛtΛi ismaacΛΔ itΛiya Λlidi Λmo baiΛliatudadami. 37 Λgai gagaara Λmo dΛvΛΛrai ismaacΛΔ viaacata dai Λgai dai vuaapi Λtumiñsi Λojootosicami.

5

1 Dai ami daacata dai ΛpΛ Λmai cΛΛli Ananiiasi tΛΛgiducami dai Safira tΛΛgiducata dai ooñigadΛ. Dai vΛgoocatai viaacata dai Λgai Λmo dΛvΛΛrai dai gagaara. 2 ΛcΛΛli aa maa Λtumiñsi Λojootosicami ducami iscavΛΛsi tΛΛgidamudai dai viidadΛ viaa ΛΛgi gΛvΛΛtarΛ. Dai ΛooñigadΛ maatΛcata dai ΛpΛ. 3 Amaasi itΛi ΛPiiduru:

—¿Ananiiasi tuipΛsi dagito isvaquiagi ΛDiaavora gΛibΛdagΛrΛ dai gΛyaatagitu Diuusi IbΛadΛ vui?

Aapi aa viaa tumiñsi ʌʌgi gʌvʌʌtarʌ mʌsmaacʌdʌ gʌaa namʌqui gʌdʌvʌʌragacʌdʌ. ⁴ ¿Maitisi ʌrvaavoi isaapi ʌrgʌtuidacatadai ʌdʌvʌʌrai? Dai aidʌpʌsi gagaara ʌdʌvʌʌrai ¿maitisi ʌrvaavoi isaapi ʌrgʌtuidacatadai ʌtumiñsi? ¿Tuiʌsi podui? Yaatagi aapi Diuusi maisiu oodami —astʌtʌdai ʌPiiduru.

⁵ Moscaʌ ʌAnaniiasi gomaasi dai muucucatai gʌi. Dai vʌʌscatai ismaacʌdʌ maí gomaasi sʌʌlicʌdʌ duduaadimu. ⁶ Amaasi dada ʌʌmoco gʌgʌʌli dai cʌʌga biisa ʌmuuquiadʌ dai bʌʌcai dai yaasa.

⁷ Vaica ooracʌdʌ vaa Ananiiasi ooñigadʌ maimaatʌcatai ʌgai istumaasi ʌpʌdʌi cunaadʌcʌdʌ. ⁸ Taidʌ ʌPiiduru itʌtʌdai:

—Giñaagidañi, ¿ʌcaaquicʌdʌ mʌsgagaara ʌdʌvʌʌrai? —astʌtʌdai ʌPiiduru.

—ʌjʌ, ʌcaaquicʌdʌ —astʌtʌdai ʌooqui.

⁹ Amaasi ʌPiiduru itʌtʌdai:

—¿Tuiʌsi pomaasi gʌntʌtʌgito aapimʌ isyaatagidagi Diuusi Ibʌadʌ? Quiidigaiñdʌrʌ iimʌi ismaacʌdʌ bʌʌcai dai yaasa gʌcuna. Dai sivi aapi gʌbʌʌquia agai ʌpʌ —astʌtʌdai ʌPiiduru.

¹⁰ Tai ʌgai otoma muu dai ʌcasoda abaana gʌi ʌgai ʌPiiduru. Amaasi vaapa ʌgʌgʌʌli dai tʌʌ ʌooqui muuquiadʌ dai vuusaitu dai mʌʌ yaasa cunadʌ abaana. ¹¹ Tai aliʌ duduaadimu ʌvaavoitudadami ʌʌmadu vʌʌscatai ismaacʌdʌ maí gomaasi.

¹² Mui istumaasi gʌgʌrducami ivuaadana ʌojootosicami ʌoodami saagida dai vʌʌscatai gʌʌmpagi ami ʌgʌʌ quiuupiʌrʌ siaaco Salomoñi portaaligadʌ tʌʌgidu. ¹³ Tomasi tomali

Λmaadutai maitipΛlidadai isgΛnΛmpaidagi
 Λvaavoitudadami ΛΛmadu vΛΛscΛrΛ cΛΛga
 ñioocaitadai Λgai vΛΛtarΛ. ¹⁴ Muidutai cΛcΛli
 ΛΛmadu ooqui vaavoitu isSuusi Cristo ΛrcΛΛgacΛrΛ
 vuviaadami. ¹⁵ Amaasi vuvaitu Λoodami
 coococidadΛ caayana dai vopoicariΛrΛ tuaa
 dai vapaacosιrΛ sai siuu duucu daivuñiagi
 ΛPiiduru sai tomasi mosΛcaasi ΛcagidΛ aΛna
 tomasi Λmaadutai daama. ¹⁶ VΛΛsi miimianai aali
 quiiquiaiñdarΛ daivimi muidutai JerusaleenΛrΛ
 vuucati coococidadΛ ΛΛmadu aa ismaacΛdΛ aliΛ
 soimaa taatamituldi ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ tai
 vΛΛscatai dudueeyi Diuusi guvucadadΛcΛdΛ.

¹⁷ Amaasi ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali
 judidíu ΛΛmadu vΛΛsi Λsaduseo ismaacΛdΛ
 uraavacatadai ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali
 vui baacoi Λojootosicami. ¹⁸ Dai vui Λgai dai
 maamaisa. ¹⁹ DΛmos tucarΛ divia Λmo Diuusi
 tΛaañicarudΛ dai cuucupioco cuucuparagadΛ
 Λmaisacarui dai vuvaitu Λojootosicami daidΛ
 itΛdai:

²⁰ —Imivurai dai ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu
 guuquiva dai ami aagida Λoodami isducatai is-
 tutuidi Λgai isoidacagi vΛΛscΛrΛ Diuusi ΛΛmadu
 —astΛdai.

²¹ Amaasi caΛcai Λojootosicami imaasi,
 siaadiqui ΛΛqui vaapa ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ
 judidíu dai aagidi Λoodami Diuusi ñiooquidΛ.

VaidΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali ΛΛmadu
 ismaacΛdΛ uraavacatadai pollidadai isquiaa
 maisacariΛrΛ daraajatadai Λojootosicami cascΛdΛ
 Λmpagi Λgai Λvaamioma tΛtΛaanΛdami. Λgai

Λρpipiscali judidíu. Dai gooquiΛΓΛ ootoi sandaaru sai vuaapana maisacaruĩndΛΓΛ Λojootosicami. ²² Aidasi aayi Λsandaaru maisacariΛΓΛ maitΛΛ Λojootosicami, ²³ dai Λpamu aa suuli dai mΛΛ potΛtΛdai:

—CΛΛga cuucupi vΛΛsi cuucuparagadΛ Λmaisacarui dai vuidΛΓΛ guuca Λsandaaru dai nuucada. Amaasi cupioco Λgai tΛtai tomali Λmoco maitΛΛ tuucavi —astΛtΛdai Λsandaaru.

²⁴ Amaasi caΛcai imaasi ΛbaitΛcΛaacamigadΛ ΛgΛΛ quiuupiΛΓΛ sandaaru ΛΛmadu ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali judidíu ΛΛmadu aa papaali tΛtΛaanΛdami aipaco gΛntΛcakai daidΛ icaiti:

—¿Istumaasi daivuñia agai vΛΛsi gomaasicΛdΛ?
—ascaiti.

²⁵ Tai amaasi divia Λmo cΛΛli dai potΛtΛdai:

—ΛcΛcΛΛli ismaacΛdΛ maamaisa aapimΛ ΛgΛΛ quiuupaigadΛΓΛ judidíu guucacatai mamaatΛtuldi Λoodami —astΛtΛdai ΛcΛΛli.

²⁶ Amaasi ii ΛbaitΛcΛaacamigadΛ ΛgΛΛ quiuupiΛΓΛ sandaaru ΛΛmadu sandaaru dai vuaa. DΛmos aliΛ ΛΛbΛiditadai Λsandaaru Λoodami ismaicarsagi Λgai cascΛdΛ maisoi vuimi Λojootosicami. ²⁷ Amaasi vuaa dai vuitapi tuutui Λvaamioma tΛtΛaanΛdami taidΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali judidíu potΛtΛdai:

²⁸ —SΛΛlicΛdΛ gΛndaí aatΛmΛ masai camaitaaagidiña Suusi Cristo mamaatΛtuldaragadΛ. ¿Mostuma dui aapimΛ? CamaatΛtuli aapimΛ vΛΛsi JerusaleenΛΓΛ oidacami gΛnΛmamaatΛtuldaraga. Dai aatΛmΛ gΛpiΛΓΛ gΛrsusuuligai gΛmuaatudacai

ΛCΛΛi ismaacΛdΛ Suusi aagai aapimΛ —astΛtΛdai
 ΛbaitΛCΛaacami.

²⁹ Amaasi ΔPiiduru ΛΛmadu aa oootosicami
 ismaacΛdΛ oi ΛgΛΛ quiuupiaiñdΛrΛ ñiñio daidΛ
 itΛtΛdai:

—Aliasi gΛaagai isΛΛgida aatΛmΛ Diuusi
 ΛpΛga sioodami. ³⁰ AatΛmΛ quiaa vaavoitudai
 gΛraaduñicarΛ DiuusigadΛ. Λgai Λpamu duaacali
 ΔSuusi. ΔSuusi ΔrΛgai ismaacΛdΛ gatΛjai aapimΛ
 curusiaba siisaragai dai muaaragai. ³¹ Tai
 tΛvaagiamu vañigi Diuusi ΔSuusi dai sΛΛlisa
 padΛrΛ dai saidΛ ΔrtΛaanΛdamicana daidΛ
 ΔrcΛΛgacΛrΛ vuviadamiana vaidΛ istuidΛna
 aatΛmΛ judidíu isΛma duucai gΔrtΛtΛgituagi
 dai camaisoimaasi ivuaadagi dai poduucai
 gΛroigΛldamu Diuusi garsoimaascamiga. ³² Dai
 vΛΛsi imaasi ΔrnΛijadami aatΛmΛ ΛΛmadu Diuusi
 IbΛadΛ ismaacΛdΛ ootoi Diuusi sai vΛΛscatai
 ΛΛmadu daacana ismaacΛdΛ Λgigitai caΛ
 —astΛtΛdai ΔPiiduru.

³³ Amaasi caΛcai Λгаа gomaasi aliΛ baacoi
 dai cooda Δlidadai. ³⁴ Amaasi cΛquiva Δmo
 sonΛrΛ cΛaacami Gamalieli tΛΛgiducami. Λgai
 ΔrΛmo fariseo daidΛ ΔrmamaatΛtuldiadami Diuusi
 sΛΛlicamigadΛ. Dai vΛΛsi Λoodami aliΛ siaa duu-
 tudaiña. Dai Λgai gatΛjai mΛsai vuvaidana laachi
 Λoootosicami. ³⁵ Dai otoma potΛtΛdai Λgai Λгаа
 tΛtΛaanΛdami:

—Giñaaduñi, aatΛmΛ Δrjudidíu, gΔntΛgitovΛr
 nΛida mΛsduñiagi gocΛcΛΛli. ³⁶ GΔntΛgitovurΛi
 aapimΛ catΛvΛpi ΛpΛdui isoidacatadai Δmo cΛΛli
 Teudasi tΛΛgiducami. Dai pocaititadai saidΛ
 ΔrΛmo cΛΛli gΛΛ guvucadagai viaacami tai oí
 maaco sientocΛcΛΛli. MΛtai muua. Tai vΛΛscatai

ismaacada odatucuitadai vasi aipaco iji. Dai vasi ugidagai. ³⁷ Dai gooquirai aidasi gatjai agaa taanadami acaldaragai oodami oidacatadai amai cali Uudasi tagiducami agai arGalileera oidacamicatadai. Tai muidutai oi. Matai muua ara. Dai vascatai ismaacada odatucuitadai aipaco iji. ³⁸ Cascada aan anganaagidi masai dagitona idi cacali. Maitavar oiñiada. Siadunñiada gomaasi aramo istumaasi ismaacada ivueeyi oodami vasi ugitimu goovai. ³⁹ Siadunñiada gomaasi aramo istumaasi ismaacada ivueeyi Diuusi siaadara istuidacai ugititudana aapima. Gantagitovar nada maisiu soimaasi ivuaada Diuusi vui —ascaiti Gamalieli.

⁴⁰ Tai vascatai bai aa isducatai agidi arGamalieli. Amaasi vai agai ajojotosicami. Dai gaviaacarai sai camaivaamioma ñioocaiña Suusi vatarara. Dai gooquirai dagito sai iimana. ⁴¹ Ajojotosicami vuvaacacai vuitapiaiñdara avamioma taanadami baiganliatugai dagitocai Diuusi issoimaa taatagi agai gaaagiditai arSuusi mamaatatuldaragada. ⁴² Dai vas tasai gamamaatatuldiña agaa quiupaigadara judidú dai quiquirai dai gaaagidiña isSuusi Cristo aragai ismaacada Diuusi aco vuusaitu saida aracagacara vuviadamicana.

6

¹ Amaasi tuigaco vaamioma muidaimi avavoitudadami dai agai ismaacada ñioocaitadai giliego ñiooquida agidi ajojotosicami sai agai ismaacada ñioocaitadai judidú ñiooquida maicanga

oidi cuaadagai avipiudu giliego gataacogiditai cuaadagai vΛΛS tasai. ² TaidΛ abaivustaama dan gooca ojootosicami aagidi Λvaavoitudadami sai gΛΛmpaidana dai potΛtdai:

—MaitΛaagai isdagitocai gaaagiada aatΛmΛ Diuusi ñiooquidΛ, cascΛdΛ maitistutuidi aatΛmΛ isgΛntaacogiadagi cuaadagai. ³ CascΛdΛ gΛraaduñi, gaagavurai aapimΛ cuvaracami cΛcΛΛli gΛnsaagidaiñdΛrΛ ismaacΛdΛ sastuduga dai ΛΛgiadagi Diuusi IbΛadΛ dai vΛΛscatai siaa duutuadagi dai nuucatulda idi aa duiñdagai. ⁴ AatΛmΛ apiagamamadada ragai dai apiagamamaatΛtuldiada ragai Diuusi ñiooquidΛ —astΛtdai Λgai.

⁵ Tai vΛΛscatai bai aa dai nΛidacai Λco vu-usaitu Tiivañi Λgai aliΛ cΛΛga vaavoitudai dai ΛΛgidi Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu Piili, ΛΛmadu Porocoro, ΛΛmadu Nicanoro, ΛΛmadu Tiimoñi, ΛΛmadu Parameenas, ΛΛmadu Micuraasi Λmo cΛΛli AntioquiiΛrΛ oidacami ismaacΛdΛ ΛΛquioma vaavoitudaiña judidũ vaavoidaragadΛ dai sivi cavaavoitudai Suusi Cristo. ⁶ MΛtai vΛΛscatai vaidacai siaaco daraajatadai Λojootosicami tai Λgai gamamaagi dai daama darai gΛnnoonovi.

⁷ Dai vΛΛsi aipaco ii Diuusi ñiooquidΛ. JerusaleenΛrΛ vaamioma muidaimi Λvaavoitudadami dai muidutai Λpapaali judidũ vaavoitu ΛpΛ.

---

⁸ Tiivañi ΛrΛmo cΛΛli ismaacΛdΛ Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛiditadai. Dai Λgai viaacatadai guvucadadΛ Diuusi IbΛadΛ. CascΛdΛ ivuaadana Λgai mui naana maasi gΛgΛrducami Λoodami

saagida. ⁹ Amaasi dada $\Lambda\Lambda\text{moco } \text{c}\Lambda\text{c}\Lambda\Lambda\text{li}$ Λmo judidíu quiuupaigad $\Lambda\text{aiñd}\Lambda\text{r}\Lambda$. $\Lambda\text{quiupai}$ $\Lambda\text{rc}\Lambda\text{c}\Lambda\Lambda\text{li}$ $\text{v}\Lambda\Lambda\text{tar}\Lambda\text{catadai}$ $\text{ismaac}\Lambda\text{d}\Lambda$ $\Lambda\Lambda\text{quioma}$ aa oodami $\text{g}\Lambda\text{nsosoiga}$ duuc Λi viaacana dai sivi $\text{camosajioopaitadai}$ Λgai , dai aa $\text{Sireñiaiñd}\Lambda\text{r}\Lambda$, dai $\text{Alijandriaiñd}\Lambda\text{r}\Lambda$ dai $\text{Silisiaiñd}\Lambda\text{r}\Lambda$, dai $\text{Aasiaiñd}\Lambda\text{r}\Lambda$ dai $\text{ali}\Lambda$ ñiñio $\Lambda\text{Tiivañi}$ vui. ¹⁰ Tiivañi ñioocaitadai $\text{maat}\Lambda\text{dagaic}\Lambda\text{d}\Lambda$ $\text{ismaac}\Lambda\text{d}\Lambda$ maa Diuusi $\text{Ib}\Lambda\text{d}\Lambda$, $\text{casc}\Lambda\text{d}\Lambda$ $\text{camaitistutuiditadai}$ Λgaa isvaamioma $\text{vuid}\Lambda\text{r}\Lambda$ suuligiagi . ¹¹ Λgaa aa $\text{nam}\Lambda\text{qui}$ aa sai $\text{pot}\Lambda\Lambda\text{na}$ sai $\text{ca}\Lambda$ Λgai isTiivañi soimaa ñioocai Mosesacaru $\text{mamaat}\Lambda\text{tuldaragad}\Lambda$ vui dai Diuusi vui . ¹² Dai $\text{poduuc}\Lambda\text{i}$ sisiolitu Λgai Λoodami $\Lambda\Lambda\text{madu}$ $\Lambda\text{pipiscali}$, $\Lambda\Lambda\text{madu}$ $\Lambda\text{mamaat}\Lambda\text{tuldiadami}$ Diuusi $\text{s}\Lambda\Lambda\text{licamigad}\Lambda$. Dai $\text{v}\Lambda\Lambda\text{scatai}$ $\text{vuid}\Lambda\text{r}\Lambda$ suuli $\Lambda\text{Tiivañi}$. Dai $\text{b}\Lambda\text{i}$. Dai $\text{b}\Lambda\Lambda\text{cai}$ $\Lambda\text{vaamioma}$ $\text{t}\Lambda\text{t}\Lambda\text{aan}\Lambda\text{damigad}\Lambda$ $\Lambda\text{judidíu}$ $\text{vuid}\Lambda\text{r}\Lambda$. ¹³ Λmaasi $\Lambda\Lambda\text{p}\Lambda\text{p}\Lambda$ gaa Λgai aa yaatavogami $\text{said}\Lambda$ $\text{it}\Lambda\Lambda\text{na}$:

— Idi $\text{c}\Lambda\Lambda\text{li}$ $\text{v}\Lambda\Lambda\text{scar}\Lambda$ vui ñioocaiña $\Lambda\text{g}\Lambda\Lambda$ quiupai siaaco siaa duutudai $\text{aat}\Lambda\text{m}\Lambda$ Diuusi . Dai $\text{v}\Lambda\Lambda\text{scar}\Lambda$ $\text{vuid}\Lambda\text{r}\Lambda$ $\text{caat}\Lambda\text{cana}$ Mosesacaru $\text{s}\Lambda\Lambda\text{licamigad}\Lambda$. ¹⁴ $\text{Ca}\Lambda\text{at}\Lambda\text{ta}$ $\text{aat}\Lambda\text{m}\Lambda$ iscaiti Tiivañi sai ΛSuusi $\text{ismaac}\Lambda\text{d}\Lambda$ $\text{Nasareet}\Lambda\text{r}\Lambda$ oidacatadai daituda agaitadai $\Lambda\text{g}\Lambda\Lambda$ quiupai . Dai $\text{g}\Lambda\text{rmaat}\Lambda\text{tulda}$ Λlidi $\Lambda\text{mamaasi}$ vaavoidaragai $\text{ismaac}\Lambda\text{d}\Lambda$ $\text{mai}\Lambda\text{pa}$ maasi $\text{ismaac}\Lambda\text{d}\Lambda$ $\text{g}\Lambda\text{rvii}$ Mosesacaru — ascaiti $\Lambda\text{yaatavogami}$.

¹⁵ Λmaasi $\Lambda\text{t}\Lambda\text{t}\Lambda\text{aan}\Lambda\text{dami}$ $\Lambda\Lambda\text{madu}$ $\text{v}\Lambda\Lambda\text{scatai}$ $\text{ismaac}\Lambda\text{d}\Lambda$ ami daraajatadai $\text{t}\Lambda\Lambda\text{gacai}$ $\Lambda\text{Tiivañi}$ $\text{g}\Lambda\text{nt}\Lambda\text{gito}$ $\text{t}\Lambda\Lambda$ $\text{is}\Lambda\text{pa}$ maasi $\text{vuivasad}\Lambda$ Λmo Diuusi $\text{t}\Lambda\text{aañicarud}\Lambda$.

1 Amaasi abaitacaaacamigada papaali judidíu itatadai Tiivañi:

—¿Baisi arvaavoi vaasiacatai imaasi?
—astatadai.

2 Tai agai aa noragi daida itatadai:

—Caga baigiñaliaracada gannaidi aana aapima giñaaduñi amadu talaanadami. Giñcaacavurai. Diusi garooga aragai ismaacada vaamioma viaa guvucadagai istomali amo mai. Dai gamaasitu graduñi Avraañicaru vuitapi aidasi quiaa oida-cata dai agai Mesopotaamiara aidasi maiquiaa ii agai Araanamu dai maca oidaca agai. 3 Dai potatadai: “Dagitoñi gadavaraaga amadu vaasi gaaaduñi dai imi nai aana gatlagidana oidigi pasiaaco oidacagi”, astatadai Diusi Avraañicaru. 4 Taida Avraañi vuusaida Calideeaiñdara dai ii Araanamu dai ami oidaca agai. Tai gooquiar muuida oogada. Tai vuaa Diusi Avraañi tami idi davariara siaaco oidaga aapima sivi. 5 Dai maioi tomalaachi davarai tami tomali siaaco caisa agai. Dai vaascara caagiditadai Diusi isoida agai. Sai siascada muquiaa agai saida arcajiudad vataraca agai. Aida Avraañi maiquiaa maamaracata dai. 6 Dai agidi ara Diusi Avraañi sai cajiudad oidaca agai macasdara oidacami duucai gadavaraagana dai sai soiduucai oidaca agai dai masai soiduucai najada agai agai maaco sientu uumigi. 7 Dai potatadai Diusi ara: “Soimaa taatatuldamu aana agai ismaacada taaña agai aa duiñdagai gansosoiga duucai dai gooquiar vuvaquimu cacajiudaga abiaadara dai giñsaa dutuadamu agai idi davariara”, astatadai Diusi.

⁸ Diuusi baidui amo ñiooqui Avraañicaru amadu. Dai taji sai iquiti na gatuucuga dai poduucai tagitocana ismaacal aagidi Diuusi. Cascal aidasi vuusai Isaacaru Avraañicaru mara bo macova tasaical poduucai iquiti Avraañicaru Isaa ap, dai poduucai idui ap Isaacaru gamara Jacocarui Jacocarui podui ap abaiivustaama dan gooca gamaamara ismaacalain d r vuvaaja vasi judiu.

⁹ Graduñi Jacocarui maamarada alia caldai gansuculi Osee cascada gagaali agai Osee aacalali sibad r oidacami tai agai balcai Osee Ejiipitu d v r iamu dai gagaali Potifara. ¹⁰ Dai agai alia soimaa taatamituidia Osee dai maisa. Dai vasc r Diuusi amadu daacata dai Osee dai calgac r vuusaitu maisacaruain d r, dai maa saituducami tagitoidagai. Paraoñi calgac r niditadai Osee, Diuusi poduucai ipali cascada. Paraoñi arai Ejiipit r dai dai agai Osee ali mooyi sai soia taanain ami d v r i r dai Paraoñi quidi r ap.

¹¹ Amaasi divia ga biuugigai tai alia soimaa taata Ejiipit r oidacami amadu Canan r oidacami. Dai graduñicaru lqui oidacami ismaacal Canan r oidacata dai camaitat gaitadai istumaa ugiagi. ¹² Aidasi mai Jacocarui isoidacata dai tligi Ejiipit r gaamucu ootoi gamaamara. Agai arg r lqui aduñicaru. Dai agai tomali amo imidagai maiquia ajiopaiña Ejiipituamu. Dai aidasi tal agai Osee Ejiipit r maimai sid r suculidacata dai. ¹³ Dai gooqui r apamu iji agai taida aagidi Osee sior agai. Dai poduucai mai Paraoñi istuma oodamicata dai

14 Asee. 14 Amaasi Asee ootosi ñiooqui gAooa Jaco sai dividana vAasi maamaradA AMadu, vAAsicAdA Arvai coobai dan baivustaama dan taamacatadai Agai. 15 Poduucai ii Jaco EjiipitAraA oidatu. Dai gooquiAraA movaasi muu. Dai movaasi coi AAraAa gAraaduñicarA. 16 Tai gooquiAraA AcajiudadA vuucai gAnaaduñicarA oodA Siqueemamu dai yaasa AtAJoovai ismaacAdA savAali AVraañicarA Amori maamaradA SiqueemAraA.

17 AidA tuigaco cayooga aayitadai istumaasi ismaacAdA bai duitadai Diuusi AVraañicarA AMadu vAasi gAtAgitoidacAdA. Dai AJudidú ismaacAdA EjiipitAraA oidacatadai aliA muidaimi dai sAllicAdA muida. 18 AidA utuudama daiva EjiipitAraA AMo baitAcAacami dai Agai maimaatAcatadai Asee. 19 Dai idi baitAcAacami naana duucai vupuiirumada Aliditadai gAraaduñicarA dai aliA soimaasi ivuidditadai dai dadaagitoldi cAcAali maamaradA dAAAdAdAaiñdAraA utu vuvaaquiadA sai coona. 20 Aidasi gataAnAtadai AbaitAcAacami maicAA tuigacAdA aidA vuusai Moseesa. Aliducatai abiAadAraA baigAAdacai tAA Diuusi. TaidA AdAAAdAdA nuucagi gAnquiiyAraA vaica masaadai. 21 Aidasi caviaacatadai AdAAAdAdA isvuusaidagi AMoseesa quiddiañdAraA camaitistutuiditai isAstuagi taidA Aooqui Paraoñi maradA bai dai gAAli gAmara duucai. 22 CascAdA maamatAtuldiña EjiipitAraA maamatAtuldiadami AMoseesa vAasi istumaasi maamatAcatadai EjiipitAraA oidacami. Dai cAga maata ñioocai AMoseesa dai aliA saituduga AAraA.

23 Aidasi caviaacatadai AMoseesa goo coobai uumigi diviji Agai AJudidú Goosiena, Agai Arjudúcatadai AAraA cascAdA. 24 Dai ami

tAA ΔMoseesa Δmo cAAli EjiipitARA oidacami ismaacADA soi vuaadatadai Δmo judíu. Dai soña Δlidadai ΔMoseesa Δjudíu cascADA muua Δgai ΔcAAli EjiipitARA oidacami tai aduucai aa noragi ismaacADA soimaasi ivuaadatadai Δgai. ²⁵ Moseesa poΔlidadai isΔjudidíu camaatΔcatadai isDiuusi ootosa Δgai Δgai sai vuvaidana Δoodami EjiipituiñdARA dai vAAscARA maimaatΔcatadai Δgai. ²⁶ Dai siaadiqui tAA ΔMoseesa gooca judidíu vai aliΔsi gΔncocoodaitadai dai Δgai baiΔliatuda Δlidi cascADA itΔtdai: “AapimΔ ΔRAMo oodami ¿tuimΔsi soi gΔnvueeyi?” astΔtdai. ²⁷ Amaasi Δgai ismaacADA soi vueeyi ΔgΔmai nuituca Moseesa daidΔ itΔtdai: “¿Toora gΔdaí aapi tAAanΔdami duucai dai dunucami duucai aatΔmΔ gΔrvAAtarΔ? ²⁸ ¿Giñmuua pΔsiΔlidi aanΔ ΔpΔ poduucai pΔsduucai muua aapi tacavo ΔEjiipitARA oidacADA?” astΔtdai. ²⁹ Tai mAAidΔ ΔMoseesa caΔcai iscaiti ΔcAAli. Dai vuusai EjiipituiñdARA dai mAAcasi ii Madianamu. Dai ami oidacatu mAAcasdARA oidacami duucai. Dai maamarai gooca.

³⁰ Dai cadaivunucai goo coobai uumigi, ami oidigana miaanai Δgiidi siaaco Siñaí tAAgidu, gΔmaasitu Δmo Diuusi tAAañicarudΔ ΔMoseesa vuitapi taiyARA ismaacADA mAAcatadai Δmo uusi iipudARA. ³¹ TaidΔ ΔMoseesa maitAA isducatai gΔtΔgituagi tAAgacai gomaasi. Dai aidΔsi miaadARA cΔquiva Δgai dai cAAgioma nΔida Δgai, caΔ Δgai Diuusi ñiooquidΔ ismaacADA itΔtdai: ³² “AanΔanΔ ΔrDiuusigadΔ gAAAqui aaduñicaru Avraañicaru ΔΔmadu ΔIsaacaru ΔΔmadu Jacocarú”, ascaiti Δñiooqui. Amaasi ΔMoseesa gigivuquimi

duaadimucai dai camaitap^Λali isvui n^Λn^Λavagi vaamioma. ³³ Taid^Λ Diuusi it^Λt^Λdai ^ΛMoseesa: “Movai p^Λsiaaco c^Λca aapi god^Λv^Λrai r^Λcovai gi^Λv^Λsaida casc^ΛΔ uupasa^Λi g^Λsusuusaca dai poduucai siaa gi^Λnduutuda. ³⁴ Aan^Λ c^ΛΛ maata si^ΛΛ soimaa taataca v^Λasi gi^Λmaamara Ejiipit^Λr^Λ oidacami, aan^Λ ca^Λ isaijig^Λi ^Λgai casc^ΛΔ t^Λvai aan^Λ dai c^Λgac^Λr^Λ vuvaida i^Λgai. Imi^Λi tudu g^Λootosamu aan^Λ Ejiipituamu”, ast^Λt^Λdai Diuusi ^Λiooquid^Λ ^ΛMoseesa.

³⁵ Tomasi ^ΛMoseesa aadu^Λnd^Λ maic^Λgac^Λr^Λ n^Λiditadai ^ΛMoseesa dai pot^Λt^Λdai: “¿Toora dunucami dai t^Λaan^Λdami duucai g^Λdai?” ast^Λt^Λdai. V^Λasc^Λr^Λ Diuusi ootoi ^ΛMoseesa t^Λaan^Λdami duucai dai c^Λgac^Λr^Λ vuviadami, poduucai ootosi ^Λgai ^Λiooqui gat^Λaa^Λnicaruc^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ g^Λmaasitu ^Λtaiy^Λr^Λ. ³⁶ Dai Moseesa r^Λgai ismaac^Λd^Λ vuvaitu g^Λraadu^Λnicaru Ejiipituai^Λnd^Λr^Λ dai idui mui naana maasi g^Λg^Λrducami Diuusi guvucadad^Λc^Λd^Λ ami d^Λv^Λri^Λr^Λ dai siaaco G^ΛΛ Suudagi V^Λgic^Λr^Λ t^Λagidu ^Λp^Λ dai oidigana ^Λp^Λ goo coobai uumigi pomaasi ivueeyi ^Λgai. ³⁷ Dai ^ΛMoseesa ^Λgai daid^Λ it^Λt^Λdai ^Λjudid^Λi: “Diuusi g^Λnootosda ^Λgai ^Λmoco ismaac^Λd^Λ ^Λioocada ^Λgai ^Λgai v^Λatar^Λ ^Λgi aapim^Λ g^Λnaadunum^Λ saagidai^Λnd^Λr^Λ, poduucai isduucai gi^Λootoi ^Λgai aan^Λ. Dai ^Λgiadavurai ^Λgai”, ast^Λt^Λdai Moseesa. ³⁸ Dai ^ΛMoseesa ^Λgai ismaac^Λd^Λ oidigana aim^Λraitadai ^Λmadu ^Λoodami, dai ^Λgai ^Λiooqui Diuusi t^Λaa^Λnicarud^Λ ^Λgiidi Si^Λai^Λr^Λ dai ^Λmadu daacatadai g^Λraadu^Λnicaru ^Λp^Λ dai Diuusi aagidi Moseesa ^Λiooqui sai g^Λraagidana isducatai g^Λaagai

isoidaca aatΛmΛ.

³⁹ DΛmos gΛraaduñicaru maitipΛli isΛΛgidagi, baiyoma mosgajiaadΛrΛ vipieeyi Λgai ismaacΛdΛ mamaatΛtuldi Moseesa dai Λpamu noonoigia Λlidadai Ejiipituamu. ⁴⁰ Amaasi itΛΛdai

Λgai ΛAaróni: “AatΛmΛ ipΛlidi pΛsgΛrdiñdagi didiuusi vai gΛrnuucadacana aatΛmΛ maimaatΛ siaaco dui ΛMoseesa ismaacΛdΛ gΛrvuvaitu EjiipituaiñdΛrΛ”, ascaiti Λoodami. ⁴¹ Amaasi

idui Λgai Λmo ali cΛisi vaaca mara maasi, dai coi vustaaqui dai dadasdiña Λvaaca mara ismaacΛdΛ idui Λgai dai diuusi aagaiña. Dai aliΛ baigΛnΛlidadai Λgai ΛgaicΛdΛ ismaacΛdΛ idui Λgai gΛnnoovicΛdΛ. ⁴² Amaasi Diuusi Λcovai ii Λgai

saagidaiñdΛrΛ, dai dagito sai siaa duutudaiña Λgai sisiaavugai gΛndiuusiga duucal, dai Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ ooja iscaiti Diuusi sai pocaiti:

¿Coimasi aapimΛ judidíu vustaaqui dai giñdadasdiña aidasi goo coobai uumigi oidigana ajioopaitadai aapimΛ?

⁴³ Baiyoma bΛΛ ajioopaiña aapimΛ gΛndiuusiga Moloqui Λmo icuusi vaaquiΛrΛ daidΛ idui aapimΛ Λmo istumaasi Λmo siaavugai maasi dai Rempañi tΛΛΛi, Λgai rdidiuusi ismaacΛdΛ aapimΛ ΛΛgi idui dai siaa duutudaiña.

CascΛdΛ gΛnvuvaidamu aanΛ gΛndΛvΛΛragaiñdΛrΛ dai gΛnootosamu mΛΛcasi Babilonia baitΛqui.

Ascaiti Diuusi.

⁴⁴ GΛraaduñicaru viaacatadai oidigana Λmo icuusi vaaqui siaaco bai daraasacana Λgai Λojoodai caacaparacΛdΛ ismaacΛdΛrΛ ooja Diuusi

ismaac^ΛΔ^Λ Δrs^ΛΔlicami. Diuusi t^Λjai ΔMoseesa Δicuusi vaaqui sai poduucai iduuna isducatai n^Λiditadai Δgai Δmai sib^Λacoga siaaco t^ΛΔgi Diuusi. ⁴⁵ Dai g^Λraaduñicaru vii Δicuusi vaaqui ismaac^ΛΔ^Λ idui Moseesacaru aa gooqui^Λrdadioma g^Λraaduñicaru, dai Δgai ismaac^ΛΔ^Λ oiditadai ΔJosue b^ΛΔcaticatadai Δicuusi vaaqui aid^Λsi voopoji Δgai d^Λv^ΛΔragad^Λ aa Δma maa ñioocadami. Diuusi vuvaitu Δgai ismaac^ΛΔ^Λ ami oidacatadai sai ami oidacana ΔJosue ΔΔmadu Δгаа oodami. Daid^Λ Δicuusi vaaqui movaasi viaacatadai Δoodami dai ami siaa duutudaiña Diuusi asta aid^Λsi gat^Λjai Δbait^Λc^Λaacami Davicaru. ⁴⁶ Diuusi ali^Λ c^ΛΔgac^Λr^Λ n^Λiditadai Davicaru vaid^Λ ΔDavicaru iduñia Δliditadai Δmo vaaqui Diuusi v^ΛΔtar^Λ. G^Λraduñi Jacocarv vaavoitu Diuusi g^Λrooga Δp^Λ. ⁴⁷ D^Λmos ΔSalomõni Δgai daid^Λ idui Diuusi vaaquid^Λ. ⁴⁸ Tomasi Diuusi ismaac^ΛΔ^Λ Δr^Λbait^Λc^Λaacami maioidaga quiquiuupi^Λr^Λ ismaac^ΛΔ^Λ ivueeyi oodami. Poduucai isducatai aagai Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ sai pocaiti Diuusi:

⁴⁹ Aan^Λana Δgai ismaac^ΛΔ^Λ t^Λaan^Λi t^Λvaagi dai v^ΛΔsi oidigi Δp^Λ.

¿Maasca agai Δvaaqui ismaac^ΛΔ^Λ giñduiñda agai aapim^Λ?

Aan^Λ anmait^Λgito siaaco giñib^Λstagi.

⁵⁰ ¿Maitansi ΔΔgi idui aan^Λ v^ΛΔsi gomaasio?

Ascaiti Diuusi.

⁵¹ Daid^Λ ΔTiivañi apiañiooquidi Δoodami daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Aapim^Λ   aasñiñitu   g^Λanducami
mait^Λt^ΛΔaidaga Δpan ducami aapim^Λ ismaac^ΛΔ^Λ
maivaavoitudai Diuusi. Dai v^ΛΔscar^Λ vuid^Λr^Λ

vΛΛtacana aapimΛ Diuusi IbΛadΛ Δpan tuutuiga aapimΛ gΛnΛΛqui aaduñicarυ. ⁵² GΛnaaduñicarυ soimaa taatatuli dai asta coi vΛΛsi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ ΛΛquioma dada dai aagidi Diuusi ñiooquidΛ. Agai vaa ñiñiooquituldiadami aagai isdivia agai ΛcΛΛ tuigacΛdΛ ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi. Dai aidΛsi divia Δgai aapimΛ gatΛΛgi mΛsai muaana. ⁵³ Diuusi gΛnaagidi gΛtΛtΛaañicarυcΛdΛ isducatai gΛaagai mΛsoidacagi mai aapimΛ maiΛΛgidi —astΛtΛdai Tiivañi.

⁵⁴ Dai aidΛsi caΛ Λoodami imaasi sΛΛlicΛdΛ baacoi ΔTiivañi vui dai cΛcΛrΛñdimi gΔntaatamu. ⁵⁵ DΛmos Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacatadai ΔTiivañi tai Δgai tΛvaagiamu nΛnΛava dai tΛΛ Diuusi isvaamioma dadadacΛi sitasai dai ΔSuusi sΛΛlisa padΛrΛ cΛΛca Diuusi. ⁵⁶ Amaasi itΛtΛdai ΔTiivañi Λoodami:

—Dañi nΛidi aanΛ tΛvaagi vai cupioquiñi dai Δgai ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami sΛΛlisa padΛrΛ cΛΛca Diuusi —astΛtΛdai Tiivañi.

⁵⁷ Amaasi Λoodami cuu gΛnnaanaca maicaΛca Δliditai, dai vΛΛscatai gΔgΛrΛ iññaquimi dai vui voopoi ΔTiivañi ⁵⁸ dai bΛi dai vuusaitu ami JerusaleenaiñdΛrΛ dai maicacarai. Dai Δgai ismaacΛdΛ maisai nuucatuli gΛnsosoa Λmo gΛΛli Saulo tΛΛgiducami. ⁵⁹ Dai aidΛsi quiaa maisaitadai Λoodami taidΛ ΔTiivañi aduucai daanΛgi ΔSuusi:

—Suusi bΛΛcaiñi giñiibΛdaga —ascaiti.

⁶⁰ Dai gooquiΛrΛ gΛtootonacΛdΛ cΛquiva dai gΔgΛrΛ iñña daidΛ icaiti:

—Taanadami maiti gpirav vuupada goodami idi soimaascamicad —ascaiti.

Dai mospotai dai muu.

8

¹ Daid a Saulo baiia ap masmuaagi aTiivañi. Dai aid acar sigamuaatu aTiivañi aJerusaleenar oidacada vui suuli avavoitudadami dai soimaa taatatuli. Tai vasi avavoitudadami aipaco iji Judeeamu dai Samaaliamu mosacaasi lojootosicami maiiji abiaadar. ² Dai amoco cacali ismaacada siaa duutudaitadai Diuusi yaasa aTiivañi dai sallyicada sosuañi agaicada. ³ Vaid a Saulo apiasoi vuaadatadai avavoitudadami, dai vasi quiquivar vapaacaiña dai tavaimaticatai vuvaidiña cacali dai ooquei gatlaañia aliditai maamaisaragai.

⁴ Damos avavoitudadami ismaacada iji Jerusaleenaiñdar tomasiaaco siaaco ajiopaitadai agai gaaagidimi isSuusi Cristo arcagacar vuviaadami. ⁵ Amaadutai avavoitudadami Piili tagiducata dai ii amapacar Samaalia davarivar. Dai ami gaaagidi isSuusi Cristo arcagacar vuviaadami. ⁶ Vaid aoodami ganmpaidiña dai caga gantagito caana istumaasi aagidiña aPiili. Dai naidi agai ap istumaasi ggarducami ismaacada ivuaadatadai aPiili Diuusi guvucadadacada. ⁷ Muidutai agai ismaacada viaacata dai Diaavora talaañicarud duduaadi aPiili vaid aDiaavora talaañicarud vuvacaiña

oodamiaiñdarΛ iiñaquidatani, dai muidutani ismaacΛΛ maitistutuiditadani isoiñiadagi ΛΛmoco ganΛΛca siΛΛpa ΛΛmoco gancaacajini vΛΛsi duduaadani Λgai. Dai ΛΛmoco ismaacΛΛ maitistutuiditadani isajioopadagi vΛΛsi duduaadani Λgai. ⁸ Dai poduucani vΛΛsi Λoodamini baiganΛΛli.

⁹ Dai ami oidacatadani Λmo cΛΛli Simuñi tΛΛgiducami, ismaacΛΛ ΛΛquioma arcΛΛdaracamicatadani dai mosyaatagidiña Λgai Λoodamini potΛΛdaitadani saidΛ armaatΛcamini. ¹⁰ Vai vΛΛsi Λoodamini Λmaduga mΛΛsi aaliducami dai gΛgΛrducami vΛΛsi gantΛgito caΛcana istumaasi aagaiña Λgai daidΛ icaitiña:

—Goovai gia viaa Diuusi guvucadadΛ —ascaitiña Λoodamini.

¹¹ TΛvΛpi yaatagidiña ΛSimuñi gΛcΛΛdaragacΛΛ cascΛΛ gantΛgito caΛcana Λoodamini dai ΛΛgidiña.

¹² Dai aidΛsi vaavoitu Λoodamini aagiditani ΛPiili isDiuusi soicΛi oodamini sai cΛΛgacΛrΛ oidacana dai isSuusi Cristo arcΛΛgacΛrΛ vuviaadamini, muidutani ooqui dai cΛcΛΛli ganvapai. ¹³ Dai asta ΛSimuñi ismaacΛΛ arcΛΛdaracamicatadani vaavoitu dai gavacoi, dai ΛΛmadu aimΛraiña ΛPiili dai maitΛtΛgaiña isducatai gatΛgituagni nΛiditani ΛPiili isivuaadana naana maasi gΛgΛrducami Diuusi guvucadadΛcΛΛ.

¹⁴ AidΛsi maí Λojootosicami ismaacΛΛ JerusaleenarΛ daraajatadani isSamaaliarΛ oidacami vaavoitu Diuusi ñiooquidΛ, gaamucu ootoi ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana. ¹⁵ Dai aidΛsi aayi Λgai SamaaliarΛ gamamagi Λvaavoitudadamini vΛΛtarΛ, sai Diuusi IbΛadΛ diviana Λvaavoitudadamini ΛΛmadu. ¹⁶ Tomali

Λmaadutai Λgai maiquiaa ΛΛmadu daacatadai Diuusi IbΛadΛ. Mosvapacoñicatadai Λgai Suusi sΛΛlicamigadΛcΛdΛ. ¹⁷ CascΛdΛ ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana daama darai gΛnnoonovi tai poduucai divia Diuusi IbΛadΛ Λvaavoitudadami ΛΛmadu.

¹⁸ Dai aidΛsidΛ ΛSimuñi tΛΛ isdivia Diuusi IbΛadΛ Λvaavoitudadami ΛΛmadu aidΛsi daama darai Λojootosicami gΛnnoonovi, ¹⁹ amaasi ΛSimuñi itΛtΛdai:

—AanΛ gΛnmaquiaagi tumiñsi vΛrai aapimΛ giñmaaca guvucadagai nai siΛΛscadΛ aanΛ daama darasadagi giñnoonovi tomastuma oodami vai didivadagi Diuusi IbΛadΛ Λgai ΛΛmadu —astΛtΛdai ΛSimuñi.

²⁰ Amaasi ΛPiiduru itΛtΛdai:

—PoΛlidi aapi sai istumaasi gaoidi Diuusi gΛsaapΛdai tumiñsicΛdΛ cascΛdΛ ugitana gΛtumiñsiga aapi gΛΛmadu. ²¹ Aapi maiviaa tomalaachi sΛΛlicami idi guvucadagiΛrΛ maitacΛΛgadu gΛibΛdaga Diuusi vuitapi. ²² Dagitoñi vΛΛsi gΛsoimaascamiga dai daañi Diuusi sabai gΛoigΛldana Λgai gΛsoimaascamiga ismaacΛdΛ viaa aapi gΛibΛdagΛrΛ. ²³ Giñtagito nΛidi aanΛ isaliΛsi Λrsoimaasi iducami aapi dai gΛsoimaascamiga gΛmaisacan duu —astΛtΛdai ΛPiiduru.

²⁴ Amaasi ΛSimuñi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—DaanΛdavurai aapimΛ Diuusi aanΛcΛdΛ nai maipovai iñduñia aanΛ mΛsducatai aagai aapimΛ —astΛtΛdai ΛSimuñi.

²⁵ Amaasi ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana aatagi Λoodami dai aagidi ΛpΛ Diuusi ñiooquidΛ, dai gooquiΛrΛ iji muiyapΛrΛ Samaalia dΛvΛΛriΛrΛ dai

gaaagidimi isSuusi Cristo Δ rc $\Delta\Delta$ gac Δ r Δ vuviaadami dai gooq Δ r Δ noonora Jerusaleenamu.

²⁶ Amaasi cadaivunucai imaasi Δ mo Diuusi t Δ aañicarud Δ ñiooqui Δ Piili daid Δ it Δ t Δ dai:

—C Δ quivañi dai imi govoyamu ismaac Δ d Δ Jerusaleenaiñd Δ r Δ caat Δ Gaasamaco dai idi vaa voi Δ gai dai oidigana daivunuga siaaco maitiipu oidacami —ast Δ t Δ dai Δ Diuusi t Δ aañicarud Δ .

²⁷ Taid Δ Δ Piili c Δ quiva dai ii dai voy Δ r Δ aayi Δ mo c $\Delta\Delta$ li Etiopii Δ r Δ oida-cami. Δ gai Δ r Δ t Δ aan Δ damicatadai daid Δ Δ r Δ nuucadacamicatadai Δ Candaasi tumiñsigad Δ . Δ Candaasi Δ r Δ mo ooqui daid Δ Δ r Δ bait Δ c Δ aacamicatadai Etiopii Δ r Δ dai v $\Delta\Delta$ si c Δ c $\Delta\Delta$ li ismaac Δ d Δ aata vuaadana Candaasi v $\Delta\Delta$ t Δ r Δ cacaapuñicatadai casc Δ d Δ Δ c $\Delta\Delta$ li capuuñicatadai $\Delta\Delta$ p Δ . Daid Δ Δ c $\Delta\Delta$ li cag Δ quiiyamaco im Δ itadai Jerusaleenaiñd Δ r Δ siaaco siaa duutudaitadai Δ gai Diuusi. ²⁸ Vaid Δ Δ c $\Delta\Delta$ li Δ mo careeta Δ raana daitugaitadai dai aagaimi oojai ismaac Δ d Δ ooja Isaíacaru Diuusi ñiooquituldiadamigad Δ . ²⁹ Amaasi Diuusi Ib Δ d Δ it Δ t Δ dai Δ Piili:

—Imiñi dai abaan c Δ quiva gocareeta —ast Δ t Δ dai.

³⁰ Dai aid Δ si miaad Δ r Δ c Δ quiva Δ Piili ca Δ Δ gai Δ c $\Delta\Delta$ li isaagaimi oojai ismaac Δ d Δ ooja Isaía tai Δ gai t Δ cacai daid Δ it Δ t Δ dai:

—¿Maat Δ p Δ s ca Δ goojai p Δ smaac Δ d Δ aagai? —ast Δ t Δ dai Δ Piili.

³¹ Taid Δ Δ c $\Delta\Delta$ li aa noragi daid Δ it Δ t Δ dai:

—¿Ducatai maata caacana aan maitiipucatai sioora giñaagidagi istaiya alidi goovai? —astatadai acalli.

Dai vai Piili sai abaana daivana.

³² Vaida acalli aagaitadai loojai Diuusi ñiooquidarã siaaco icaiti:

Aidãasi bacai dai muaa agai maiaijigã pan duucaimo cañiru ismaacãdã maisuacai masuu duu muaagi.

Dai pan duucaicañiru mara ismaacãdã maisuacaiña masuu duuca icadagi,

Poducaigai maisosua dai muu.

³³ Soi dui agai maiviaacatai agai istuisi soimaa taatagi. ¿Sioora istuidacai acaldana siãquiatai vaavoituda agai?

Ascaiti Diuusi ñiooquidarã.

³⁴ Taida atãaanãdami tãcacai Piili daida itãdai:

—Giñoigãdakai giñaagida, ¿voora aagai goDiuusi ñiooquituldiadamigãdã agi agai amai sio? —astatadai.

³⁵ Amaasi Piili gãagacai aagidi ñiooqui ismaacãdã aagai acalli oojiarã dai aagidi ama maasi apã aagitai asuusi. ³⁶ Dai aidãsi aayi agai mapãcãrã siaaco daacatadai suudagi, taida atãaanãdami itã:

—Tami daja suudagi. ¿Baisi arcãagã isvacuañica aanã? —astatadai agai Piili.

³⁷ Taida Piili itãdai:

—Passãlicãdã vaavoitudadagi aidã gia istutuidi aapi —astatadai Piili.

Taida acalli aa noragi daida itãdai:

—Aanã angia vaavoitudai isSuusi Cristo arDiuusi marãdã —ascaiti acalli.

38 Amaasi ʌcʌʌli gatʌjai cʌʌsaragai ʌcareeta, dai vʌgoocatai tʌapai siaaco daacatadai ʌsuudagi, taidʌ ʌPiili vacoi ʌcʌʌli. 39 Dai aidʌsi ʌpaamu tʌʌʌsai ʌgai abiaadʌʌ taidʌ Diuusi Ibʌadʌ vaidacai ʌPiili, taidʌ ʌʌaanʌdami camaitʌʌ vaamioma, dʌmos apiaimʌi ʌgai gʌvoogʌamu baigʌʌliatugaitai. 40 Amaasi ʌPiili aayi Asootʌʌ dai vʌʌsi ʌʌmapʌcʌʌ aijimi dai gaaagidimi ʌcʌʌgacʌʌ vuvaidaragai mospovuimi dai aayi Sesareeʌʌ.

9

1 ʌSaulo maidagitocai soi vueeyi ʌvaavoitudadami. Dai pocaitiña sai coodia ʌgai cascʌdʌ nʌidamu ʌgai ʌbaitʌcʌaacamigadʌ papaali judidíu 2 dai tai oojai ismaacʌdʌʌ maa ʌgai oigaragai sai imʌna ʌgai judidíu quiquiuupaigadʌamu Damascʌʌ dai gaagana ismaacʌdʌ apiavaavoitudai Suusi Cristo mamaatʌtuldaragadʌ dai sai maamaisapicamu vuaapana Jerusaleenʌʌʌ vʌʌsi ʌmaduga mʌʌsi ooqui dai cʌcʌʌli. 3 Dʌmos aidʌsi voyamu imʌitadai ʌgai camiaadʌʌ Damasco, tai todian duucaí vʌpʌdoli sicoli ʌgai ʌmo cuudagi tʌvaagiaiñdʌʌ. 4 Taidʌ ʌSaulo dʌvʌʌrapi gʌi, dai caʌ ʌmo ñiooqui ismaacʌdʌ itʌʌdai:

—Saulo, Saulo, ¿tupʌsi soi giñvueeyi? —astʌʌdai.

5 Amaasi ʌSaulo itʌʌdai:

—¿Poorʌ aapi tʌaanʌdami? —astʌʌdai.

Taidʌ ʌñiooqui aa noragi daidʌ itʌʌdai:

—AanΛanΛ arSuusi Λgai vaa ismaacΛdΛ soi vueeyi aapi. ΛΛgi gAtomitascΛi aapi Λpan duucΛi Λmo vooyisi ismaacΛdΛ cuituscΛi tootoicami cuugadΛ —astΛtΛdai Λñiooqui.

⁶ Amaasi ΛSaulo gigivuquimi duaadimucΛi daidΛ itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami, ζtumaasi ipΛlidi aapi isiduñia aanΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛtΛaanΛdami itΛtΛdai:

—CΛquivañi dai ai DamascΛrΛ mΛsimΛΛca gΛaagidamu istumaasi gΛaagai pΛsiduñiagi —astΛtΛdai ΛtΛaanΛdami.

⁷ ΛcΛcΛΛli ismaacΛdΛ ΛΛmadu iimΛitadai ΛSaulo aliΛ duduadimu caΛcacai Λñiooqui dai maitΛΛgacai tomali Λmaadutai. ⁸ Amaasi ΛSaulo cΛquiva dΛvΛΛrapidΛrΛ, dΛmos maitistui isnΛnΛavagi tomalaachi. TaidΛ ΛaaduñdΛ vaidacai Damascoamu. ⁹ DaidΛ ΛSaulo vaica tasai maitistui isnΛnΛavagi dai maitauu dai maitaii tomalaachi istumaasi.

¹⁰ Dai ami DamascΛrΛ oidacatadai Λmo vaavoi-tudadami Ananiiasi tΛΛgiducami tai Λgai vuitapi gΛmaasitu ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—Ananiiasi —astΛtΛdai.

Tai Λgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami tami andaja —astΛtΛdai Ananiiasi.

¹¹ Amaasi ΛtΛaanΛdami itΛtΛdai:

—CΛquivañi dai imi siaaco caayi SΛΛliñicΛrΛ tΛΛgidu dai Uudasi quiidiΛrΛ nΛida Λmo cΛΛli TarsuaiñdΛrΛ Saulo tΛΛgiducami gamamadiava.

¹² GΛtΛtΛquiΛrΛ tΛΛ Λgai Λmo cΛΛli Ananiiasi tΛΛgiducami sai vaa dai daama darai gΛnoonovi

saidΛ istui Λgai isnΛnΛavagi Λpamu —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹³ TaidΛ ΛAnaniiasi moscaΛ imaasi daidΛ itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami muidutai giñaagidiña gocΛΛli dai vΛasi soimaascami ismaacΛdΛ ivuiididiña goovai ismaacΛdΛ gΛvaavoitudai JerusaleenΛrΛ.

¹⁴ Dai sivi divia goovai tami Λpapaali baitΛguucacamigadΛ sΛΛlicamigadΛcΛdΛ, dai maamaicapicami vuuquia agai vΛascatai ismaacΛdΛ gΛvaavoitudai aapi —astΛtΛdai Ananiiasi.

¹⁵ Amaasi ΛtΛaanΛdami itΛtΛdai:

—Imiñi casiant Λco vuusaitu aanΛ ΛSaulo vai aagidana Λgai aa Λma maasi ñioocadami dai raraí dai judidíu ΛpΛ ñsaanΛ cΛΛgacΛrΛ vuvaidi oodami.

¹⁶ AanΛ tΛΛgidamu isaliΛ viaa Λgai issoima taatagi giñvaavoitudaitai —ascaiti ΛSuusi.

¹⁷ Amaasi ii Ananiiasi Λquiiyamu siaaco daacatadai ΛSaulo dai ami vaacΛcai daama darai gΛnoonovi daidΛ itΛtΛdai:

—Giñaduñi Saulo, ΛSuusi ismaacΛdΛ gΛmaasitu aapi gΛvuitapi voiyaiñdarΛ Λgai atgiñootoi pΛsai Λpamu nΛnΛavana dai sai Diuusi IbΛadΛ gΛΛmadu daaca agai —astΛtΛdai Ananiiasi.

¹⁸ Tai otoma suuli vatopa coocomidΛ maasi vupujiaiñdarΛ dai casi istui Λgai isnΛnΛavagi. Dai otoma cΛquiva dai gΛvacoi sai nΛidiña Λoodami iscaΛma duucaí gΛtΛgito Λgai dai camaisoimaasi ivuaada agai. ¹⁹ Dai gooquiΛrΛ gauu dai bai gΛguvucadaga Λpamu dai anaasi daja chiΛΛqui tasai Λvaavoitudadami ΛΛmadu DamascΛrΛ.

20 Otoma g^Λaagacai gamamaat^Λtuldimi ^ΛSaulo judidíu quiqiuupaigad^Λr^Λ Diuusi ñiooquid^Λ dai gaaagidi sai Suusi ^Λr^ΛDiuusi marad^Λ. 21 Dai v^Λascatai ismaac^Λd^Λ ca^Λ mait^Λagaitadai isducatai g^Λnt^Λagituagi daid^Λ icaiti:

—¿Maitasi ^Λr^Λc^Λli goovai ismaac^Λd^Λ Jerusaleen^Λr^Λ aim^Λraiña dai gaagaiña ^Λv^Λaavoitudadami dai soi v^Λaadana? ¿Dai maitasi ^Λr^Λgai vaa ismaac^Λd^Λ tami divia dai maamaisapicami vuuquia agaitadai v^Λaavoitudadami ^Λpp^Λ dai t^Λgida agai ^Λbait^Λguucacamigad^Λ papaali Jerusaleen^Λr^Λ? —ascaiti ^Λoodami.

22 D^Λmos ^ΛSaulo vaamioma maiduaadicuitai gaaagidi Diuusi ñiooquid^Λ dai gaaagidiña ^Λpp^Λ said^Λ ^ΛSuusi ^Λr^ΛCristo, taid^Λ ^Λjudidíu Damasc^Λr^Λ oidac^Λd^Λ camait^Λ isducatai g^Λnt^Λagituagi.

23 Dai bai t^Λv^Λpic^Λd^Λ ^Λjudidíu g^Λnaagi dai muaa agai ^ΛSaulo. 24 D^Λmos ^ΛSaulo maí. Dai Damasco sicoli cuupicatadai g^Λ bidaaviquic^Λd^Λ vaid^Λ ^Λjudidíu ^Λbidaaviqui cuucuparagad^Λr^Λ soobidacana tas^Λr^Λ dai tucar^Λ siaaco vuusiagi sai muaa agaitadai. 25 D^Λmos ^Λv^Λaavoitudadami g^Λ asaarai ^Λraana daí ^ΛSaulo dai bidaaviquiamu s^Λli t^Λv^Λaañi ^Λmo imidagai tucar^Λ tai poduucai c^Λgac^Λr^Λ vuu-sai ^ΛSaulo.

26 Aid^Λsi aayi ^ΛSaulo Jerusaleen^Λr^Λ ^Λgai urava ^Λlidadadai ^Λv^Λaavoitudadami d^Λmos ^Λv^Λaavoitudadami ^Λbb^Λidiña v^Λasc^Λr^Λ maivaavoitudaiña ^Λgai si^ΛSaulo casi ^Λr^Λv^Λaavoitudadami ^Λpp^Λ casc^Λd^Λ. 27 D^Λmos ^ΛBernabé gia vaidacai dai

vaan cΛasi Λojootosicami dai aagidi isducatai tΛΛ
 ΛSaulo ΛSuusi Cristo voyiΛrΛ, dai isducatai ñiooqui
 ΛSuusi, dai isducatai ΛSaulo maiduaadimudacΛdΛ
 aagidi Diuusi ñiooquidΛ DamascΛrΛ oidacami.
 28 TaidΛ ΛSaulo anaasi JerusaleenΛrΛ vii dai
 ΛΛmadu aimΛraiña Λvaavoitudadami. 29 Dai
 maiduaadicuitai gaaagidiña Diuusi ñiooquidΛ,
 dai ΛΛmadu gaaatagaiña Λgai Λjudidíu ismaacΛdΛ
 ñioocaitadai giliego ñiooquidΛ, dΛmos Λjudidíu
 gaagaitadai isducatai muaagi ΛSaulo. 30 Dai
 aidΛsidΛ Λvaavoitudadami maí gomaasi otoma
 vaidacai Λgai ΛSaulo Sesareamu dai abiaadΛrΛ
 ootoi Tarsuamu.

31 AidΛ camaitiipucataidai sioorΛ soi duucai
 nΛijadagi Λvaavoitudadami JudeeΛrΛ dai
 GalileeΛrΛ dai SamaaliΛrΛ oidacami cascΛdΛ
 baigΛnΛliditai oidaga Λgai dai vaamioma cΛga
 vaavoitudaimi dai siaa duutudaiña Diuusi. Dai
 Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacataidai vai vaamioma
 muidaimi vaavoitudadami.

---

32 AidΛsidΛ ΛPiiduru didividitadai
 Λvaavoitudadami diviji Λgai ΛpΛ
 Λvaavoitudadami LiidiΛrΛ oidacΛdΛ. 33 Vai
 ami oidacataidai ΛpΛ Λmo cΛli Eneeasi
 tΛgiducami ismaacΛdΛ caparΛ mamacova uumigi
 moscaatΛcatadai maitistutuidiña Λgai isaimΛrdagi
 cascΛdΛ. 34 TaidΛ ΛPiiduru itΛdai:

—Eneeasi casiapΛtduueyi Suusi Cristo guvu-
 cadadΛcΛdΛ, vañigiñi dai bai duuñi gΛvaacosi
 —astΛdai ΛPiiduru.

TaidΛ Eneeasi otoma vañi. 35 Dai vΛascatai
 LiidiΛrΛ oidacΛdΛ dai SaroniΛrΛ oidacΛdΛ tΛgacai

imaasi dagito $\Delta\Delta$ quid Δ g Δ nvaavoidaraga dai vaavoitu Diuusi.

³⁶ Aid Δ Jop Δ r Δ oidacatadai Δ mo ooqui vaavoitudadami Tavita t $\Delta\Delta$ giducami dai giliego ñi Δ ooquic $\Delta\Delta$ Δ rDoorcasi. Idi ooqui v $\Delta\Delta$ scat Δ c $\Delta\Delta$ ga ivuaadana dai soic Δ ña Δ soituutuigami. ³⁷ Dai Δ mo imidagai alia cooco Δ ooqui dai muu, m Δ tai va Δ tasi dai gooqui Δ r Δ goocua daama vaaqui Δ r Δ t Δ caviaco t $\Delta\Delta$. ³⁸ Dai Jopaiñ Δ r Δ miaaga Liidiamu siaaco daacatadai Δ Piiduru, taid Δ Δ vaavoitudadami maí isami daacatadai Δ Piiduru dai ootoi gooca c Δ c Δ li sai m $\Delta\Delta$ aagidana Δ Piiduru sai otoma diviana.

³⁹ Taid Δ Δ Piiduru otoma oí Δ c Δ c Δ li. Aid Δ si aayi Δ gai m Δ tai otoma vaidacai siaaco caat Δ catadai Δ muuquiad Δ , tai v $\Delta\Delta$ si Δ vipiuudu sicoli guuquiva dai suaañimi dai vuvaitu yuupurui dai vaapasara-gai ismaac $\Delta\Delta$ idui Δ Doorcasi maiquiaa muucucai dai t Δ t Δ gidi Δ Piiduru. ⁴⁰ Amaasi Δ Piiduru quidigamu ootoi v $\Delta\Delta$ scatai ismaac $\Delta\Delta$ ami daraajatadai dai g Δ tootonac $\Delta\Delta$ c Δ quiva dai gamamagi, dai vui n Δ n Δ ava Δ gai Δ ooqui muuquiad Δ daid Δ it Δ t Δ dai:

—Tavita vañigiñi —ast Δ t Δ dai Δ Piiduru Δ ooqui.

Tai Δ gai cupioco g Δ vuuupuji dai t $\Delta\Delta$ Δ Piiduru dai s $\Delta\Delta$ li daiva. ⁴¹ Taid Δ Δ Piiduru noviañ Δ r Δ b Δ i dai vañigi, dai otoma vaí Δ aaduñ Δ $\Delta\Delta$ madu Δ vipiuudu dai vaan c $\Delta\Delta$ si duaacami. ⁴² V $\Delta\Delta$ si gomaasi maí v $\Delta\Delta$ scatai Jop Δ r Δ oidacami dai muidutai vaavoitu Suusi Cristo. ⁴³ Taid Δ Δ Piiduru anaasi Jop Δ r Δ vii bai t Δ v Δ pi Δ mo vaqueetatadami quidi Δ r Δ Simuñi t $\Delta\Delta$ giducami.

10

¹ Sesaree^ΛΛ^Λ oidacatadai ^Λmo c^ΛΛ^Λli Cornelio t^ΛΛgiducami ismaac^Λd^Λ t^ΛΛaan^Λitadai ^Λmo siento sandaaru m^Λsmaac^Λd^Λ Italianu aagaiña. ² Dai Cornelio ^ΛΛmadu v^ΛΛsi aaduñd^Λ ali^Λ siaa duutudaiña Diuusi, dai ^Λgai soic^Λiña mui tumiñsic^Λd^Λ ^Λjudidíu dai v^ΛΛsc^Λr^ΛΛ gamamadaiña. ³ Dai ^Λmo imidagai coi g^ΛΛs^Λco tasai c^ΛΛga t^ΛΛ ^ΛCornelio ^Λmo Diuusi t^ΛΛañicarud^Λ ismaac^Λd^Λ vaa siaaco daacatadai ^Λgai daid^Λ it^ΛΛdai:

—Cornelio —ast^ΛΛdai ^ΛDiuusi t^ΛΛañicarud^Λ.

⁴ Vaid^Λ ^ΛCornelio mosn^Λidi ^ΛDiuusi t^ΛΛañicarud^Λ duaadimucai. Dai amaasi t^Λcacai daid^Λ it^ΛΛdai:

—¿Tumaasi t^Λgito aapi? —ast^ΛΛdai Cornelio.

Amaasi ^ΛDiuusi t^ΛΛañicarud^Λ it^ΛΛdai:

—Diuusi ali^Λ baig^ΛΛlidi g^Λmamadaragac^Λd^Λ dai v^ΛΛsic^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ ivueeyi aapi soic^Λitai soitu-utuigami. ⁵ Ootosañi c^Λc^ΛΛli Jopamu vai vaidana Simuñi Piiduru, ⁶ ismaac^Λd^Λ ^Λmai Simuñi quidi^Λr^Λ g^Λuuliñaca. ^Λgai ^Λrvaqueetatadami dai g^ΛΛ suudagi ugidiana oidaga. ^ΛPiiduru g^ΛΛagidamu istumaasi g^ΛΛagai p^Λsiduñiagi —ast^ΛΛdai ^ΛDiuusi t^ΛΛañicarud^Λ.

⁷ Aid^Λsi ii ^ΛDiuusi t^ΛΛañicarud^Λ taid^Λ ^ΛCornelio vai gooca g^Λp^Λpipiooñiga dai ^Λmo sandaaru ismaac^Λd^Λ siaa duutudai Diuusi vaid^Λ ^ΛCornelio baig^ΛΛlidity n^Λidiña. ⁸ Dai aagidi v^ΛΛsi istumaasi t^ΛΛ ^Λgai. Dai gooqui^Λr^Λ ootoi Jopamu.

⁹ Dai siaadiqui aid^Λsi camiaadimitadai ^Λgai Jop^Λr^Λ dan duucu ^ΛΛsi t^Λsai ^ΛPiiduru vaaqui daama daida mamada agai. ¹⁰ Dai ^Λgai ali^Λ biugimucatadai d^Λmos quiaa bai vuiididitydai

cuaadagai, tai gΛmaasitu Λgai vuitapi Λmo istumaasi. ¹¹ TΛΛ Λgai isgΛcupioco tΛvaagi dai dΛvΛΛrapi uucami tΛaapanΛi Λmo istumaasi Λpa maasi Λmo gΛΛ tua icuusi vΛmaacova siisisoda vuupuli. ¹² Dai ami tua icuusiΛrΛ daraitugai naana maasi cΛcΛisi maaco taataracami dai gΛgΛr coocoyi dai ujuurugi ΛpΛ. ¹³ Dai amaasi caΛ Λgai Λmo ñiooqui ismaacΛdΛ itΛdai:

—CΛquivañi Piiduru dai cooda dai uga
—astΛdai Λñiooqui.

¹⁴ TaidΛ ΛPiiduru aa noragi daidΛ itΛdai:

—Chio tΛaanΛdami, tomali Λmo imidagai maitΛrugacami aanΛ istumaasi judidíu maiviaa oigaragai iscuaadagi —astΛdai ΛPiiduru.

¹⁵ TaidΛ Λñiooqui Λpamu ñioo daidΛ itΛdai:

—Istumaasi Diuusi aagai saidΛ Λrcuaadagai maitΛaagai pΛspocaitiadagi sai maicΛΛgadu
—astΛdai Λñiooqui.

¹⁶ Atua icuusi vaicojo tΛvai daida tΛsai tΛvaagiamu Λpamu.

¹⁷ AidΛsidΛ ΛPiiduru tΛtΛgitoitadai istΛiya Λlidi Λgai ismaacΛdΛ gΛmaasitu vuitapi, tai quitaagiña aayi ΛcΛcΛli Cornelio ojootosadΛ gatΛcacaimi Λgai siaaco oidaga Simuñi daida aayi. ¹⁸ Dai aΛcai gΛgΛrΛ gatΛcacai sabai ami gΛuuliñacatadai Λmo cΛli Simuñi Piiduru tΛΛgiducami. ¹⁹ Dai quiaa tΛtΛgitoitadai ΛPiiduru ΛgiΛrΛ ismaacΛdΛ vuitapi gΛmaasitu, taidΛ Diuusi IbΛadΛ itΛdai:

—Dañi gΛgaagiava vaica cΛcΛli. ²⁰ TΛvañiñi dai oida dai maivuaamΛ Λliatugada aanΛanta ootoi
—astΛdai Diuusi IbΛadΛ.

²¹ TaidΛ ΛPiiduru tΛvai dai ii siaaco guucacatadai ΛcΛcΛli Cornelio ojootosadΛ daidΛ itΛdai:

—Aanana agai masmaacada gaagai aapima. ¿Matumaasi aagaimi? —astadai.

²² Taida acacalli aa noragi daida itadai:

—Garbaitacacamiga Cornelio atgarootoi. Agai aramo calli call tuigacami dai siaa duutudai Diuusi. Dai vassai ajudidíu callgacarla naidi dai oigadai. Tai amo Diuusi taañicaruda aagidi Cornelio sai gnavaidana pasai aapi imana quiidiamu sai agai cacana pastumaasi viaaca isaagidagi —astadai acacalli.

²³ Taida Piiduru miaadagi, tai agai anaasi vii aidatucar Piiduru amadu. Dai siaadiqui iji tai oí Piiduru dai oí larpa amoco vaavoitudadami Jopara oidacami.

²⁴ Dai siaadiqui aayi agai Sesareera siaconanaracata dai Cornelio amadu muidutai aaduñda dai aa ismaacada callga amaducata dai agai vassai vapai. ²⁵ Aidasi aayi Piiduru quiiyara tai vuusai Cornelio dai miaadagida agai dai vuidara gatootonacada calquiva dai siaa duutuda agaitadai. ²⁶ Damos Piiduru calquivatu daida itadai:

—Calquivañi. Aan anarpara acalli galpan duucai —astadai.

²⁷ Dai apiaatagaimi agai Cornelio amadu dai vaa tuucavi dai ami tall mui oodami ismaacada galampaidacata dai. ²⁸ Amaasi Piiduru itadai aoodami:

—Aapima callga maata isjudidíu vaavoidaragada maitamaacai oigaragai isuurapadagi ama maa ñioocadami tomali isvapadagi quiidira. Damos Diuusi giñmaatutuli ansai dagitona aan govaavoidaragai. Dai soora Diuusi callgacarla naidi aan maiviaa istuisi

gajiaadΛΓΛ vipiaadagi. ²⁹ CascΛΔΛ mosgiñvaí antai maiñioocacai mΛΛcadΛΓΛ ii. Dai maatΛca iñΛlidi aanΛ tΛimΛsidΛ giñvaí —astΛtΛdai ΛPiiduru.

³⁰ TaidΛ ΛCornelio aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Casi ΛpΛdui maacova tasai icaduucu lienΛ coi gΛΛsΛco tasai tanasi giñquiiyΛΓΛ daacatadai aanΛ dai gamamadaitadai maitaugacai, dai tΛΛ aanΛ Λmo cΛΛli vai dadadacΛi yuucusidΛ. ³¹ VaidΛ ipiñtΛtΛdai: “Cornelio, Diuusi caΛ gΛmamaraga dai maata ΛpΛ istumaasi ivueeyi aapi soicΛital soituutuigami. ³² Ootosañi tudu Jopamu sioora vaidagi ΛSimuñi Piiduru Λmai Simuñi quidiΛΓΛ avΛuuliñaca. Λgai Λrvaqueetatadami dai gΛΛ suudagi ugidiana oidaga. Dai siΛΛscadΛ divia Λgai gΛaagidamu Λmo istumaasi iñtΛtΛdai ΛcΛΛli”, ascΛiti ΛCornelio. ³³ CascΛΔΛ otoma ootoi aanΛ masai gΛgaagana, dai aapi cΛΛga dui diviacai. Dai sivi tami daraaja aatΛmΛ dai siaa duutudai Diuusi dai caΛca ΛΓΛlidi ñiiooqui ismaacΛΔΛ gΛrootosi Diuusi aapicΛΔΛ —astΛtΛdai ΛCornelio.

³⁴ Amaasi gΛaagacai ñiioo ΛPiiduru daidΛ itΛtΛdai:

—Sivi camaataΛ nΛidi aanΛ isDiuusi maivaamioma cΛΛgacΛΓΛ nΛidi ΛΛmoco, Λgai vΛΛscatai Λmadugan duucΛi nΛidi. ³⁵ Diuusi aliΛ cΛΛgacΛΓΛ nΛidi tomastuma oodami ismaacΛΔΛ siaa duutudai dai maisoimaasi ivuaadagi. ³⁶ Diuusi ootosi Λmo ñiiooqui Λjudidíu Suusi CristocΛΔΛ sai cΛΛgacΛΓΛ oidacana Diuusi vuitapi dai oodami vuitapi daidΛ Suusi Cristo ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ vΛΛsi oidi daama oidacami. ³⁷ AapimΛ cΛΛga maataΛ istumaasi ΛpΛdui judidíu

davallragadara, aidasi casi gaaagidi avuaana Diuusi ñiooquida dai casi gavapaconacai vassigomaasi Galileeaiñdara glaaga. ³⁸ Dai cllaga maata aapimla lapa isducatai maa Diuusi asuusi ismaacada Nasareetara oidacatadai guvucadada Diuusi Ibadala, dai isducatai aimaraitai cllaga ivuaadana agai dai duduaaidiña vllscatai ismaacada soimaa taatacana Diaavora talaañicarudacada. Diuusi Ibadala lamadu daacatadai asuusi cascada pomaasi ivuaadana agai. ³⁹ Dai aatama arnlijadami vassii istumaasi ivuaadana asuusi siassi Judeea davallriara lcaasi Jerusaleenara lapa matai gooquilara curusiaba siisa dai muua. ⁴⁰ Damos Diuusi bo vaica tasaicada duaacali apamu, dai garmaa oigaragai tastaagiagi. ⁴¹ Damos maisiu vassii oodami maa agai oigaragai istagiagi mosaca aatama ismaacada Diuusi acovai vuvaitu llaquioma abiaadara talsaidala arnlijadamicana dai aatama lamadu gauu dai gaii caduaacacai agai coidada saagidaiñdara. ⁴² Dai agai gartajai talsai aagidana oidigi daama oidacami Diuusi ñiooquida dai aagidana lapa tastaumaasi naidiña dai tastauma caacana sai Diuusi aagidi asuusi sai agai naidana acoidada dai aduduaacada ismaacada arcllaga ivuaadami dai ismaacada armaicllaga ivuaadami. ⁴³ Llaquioma abiaadara aagai vassii adiuusi ñiñiooquituldiadamigada asuusi dai pocaiti sai siora vaavoitudagi isasuusi arcllagacara vuviadami Diuusi oigalda agai vassii soimaascamigada.

---

⁴⁴ Quiaa ñioocaitadai apiiduru, tai divia Diuusi Ibadala dai lamadu daaca agai

vΛscatai ismaacΛΔ caΛ istumaasi aagaitadai
 ΛPiiduru. ⁴⁵ TaidΛ Λjudidíu vaavoitudadami
 ismaacΛΔ oiditadai ΛPiiduru camaitΛΛ isducatai
 gΛntΛtΛgituagi nΛiditai isDiuusi IbΛadΛ divia
 dai ΛΛmadu daaca agai ΛpΛ Λgai ismaacΛΔ
 maitΛrjudidíu. ⁴⁶ Dai caΛ Λgai isnaana maasi
 ñiooqui ñioocai Λgai dai siaa duutudai Diuusi.
⁴⁷ Amaasi ΛPiiduru itΛi:

—¿Baigas potΛΛna aapimΛ isidi oodami maitistu-
 tuidi isvapacoñicagi canΛidi aapimΛ isdivia Diuusi
 IbΛadΛ vΛscatai ΛΛmadu poduucai isduucai divia
 aatΛmΛ garΛΛmadu? —ascaiti ΛPiiduru.

⁴⁸ Amaasi tΛjai ΛPiiduru Λoodami sai
 gΛnvapaconana isduucai gatΛjai Suusi Cristo. Dai
 gooquiΛrΛ Λgai goguaama oi ΛPiiduru sai anaasi
 viΛΛna chiΛΛqui tasai.

11

¹ Amaasi Λojootosicami ΛΛmadu
 Λvaavoitudadami ismaacΛΔ JudeeΛrΛ
 daraajatadai maí isΛgai ismaacΛΔ maitΛrjudidíu
 vaavoitu Diuusi ñiooquidΛ ΛpΛ. ² Dai aidΛsi
 Λpamu ii ΛPiiduru Jerusaleenamu vaidΛ Λjudidíu
 ismaacΛΔ Λrvaavoitudadami ñiooquidi, ³ daidΛ
 itΛtΛdai:

—¿Tuiρasi diviji ismaacΛΔ maitΛrjudidíu dai
 ΛΛmadu gauu? —astΛtΛdai Λjudidíu vaavoitu-
 dadami ΛPiiduru.

⁴ TaidΛ ΛPiiduru aagidi vΛΛsi isducatai ΛpΛdui
 daidΛ itΛtΛdai:

⁵ —AanΛ JopΛrΛ daacatadai, dai aidΛsi
 gamamadaitadai aanΛ tΛΛ aanΛ Λmo istumaasi

ʌpa maasi ʌmo gʌʌ tua icuusi, vai tʌvaagiaiñdʌrʌ tʌaapanʌi dai aajʌi mʌʌca siaaco daacatadai aanʌ dai vʌʌ maacova siisisoda vuupuli ʌtua icuusi. ⁶ Dai aidʌsi cʌʌga nʌnʌidi aanʌ astumaasi oidaga ʌraana, vai ami daraajatadai cʌcʌisi maaco taataracami, dai coocoyi dai ujuurugi ʌʌpʌ. ⁷ Dai caʌ aanʌ ʌmo ñiooqui vaidʌ ipiñtʌtʌdai: “Cʌquivañi Piiduru dai cooda dai uga”. ⁸ Dʌmos aanʌ itʌtʌdai: “Chio tʌaanʌdami tomali ʌmo imidagai anmaivapasai aanʌ giñtʌñiʌrʌ istumaasi judidíu maiviaa oigaragai iscuaadagi”, antʌtʌdai aanʌ. ⁹ Tai amaasi ʌñiooqui tʌvaagiaiñdʌrʌ ʌpamu giññiooqui daidʌ ipiñtʌtʌdai: “Istumaasi Diuusi aagai saidʌ ʌrcuaadagai maitʌagagai pʌspocaitiadagi sai maicʌʌgadu”, caiti ʌñiooqui. ¹⁰ Taidʌ ʌtua icuusi vaicoojo tʌvai dai ʌpamu tasai tʌvaagiamu. ¹¹ Dai quiaa vaaqui daama daacatadai aanʌ tai ami dada vaica cʌcʌʌli daidʌ giñgaagaimi ʌgai ʌrojootosicami Sesareeiñdʌrʌ. ¹² Taidʌ Diuusi Ibʌadʌ giñagidi ansai oidana maivuaam iñʌliatugaitai, tai idi naadami vaavoitudadami giñoí ʌʌpʌ dai vʌʌscatai aatʌmʌ vaapa ʌmo cʌʌli quiidiʌrʌ, ¹³ ismaacʌdʌ gʌraagidi isducatai tʌʌ ʌgai ʌmo Diuusi tʌaañicarudʌ sai cʌʌca daidʌ itʌtʌdai: “Ootosañi cʌcʌʌli Jopamu vai mʌʌ vaidana Simuñi Piiduru. ¹⁴ Siʌgai gʌaagidamu isducatai cʌʌgacʌrʌ vuusia aapi ʌʌmadu vʌʌsi gʌaaduñi”, astʌtʌdai ʌDiuusi tʌaañicarudʌ. ¹⁵ Dai aidʌsi giñagacai ñiooqui aanʌ divia Diuusi Ibʌadʌ vʌʌscatai ʌgai ʌʌmadu poduucai isducatai divia aatʌmʌ gʌrʌʌmadu tuucamidʌrʌ. ¹⁶ Amaasi antai tʌgito aanʌ iscaiti gʌrtʌaanʌdami: “Vaavuava sidʌ ʌVuaana

suudagicada gavapacoi damos vapacoñicamu aapimada Diuusi Ibadaada sai agai ganlamadu daaca agai”. 17 IsDiuusi maa agai lapa istumaasi garmaa aatama ismaacada vaavoitu Suusi Cristo hnoora ana sivuidara ñioocaiña Diuusi? —astatadai Piiduru.

18 Aidasi ca imaasi vaavoitudadami ismaacada Jerusaleenara daraajatadai camaiñio Piiduru vui. Mossiaa duutudaimi Diuusi daidacaiti:

—Iscapovadi di isDiuusi maa oigaragai ismaacada maitarjudidu lapa isama duucagantagituagi agai dai poduucavascara oidacagi Diuusi lamadu —ascaiti ajudidu.

19 Aidasi muua aoodami Tiivañi, ganaagacai soi vuimi lapa agaa vaavoitudadami, tai lamoco dagavunu voopoi asta Penisara uucami dai aa Sipiliamu dai aa Antioquiara uucami dai ami aagidi Diuusi ñiooquida mosca ajudidu dai aa oodami gia chio. 20 Damos ami Antioquiara dada aa vaavoitudadami Sipiliaiñara dai Sireñiaiñara dai aagidi aoodami dai ismaacada maitarjudidu lapa isSuusi Cristo arcagacara vuviadami. 21 Diuusi Ibada lamadu daacatadai vaavoitudadami dai poduucai muidutai agaa dagito ganlqui vaavoidaraga dai vaavoitu isSuusi Cristo arcagacara vuviadami.

22 Dai aidasi mai vaavoitudadami Jerusaleenara imaasi ootoi Bernabé asta Antioquiara uucami. 23 Dai acai Bernabé ta isducatai Diuusi alia cagacara naiditadai vaavoitudadami dai alia baigali, dai maa ñiooqui daida itadai sai vasi ganibadacada

apiavaavoitudaiña Diuusi. ²⁴ Bernabé aramo calli clla tuigacami dai vllasi glibadacada vaavoitudaiña agai vai Diuusi Ibada amadu daacatadai dai poduucai muidutai vaavoituli agai Diuusi ñiooquida.

²⁵ Dai gooquiara ii Bernabé Tarsuamu dai gaaga agai asaulo, dai tagacai vaidacai Antioquiamu. ²⁶ Dai anaasi daraaja agai avavoitudadami amadu amo uumigi suudacami dai gamamaatutldi Diuusi ñiooquida. Antioquiara agai siaaco apaga glaaga goñiooqui iscristianu aagadagi vaavoitudadami.

²⁷ Aida tuigaco iji amoco Diuusi ñiñiooquituldiadamigada Jerusaleenaiñdara Antioquiamu. ²⁸ Tai amoco Agavo tagiducami caquiva avavoitudadami saagida daida itadai sai imia agai amo gla biuugigai vllasi oidigi daama. Gomaasi maacatadai agai aagiditai Diuusi Ibada, tai salicada povadi aidasida rbaitaacamicatadai Claudio. ²⁹ Taida avavoitudadami Antioquiara ganaagi dai ootosda agai soñi aga vaavoitudadami Judeara, dai mpagi vllascatai silajasi istui. ³⁰ Dai ootosi atlaaanadamigada avavoitudadami Judeara Bernabéada dai Saulocada.

12

¹ Aida tuigaco arai Eroodasi glaagacai soi vvaadatadai avavoitudadami. ² Dai gatjai muaragai Jacovo Vuaana silagida amo mastaicada. ³ Dai aidasi tlla agai isali baiganalli aljudidíu pomaasi iduucai agai maisapicami bai

ΛΑΡΑ ΛPiiduru. Gomaasi ΑΡΑdui siaa duudagΑΡΑ istuigaco τΑΤΑgitoiña Αjudidíu aidΑsi Diuusi CΑΑgacΑΡΑ vuvaitu EjiipituaiñdΑΡΑ. ⁴ AidΑsi cabΑi Αgai ΛPiiduru maisacariΑΡΑ cuu siaacoga sΑΑlicΑdΑ CΑΑga nuucadicatadai maamacova Αmapai ajioopaitadai Αsandaaru maacovapΑΡΑ dai nuucada ΑmaamaisapicΑdΑ. Cadaivunucai Αsiao duudagai ΑEroodΑsi vuusaida Αlidadai ΛPiiduru maisacaruaiñdΑΡΑ dai vΑΑsi Αoodami vuitapi gatΑaañia agaitadai muaaragai. ⁵ VaidΑ ΛPiiduru maisapicatadai dai CΑΑga nuucadicatadai. VaidΑ Αvaavoitudadami sΑΑlicΑdΑ gamamadaitadai Αgai vΑΑtarΑ.

⁶ AidΑsi vuusaida agaitadai ΑEroodΑsi ΛPiiduru Αoodami vuitapi aidΑ tacavioma tucarΑ coosocatadai ΛPiiduru vai aipadΑΡΑ guucacatadai gooca sandaaru nuucadacami vaidΑ ΛPiiduru vulicatadai gooca cadeenacΑdΑ ΑvΑgocai sandaaruaiñdΑΡΑ, dai aa sandaaru qui-idigamadΑΡΑ guucacatadai dai nuucadacatadai ΑmaamaisapicΑdΑ. ⁷ Tai todian duucai gΑmaasitu Αmo Diuusi tΑaañicarudΑ ΛPiiduru vuitapi dai vΑΑsi maasiuli Αmaisacarui daidΑ ΑDiuusi tΑaañicarudΑ taata ΛPiiduru ΑmaapiadΑΡΑ dai nΑnΑitu daidΑ itΑΤΑdai:

—Otoma ivañigi —astΑΤΑdai.

Tai otoma uupai Αcadeena ismaacΑdΑ ΑCΑdΑ vulicatadai ΛPiiduru noonovidΑ. ⁸ TaidΑ ΑDiuusi tΑaañicarudΑ itΑΤΑdai:

—GΑisatudañi gΑgivuura dai gΑaada gΑsusuusaca —astΑΤΑdai.

Dai aidasi capodui ΔPiiduru taidΔ itatΔdai ΔDiuusi tΔaañicarudΔ:

—GΔtuiñi gΔsuaa daidΔ iñoida —astatΔdai.

⁹ Amaasi vuusai ΔDiuusi tΔaañicarudΔ vaidΔ ΔPiiduru oidi maimaatΔcatai siarvaavoi ischio ΔpΔ Δgai ismaacΔdΔ ivuiididi ΔDiuusi tΔaañicarudΔ. Baiyoma tΔtΔqui Δlilitadai Δgai.

¹⁰ DΔmos dΔgavusai Δgai siaaco guucacatadai ΔtuucamidΔrΔ nuucadacami dai gooquiΔrΔ siaaco guucacatadai Δгаа nuucadacami dai aidasi aayi Δgai siaaco cΔcΔ Δmo gΔΔ vaiñomi cuuparagai caayamacoga cΔacΔdΔ Δcuuparagai ΔΔgi gΔcupioco, tai vuvaja Δgai dai Δmapai iji laachi dai amaasi ΔΔgi viaa ΔDiuusi tΔaañicarudΔ ΔPiiduru. ¹¹ Amaasi ΔPiiduru maí siarvaavoi daidΔ itΔi:

—Sivi gia camaí aanΔ siarvaavoi isotoi Diuusi gΔtΔaañicaru sai cΔΔgacΔrΔ giñvuusaidana ΔEroodasi maisacarduaiñdΔrΔ dai vΔasi ΔsoimaascamiaiñdΔrΔ ismaacΔdΔ iduñia agaitadai Δjudidíu aanΔcΔdΔ —ascaiti ΔPiiduru.

¹² Amaasi quiaa povΔlilitadai Δgai dai ii ΔMaría quiidiamu dΔdΔ ΔVuaana Marcusi. Vai ami mui gΔnΔmpaidacatadai oodami dai gamamadaitadai ΔPiiduru vΔΔtarΔ. ¹³ Dai aidasi aayi ΔPiiduru soosoi Δcuuparagai caayamadΔrΔ cΔacΔdΔ tai vuusai Δmo ali tΔji Rooda tΔΔgiducami dai nΔida agai soorΔ Δgai. ¹⁴ Dai maatΔcai ΔPiiduru ñiiooquidΔ maicupioqui baigΔldacai baiyoma Δpamu tuucavi mΔΔ dai aagida agai Δгаа sai quitaagiña cΔcΔ ΔPiiduru.

¹⁵ Amaasi Δgai itatΔdai:

—VuirutupΔtiqui aapi —astatΔdai.

DΔmos Δali tΔji apiaaagidi saidΔ Δrvaavoi. Amaasi Δgai icaiti:

—SiaadΛrΛ ΛrPiidurucana goovai, ibΛadΛ lienΛ goovai —ascaiti.

¹⁶ VaidΛ ΛPiiduru apiasooñiditadai amaasi cupi-oco Λgai dai tΛagacai sidΛ ΛrPiiduru aliΛ duduaadimu. ¹⁷ DΛmos ΛPiiduru gΛnovicΛdΛ aagidi sai dodoligicana dai aagidi isducatai vuusaitu Diuusi maisacaruaiñdΛrΛ daidΛ itΛtΛdai Λgai Λoodami:

—Aagidavurai imaasi ΛJacovo dai Λgaa vaavoi-tudadami ΛpΛ —astΛtΛdai.

Dai amaasi ii abiaadΛrΛ sibΛacoga.

¹⁸ Dai camaasicai Λsandaaru camaitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi maimaatΛcai siΛdui ΛPiiduru.

¹⁹ Amaasi ΛEroodΛsi tΛjai Λsandaaru sai gaagana ΛPiiduru dai aidΛsi camaitΛΛ Λgai taidΛ ΛEroodΛsi vapai Λsandaaru ismaacΛdΛ nuucadacatadai ΛmaamaisapicΛdΛ dai tΛcacai istuma dui dai gooquiΛrΛ gatajai coodaragai. Dai gooquiΛrΛ ii ΛEroodΛsi JudeeaiñdΛrΛ dai SesareeΛrΛ oidaca agai.

²⁰ ΛEroodΛsi vui baamucataidai ΛTiiroΛrΛ oidacami, amaasi Λgai gΛnaagi dai vaan guuquiva agai ΛEroodΛsi vuidΛrΛ, dΛmos ΛpΛga aa namΛqui Λgai tumiñsicΛdΛ Λmo sonΛrΛ cΛaacamigadΛ ΛEroodΛsi sai aagidana Λgai ΛEroodΛsi sai camaibaamucana vui, Λgai cucuuspiña cuaadagai ΛEroodΛsi dΛvΛΛragadΛaiñdΛrΛ cascΛdΛ ipΛlidadai isbai duñiagi ñiooqui. ²¹ TaidΛ ΛEroodΛsi ootosi ñiooqui dai aagidi ismaa tasΛrΛ iimia Λgai. DaidΛ ΛEroodΛsi aidΛ tasΛrΛ gΛai cΛcΛagaducΛdioma gΛyuucusi dai raí daicarduΛrΛ daiva. Dai sidΛ tΛvΛpi aatagi. ²² TaidΛ Λoodami gΛnaagacai ijiña daidΛ icaiti:

—Idi ismaac^ΛΔ^Λ ñioocai maitav^ΛΓ^Λmo c^ΛΛ^Λli, ^Λmo diuusiava —ascaiti ^Λoodami.

²³ D^Λmos aid^Λsi quiaa iifñacaitadai ^Λgai tai divia ^Λmo Diuusi t^Λaañicarud^Λ dai coocotuli ^ΛErood^Λsi maisiaa duutudacai ^Λgai Diuusi casc^ΛΔ^Λ vatopadagai ^Λgai dai muu.

²⁴ Muiyap^ΛΓ^Λ gaaagidi ^Λvaavoitudadami Diuusi ñiooquid^Λ dai muidutai vaavoitudaimi.

²⁵ Aid^Λsid^Λ ^ΛBernabé ^ΛΛ^Λmadu ^ΛSaulo canaato g^Λnaa duiñdaga iji Jerusaleenaiñd^ΛΓ^Λ Antioquiamu dai vaidaticatadai ^ΛΛ^Λ ^ΛVuaana Marcusi.

13

¹ Antioquii^ΛΓ^Λ ^Λvaavoitudadami saagida oidacatadai Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ dai aa ^Λrmamaat^Λtuldiadamicatadai. ^Λgai ^ΛrBernabé dai Simuñi tucuc^ΛΔ^Λ, dai Luusio Sireeñi^ΛΓ^Λ oidacami, dai Manameena ismaac^ΛΔ^Λ ^ΛΛ^Λmadu g^ΛΛ ^ΛErood^Λsi ismaac^ΛΔ^Λ ^Λraigi Galilee^ΛΓ^Λ, dai Saulo. ² Dai ^Λmo imidagai siaa duutudaitadai ^Λgai Diuusi maitaugacai taid^Λ Diuusi Ib^Λad^Λ it^ΛΔ^Λdai:

—^Λcovai av^Λr giñvuusaitulda Bernabé ^ΛΛ^Λmadu Saulo vaid^Λ iduuna goovai ^Λaa duiñdagai ismaac^ΛΔ^Λ viaa aan^Λ goovai v^ΛΛtar^Λ —ascaiti ^ΛDiuusi Ib^Λad^Λ.

³ Amaasi ^Λgai gamamagi maitaugacai dai daama darai g^Λannoovai dai diosagi dai ootoi.

⁴ Dai gooqui^ΛΓ^Λ Diuusi Ib^Λad^Λ ootoi ^ΛBernabé ^ΛΛ^Λmadu ^ΛSaulo Seliisiamu tai ^Λgai iji. Dai ami t^ΛΛ^Λsai ^Λmo vaarcu^ΛΓ^Λ dai iji Sipiliamu ^Λgai ^ΛΓ^Λmo ^Λmap^Λc^ΛΓ^Λ sicolimadicami g^ΛΛ suudagi. ⁵ Amaasi

aacai adavalarai ugidiana siaaco Salamiña tlagidu, agai ganaagacai mamaatatluldi loodami Diuusi ñiooquida judidíu quiquiuupaigadana, vaidavuaana larpa oiditadai amo piooñi duucái. ⁶ Dai vlassi aipacoga iji agai adavalarilra siaaco sicolimadi asuudagi dai aayi amapacara siaaco Pafosi tlagidu dai ami tla amo judidíu Barsuusi tlagiducami dai agai laramo clladaracami. Dai agai mosyaatagidiña loodami dai pocaitiña saida laramo Diuusi ñiooquituldiadamigada. ⁷ Daidalaclladaracada lamadu daacatadai acಾಗಿ Serjio Paulo, ismaacada laramo cllali saitudugami gatagitoidagara. Daidalacಾಗಿ ootosi ñiooqui abernabé lamadu asaulo sai iimana quiidiamu caaca aliditadai agai Diuusi ñiooquida cascada. ⁸ Amaasi aclladaracada Barsuusi Elimasi vui ñiooquimi Bernabé lamadu Saulo daida aliditai acಾಗಿ isvaavoituda agai. ⁹ Amaasi asaulo masmaacada Paavora aagaiña larpa Diuusi Ibada lamadu daacatadai agai, vai agai gatagito nanlidi aclladaracada ¹⁰ daidal itatadai:

—Yaatagidaracami maicanga ivuaadami, Diaavora aduñda dai vuidara caatacami vlassi goclagaducada. ¿Dai tuiyasi sobicai oodami sai maivaavoitudana Diuusi? ¹¹ Sivi Diuusi gaglagamu simainlijadamu aapi tomali tasai cuudagida —astatadai asaulo.

Mospotai agai taidalaclladaracada mainanlava mostuca oidigi agai vllatar, dai gaagaiña agai siora bla aimardagi noviaiñdara mainaadana agai cascada. ¹² Aidasi tla acಾಗಿ imaasi vaavoitu Diuusi ñiooquida maitatagaitadai agai silldagi caacatai istumaasi gamamaatatluldi acacalli.

13 Amaasi ΔPaavora Δmadu ΔaaduñΔ tΔΔtasai Δmo vaarcuΔΔ PafosiΔΔ dai iji Perjiamu, Panfilia ΔΔVΔΔriΔΔ, taidΔ ΔVuaana anaasi viaa gΔaaduñi dai aagai Jerusaleenamu. 14 Tai gooquiΔΔ Δgai iji PerjiaiñΔΔ Antioquiiamu Pisidia ΔΔVΔΔriΔΔ. Dai ami Δmo imidagai ibΔstaragai tasΔΔ vaapa Δgai judidíu quiuupaigadΔΔ dai ami daraiva. 15 Amaasi casi gΔaagacai oojai siaaco ooja Moseesacaru gΔsΔΔlicamiga dai ismaacΔΔ ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΔ taidΔ ΔbaitΔguucacami quiuupaigadΔΔ judidíu ootosi ñiooqui Δdadidacami ami quiuupiΔΔ mΔsaidΔ itΔΔdana:

—GΔraaduñi mΔsmaquia Δliada aapimΔ gooidacami ñiooqui istutuidiana ismaquiagi —astΔΔdai.

16 Tai otoma cΔquiva ΔPaavora dai gΔnovicΔΔ aagidi sai dodoligicana daidΔ itΔΔdai:

—GiñcaΔcavurai aapimΔ judidíu dai vΔΔscatai ismaacΔΔ siaa duutudai Diuusi. 17 DiuusigadΔ Δjudidíu Δcovai vuvaitu gΔΔΔqui aaduñicaru dai muidali aidΔsi quiaa EjiipitΔΔ oidacatadai Δgai mΔΔcasΔΔ oidacami duucal dai gooquiΔΔ vuvaitu Δgai ami ΔΔVΔΔriaiñΔΔ gΔguvucadacΔΔ. 18 Dai goo coobai uumigi oidigana oidacatadai Δgai tomasi soimaasi ivuaadana Δgai Diuusi vΔΔscarΔΔ maioojogi. 19 Dai Diuusi ugititu cuvaracami naana maasi ñioocadami ismaacΔΔ CanaanΔΔ oidacatadai dai maa ΔΔVΔΔrai gΔΔΔqui aaduñicaru. 20 Dai gooquiΔΔ maaco sientu uumigi dan taajucami Diuusi darasdiña dudunucami gΔraaduñicaru asta aidΔ uucami sioidacatadai ΔDiuusi ñiooquituldiadamigadΔ

Samueli. ²¹ Tai aidΛ uumiΛrΛ gΛraaduñicaru gataí sai Diuusi daasagi Δmoco saidΛ arraícana dai tΛaanΛiña Λgai, dai sai camaitΛaanΛiña Δdudunucami. Tai Diuusi daiΛSaul saidΛ arraícana dai gataΛaanΛiña goo coobai uumigi Λgai arSisi maradΛ Benjamín cajiudadΛ. ²² Dai gooquiΛrΛ Diuusi vuusaitu Saúl sai camaitatΛaanΛiña dai maa ΔsΛΛlicami ΔDavi dai Λgai gataΛaanΛiña daidΛ icaiti Diuusi: “BaigiñΛliditai nΛidi aanΛ goDavi Isaí maradΛ dai goovai ivuaadamu istumaasi ipΛlidi aanΛ”, ascaiti Diuusi. ²³ Dai Suusi arcajiudadΛ Λgai vaa Davicaru, ΔSuusi ismaacΛdΛ Δcovai vuusaitu Diuusi sai cΛΛgacΛrΛ vuvaidana Δjudidíu poduucai isducatai bai dui Λgai ñiooqui gΛraaduñicaru ΔΛmadu. ²⁴ Dai aidΛsi maiquiaa divia ΔSuusi, ΔVuaana aagidi vΛΛsi judidíu dai potΛtΛdai sai gΛagagai isvapacoñicagi dai Δma duucai gΛntΛtΛgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi. ²⁵ AidΛsi cayoga aayi istuigaco muquia agai ΔVuaana Λgai itΛtΛdai Δoodami: “AanΛan maitΛrΛgai mΔsmaacΛdΛ aapimΛ tΛtΛgitoi, giñgooquiΛrΛ divia agai Δmai ismaacΛdΛ aanΛ tomali maiviaa sΛΛlicami isuupasdagi susuusacadΛ gigiaragadΛ”, astΛtΛdai ΔVuaana.

²⁶ AapimΛ giñaaduñi Avraañicaru cajiudadΛ ΔΛmadu aapimΛ mΔsmaacΛdΛ siaa duutudai Diuusi, aapimΛ gΔnvΛΛtarΛava idi ñiooqui cΛΛgacΛrΛ vuvaidaragai. ²⁷ IsmaacΛdΛ JerusaleenΛrΛ oidacatadai ΔΛmadu dudunucami-gadΛ maimaatΛcatadai sioorΛ arSuusi. Dai tomali maimaatΛ caΛcana Λñiooqui ismaacΛdΛ gΛagagaiña quiquiuupiana vΛΛscΛrΛ ibΛstaragai tasΛrΛ oojai ismaacΛdΛ ooja ΔDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ,

dai poduucai aidasi gatajai adudunucamigada Jerusaleenara oidacami muaaragai Asuusi poduucai aradi isducatai aagaitadai alquida Diuusi ñiñoquituldiadamigada. ²⁸ Tomasi maitala agai tomali amo istumaasi soimaascami Asuusi vui, vascara aagidi agai Pilaato sai gataana muaaragai. ²⁹ Dai aidasi casi idui agai vasi isducatai oja ADiuusi ñiñoquituldiadamigada aagitai ASuusi, tvañi agai curusaiñdara dai yaasa. ³⁰ Damos Diuusi duaacali coidada saagidaiñdara. ³¹ Daida ASuusi caduaacacai mu tasai gamamasdiña vuitapi agai ismaacada oidatucuiña Galileeaiñdara Jerusaleenamu, dai sivi agai vaa mamaatardamigada aagidi oodami istumaasi ivuaadana dai mamaatatuldiña ASuusi.

³² Dai poduucai ara aatama ganaagidi acagaducada ñioqui ismaacada aagidi Diuusi garalqui aaduñicar. ³³ Dai aatama arcajiudad agai. Dai aidasi Diuusi duaacali ASuusi aid casi idui agai aatama garvatar ismaacada aagidi agai garalqui aaduñicaru poduucai isducatai oojisi Salmosi goocara siaaco icaiti: “Aapiap argiñmara dai sivi vaama cai ana vasi oodami vuitapi vai maatacana isaapi argiñmara”, ascaiti Diuusi. ³⁴ Diuusi aagidi ASuusi sai duaacalda agai coidada saagidaiñdara sai maiduvana tuucugada, daida icaiti Diuusi ñiñoquituldiadamigada: “Ganmaaquimu ana istumaasi cacagaducada ismaacada aagidi ana Davicaru”, ascaiti. ³⁵ Cascada poduucai aagai Cristo amai Salmosara: “Maidigitomu aapi isduvagi tuucugada gapioñiga ismaacada alia oigadai aapi”. ³⁶ Davicaru gia soi ismaacada oidacatadai aidasi

oidacata dai ʌgai, poduucai isducatai tʌjai Diuusi, dai gooquiʌrʌ muucucai ʌgai taidʌ libʌadʌ ii mʌʌca siaaco daraajatadai ʌaaduñdʌcardu dʌmos tuucugadʌ gia duva. ³⁷ Dʌmos ʌgai ismaacʌdʌ duaacali Diuusi ʌgai gia maiduva tuucugadʌ. ³⁸ Giñaaduñi aapimʌ gʌagai ismaatʌcagi isSuusi Cristocʌdʌ ismaacʌdʌ muu curusiaba ʌgaicʌdʌ Diuusi oigʌldi vʌʌsi oidigi daama oidacami soimaascamigadʌ. ³⁹ ʌgaicʌdʌ ʌgai vai Diuusi oigʌldi soimaascamigadʌ siora vaavoitudagi isSuusi Cristo ʌrcʌʌgacʌrʌ vuviadami. Moseesacaru sʌʌlicamigadʌrʌ maitiipucata dai oigʌldaragai. ⁴⁰ Gʌnnuucadacavurai aapimʌ, vai maipoduucai ʌpʌduuna aapimʌcʌdʌ isducatai ooja ʌDiuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ aidʌsidʌ icaiti:

⁴¹ Dañi aapimʌ parunadami, gʌntʌgitovʌr nʌijada ugitivurai.

Aanʌanʌ ʌrDiuusi daidʌ iduuñimu aanʌ mui naana maasi gʌgʌrducami quiaa oidacatai aapimʌ.

Dai maitʌʌgimu aapimʌ istʌiyagi dai vʌʌscʌrʌ maivaavoitudamu tomamʌsi gʌnaagidi.

Ascaiti ʌDiuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ —astʌtʌdai ʌPaavora ʌoodami quiuupiʌrʌ.

⁴² Dai aidʌsi vuvaja ʌPaavora ʌʌmadu ʌaaduñdʌ judidíu quiuupaigadʌaiñdʌrʌ, tai ʌgai ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu aagidi sai ʌgʌmai ibʌstaragai tasʌrʌ aagidana Paavora ʌpamu gomaasi ñiooqui. ⁴³ Aidʌsi caugidagai ʌmpaidaragai quiuupiʌrʌ tai muidutai judidíu ʌʌmadu aa ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu dʌmos vaavoitu judidíu vaavoidaragadʌ oí ʌPaavora ʌʌmadu Bernabé, vai

agai mamaacaiña ñiooqui dai aagidiña sai glaagai isapiavaavotudadagi isDiuusi alia oigadai.

⁴⁴ Dai agamai acaldiarla ibastaragai tasarla baitoma vlassi Antioquiarla oidacami gnanmpagi dai caaca agai Diuusi ñiooquida. ⁴⁵ Damos aidasi tlla ajudidíu isgnanmpagi mosaaqui oodami alia lagacoi dai vui ñiooquimi agai lPaavora dai sigalnaasi ñiooqui suuligidimi. ⁴⁶ Tai amaasi lPaavora lamadu Bernabé maiduduaadicuitai ñiño daida itatadai:

—Aliasi glaagaitadai isgnaagida aatama Diuusi ñiooquida lapaga aapimla ismaacada arjudidíu, damos aapimla sivi caamapiadarla vipieeyi Diuusi ñiooquida cascada camavíaa aapimla sallyicami isvasscarla oidacagi Diuusi lamadu, sivi iimimu aatama agai lamadu ismaacada maitarjudidíu. ⁴⁷ Lagi poduucai gartajai gartaanadamiga Suusi Cristo daida apartatadai:

Aanant ganootoi amo cuudagi duucai agai
vllatarla ismaacada maitarjudidíu

Mai mamaatatulda isducatai cllagacarla vuvaquia
agai vllscatai

Asta oidigi ugidiarrioma oidacami vlassi.

Astatadai gartaanadamiga —astatadai lPaavora.

⁴⁸ Dai aidasi caa imaasi agai ismaacada maitarjudidíu alia baiganalli daida icaitimi sai Diuusi ñiooquida alia cllagadu, dai vllscatai vaavoitu ismaacada Diuusi covai vuvaitu sai vllscarla oidacana agai lamadu. ⁴⁹ Dai poduucai vlassi agai dlvllarlarla glaa Diuusi ñiooquida. ⁵⁰ Damos ajudidíu aataga lamadu amo ooqui ismaacada cllaga vaavotudai ajudidíu vaavoidaragada dai vlassi loodami

ΛΛmadu ismaacΛΔΛ maitarjudidíu vΛΛscatai ismaacΛΔΛ vuidarΛ vΛΛtΛcatadai Λojootosicami gΛnaagi ΛΛmadu ΛbaitΛguucacami dai soimaasi ñiooqui aagida agai dai maicarsa agai ojoodaicΛΔΛ.
 6 DΛmos aidasi maí ΛPaavora ΛΛmadu Bernabé voopoi abiaadarΛ Listiramu dai Derviamu, Licaonia dΛvΛΛriarΛ, dai vΛΛsi siculo 7 siaaco glaagaiña ΛpΛ isSuusi Cristo arcΛΛgacarΛ vuviadami.

8 ListarΛ oidacatadai Λmo cΛΛli ismaacΛΔΛ maitistutuiditadai isaimardagi. Λagi poduucai vuusai Λgai dai mosdaacana. Dai tomali Λmo imidagai maitarimΛcami Λgai. 9 Dai Λgai daacatai caΛcatadai istumaasi aagai ΛPaavora. Amaasi ΛPaavora gatΛgito tΛΛ isvaavoitudai Λgai isDiuusi istutuidi isduaaidagi. 10 Dai amaasi gagarΛ itΛtΛdai:

—SΛΛli cΛquiva —astΛtΛdai ΛPaavora.

TaidΛ ΛcΛΛli tΛcavi tuali tuudai dai cΛquiva dai glaagacai aimarai. 11 Dai aidasi tΛΛ Λoodami ismaacΛΔΛ idui ΛPaavora iñiquimi gΛñiooquicΛΔΛ daidΛ icaitimi:

—Didiuusi Λpa maasi cΛcΛΛli titΛapapai aatΛmΛ garσαagida —ascaiti Λoodami.

12 DaidΛ icaiti saidΛ ΛBernabé ardiuusi ismaacΛΔΛ Upiteli aagaiña Λgai, daidΛ ΛPaavora arΛdiuusi ismaacΛΔΛ Mercurio aagaiña Λgai. ΛPaavora ñiooquiditadai Λoodami cascΛΔΛ Mercurio tΛΛtΛi Λgai. 13 TaidΛ ΛUpiteli paaligadΛ ismaacΛΔΛ mosvaacΛcΛrΛ ListirarΛ cΛacatadai quiuupaigadΛ, Λgai vuua tuturu ΛΛmadu yoosigai dai Λgai ΛΛmadu Λoodami cooda agaitadai Λtuturu

ΛPaavora Λmadu Bernabé vΛΛtarΛ dai poduucai siaa duutuda agaitadai. ¹⁴ DΛmos aidΛsidΛ Λojootosicami ΛPaavora Λmadu Bernabé maí gomaasi, saasasaimi gΛnyuucusi Λgi poduucai ivuaadana Λgai sai nΛidiña Λoodami ismaitΛrcΛΛgai issiaa duutuadagi oodami didiuusi duucai, dai vaapa Λgai Λoodami saagida dai iññaquimi daidΛ icaitimi:

¹⁵ —¿CΛcΛΛli, tuimasi povueeyi? AatΛmΛ ΛrcΛcΛΛli ΛpΛ gΛnΛpan duucai, dai cascΛdΛ dada aatΛmΛ dai gΛnaagida ragai sai gΛaagai mΛsdagituagi gomaasi ismaacΛdΛ maitΛrsoiñi, dai gΛaagai mΛsvaavoitudagi ΛDiuusi ismaacΛdΛ duaaca Λgai ismaacΛdΛ idui tΛvaagi Λmadu dΛvΛΛrai Λmadu ΛgΛΛ suudagi dai vΛΛsi istumaasi oidaga. ¹⁶ ΛΛquioma Diuusi dagito Λoodami saidΛ ivuaadana istumaasi ipΛlidi. ¹⁷ Tomasi vΛΛscarΛ tΛtΛgidiña Λgai sioorΛ Λistumaasi cΛcΛΛgaducamicΛdΛ ismaacΛdΛ ivuaadana Λgai Λoidacami vΛΛtarΛ, Λgai gΛrootosdi duuqui dai cΛΛga gΛrmaacai cuaadagai dai tΛstuucΛdΛ vagiam ΛrΛliadagi —ascaitimi.

¹⁸ DΛmos tomasi aagidi Λgai vΛΛsi imaasi maitistui isdaidagi Λoodami iscloodagi Λgai Λtuturu ismaacΛdΛcΛdΛ siaa duutuda agaitadai Λgai ΛPaavora Λmadu Bernabé.

¹⁹ Tai amaasi ami dada Λmoco judidíu AntioquiiñdarΛ dai IconiaindarΛ dai avΛnaqui Λoodami dai maicacarai ΛPaavora. Dai aidΛsi poΛlidadai Λgai iscamuaa tΛvaimΛcai mΛΛcasi dai Listira ugidiana viaa. ²⁰ Dai aidΛsidΛ Λvaavoitudadami gΛnΛmpagi ΛPaavora sicoli tai

Λgai vañi dai ii Λpamu Listiramu dai siaadiqui iji abiaadΛra Λgai ΛΛmadu Bernabé Derviamu.

²¹ Dai ami gaaagidi Diuusi ñiooquidΛ dai sioora ΛrcΛΛgacΛra vuviaadami tai muidutai vaavoitu, tai Λgai Λpamu iji Listiramu dai Iconiamu dai Antioquiiamu. ²² Dai vΛasi amui vaamioma baiΛΛliatudaimi Λgai Λvaavoitudadami dai maacaimi ñiooqui daidΛ itΛtdaimi sai glaagai isapiavaavoitudadagi dai sai viaacata dai issoimaa taatagi mui naana maasi dai poduucai istuidΛcai iimiagi siaaco gataani Diuusi. ²³ Dai vΛasi aipacoga siaaco ajiopaitadai Λgai Λvaavoitudadami saagida daraasaimi ΛΛmoco tΛtΛaanΛdami Λvaavoitudadami vΛΛtarΛ dai aidΛsi darasaiña Λgai maitaugacai gadaanΛiña Diuusi dai potΛtdaiña saidΛ ivuaadana istumaasi Diuusi ipΛlidi.

---

²⁴ Dai gooquilarΛ iji dai Pisidia dΛvΛΛriamu sΛΛli dΛgavusai dai aayi Panfilia dΛvΛΛriarΛ. ²⁵ Dai gaaagidimi Diuusi ñiooquidΛ PelijiarΛ, dai amaasi iji Ataliamu. ²⁶ Dai ami tΛΛtasai Λmo vaarcularΛ dai iji Antioquiiamu Siria dΛvΛΛriarΛ, siaadΛra vuvaaja Λgai aidΛsi iji taidΛ Λvaavoitudadami gadaanΛdagi Diuusi sai nuucaticana aa duiñdadΛra vai sivi canaatoli. ²⁷ Dai aidΛsi aayi Λgai AntioquiiarΛ Λmpagi vΛasi vaavoitudadami dai aagidi vΛasi istumaa dui Diuusi ΛgaicΛdΛ aidΛsi gamamaatΛtulditadai Λgai Diuusi ñiooquidΛ, dai isducatai Diuusi soi isaagida Λgai Diuusi ñiooquidΛ Λgai ismaacΛdΛ maitarjudidíu dai isducatai Λgai vaavoitu ΛpΛ.

28 Daid_Λ ΔPaavora ΔΔmadu Bernabé anaasi vii Δvaavoitudadami ΔΔmadu tΔvΔpi.

15

¹ Aid_Λ tuigaco ΔΔmoco cΔcΔli ismaacΔΔ iji Judeeaiñd_ΔΔ Antioquiiamu aagidimi Δvaavoitudadami sai sioor_Δ cΔagac_ΔΔ vuvaaquia Δliada sai gΔagaitadai isiquit_Δagi gΔntuucuga poduucai isducatai viituli Moseesacaru. ² Taid_Λ ΔPaavora ΔΔmadu Bernabé ali_Δ ñiñio ΔcΔcΔli ΔΔmadu aagitai gomaasi, dai aagidi sai camaipoduucai gΔntΔgitoiña, mΔtaita Δcovai vuvaitu Paavora ΔΔmadu Bernabé dai aa sai iim_Δna Jerusaleenamu dai mΔΔ bai duuna idi ñiooqui Δojootosicami dai Δbait_Δguucacamigad_Λ Δvaavoitudadami ΔΔmadu.

³ Δvaavoitudadami Antioquii_ΔΔ Δgai dai ootoi, dai voyamu iim_Δitai Penisia sai Samaalia dΔdΔvΔriamu sΔli dΔgavusai Δgai dai aagidimi Δvaavoitudadami isducatai Δgai ismaacΔΔ mait_Δjudidíu dagito gΔnΔqui vaavoidaraga dai vaavoitu Diuusi, tai vΔscatai Δvaavoitudadami ali_Δ baig_ΔΔli cΔc_Δ gomaasi.

⁴ Aid_Δsi aayi ΔPaavora ΔΔmadu Bernabé Jerusaleen_ΔΔ taid_Λ Δvaavoitudadami ΔΔmadu Δojootosicami ΔΔmadu Δbait_Δguucacami baig_ΔΔliaracΔΔ miaad_Δgi, daid_Λ ΔPaavora ΔΔmadu Bernabé aagidi vΔsi istumaasi idui Diuusi aipaco siaaco ajioopaitadai Δgai. ⁵ DΔmos ΔΔmoco Δfariseo ismaacΔΔ vaavoitu guuquiva daid_Λ it_Δi:

—GΔaagiava isiquit_Δagi tuutucugad_Λ vΔscatai vaavoitudadami ismaacΔΔ mait_Δjudidíu dai

glaagai istlaañiagi vai llaagidiña vllasi istumaasi viituli Moseesacaru —ascaiti lfariseo.

⁶ Tai gllampagi lojootosicami llamadu lbaitlguucacami dai bai duña agai lñiooqui. ⁷ Dai catavapi gaaataga lgai tai clquiva lPiiduru daidl itai:

—Giñaaduñi claga maatl aapiml sai bai llqui Diuusi covai giñvuusaitu aanl aapiml gllsaagidaiñdara ansai aagidana aanl lgai ismaacada maitarjudidíu Diuusi ñiooquidl sai lgai vaavoitudana llp. ⁸ Dai Diuusi maatl vllscatai iibadl dai ootoi glbldaga sai llamadu daacana lgai ismaacada maitarjudidíu llp poduucal isduucal garootosi lgai aatml vllscatai dai poduucal Diuusi gartllagi isoigldai lgai llp.

⁹ Diuusi mosamadugan duucal gllnldi aatml llamadu lgai ismaacada maitarjudidíu cascada oigldi lgai soimaascamigadl llp vaavoitudacal lgai. ¹⁰ Sivi tuimasi maivaavoitudai aapiml ismaacada idui Diuusi, dai tuimasi poduucal tlaanl aapiml lgai istumaasi tomali aatml maitistutuidi isgllllgidagi tomali gllllqui aaduñicaru maitistui. ¹¹ Maitavp poduucal.

Aatml vaavoitudai isDiuusi clagacarl gllrvuvaitu dai clagacarl gllnldi dai Suusi gllroigldai lpan duucal lgai —astatldai lPiiduru.

¹² Tai vllscatai lгаа mosdodoli vii, vaidl lPaavora llamadu Bernabé aagidi vllasi istumaasi idui lgai Diuusi guvucadadacada lgai ismaacada maitarjudidíu saagida. ¹³ Dai aidasi canaato ñioo lPaavora llamadu Bernabé taidl lJacovo itai:

—Giñaaduñi, giñcavurai. ¹⁴ Casi gllraagidi goSimuñi Piiduru sillquidl abiaadara

caagacara naidi Diuusi agai ismaacada maitarjudidiu dai acovai vuvaitu amoco agai saagidaindara sai siaa duutudaina Diuusi daida armaamaradacana. ¹⁵ Bai aiqui poduucai ooja Diuusi niniooquituldiadamigada cascada glaagaitadai sipaduniagi cacavurai aapima isducatai ooja amaadutai Diuusi niniooquituldiadamigada:

¹⁶ Pocaiti Diuusi:

Apaga naana maasi dagavunia agai dai gooquira apamu divimu aan judidiu saagida.

Agai arismaacada aiqui abiaadara acovai vuvaitu aan.

Dai gooquira mui uumigicada camaitinsiaa duutudaina agai cascada aagidamu aan sai apamu ginsiaa duutudaina poduucai isducatai ginsiaa duutudaina agai aidasi oida-cata dai Davicaru.

¹⁷ Apamu divimu aan dai aagidamu sai ginlagidiina.

Poduucai iduñimu aan vai vasi oodami ismaacada maitarjudidiu gintatagitoiina daida arginmaamaracana dai ginlagidiina.

¹⁸ Pocaiti Diuusi ismaacada garmaatatuli vasi idi istumaasi aiqui abiaadara.

Ascaiti Diuusi.

¹⁹ Cascada aan pocaiti maitaagai issai vuaadagi ismaacada maitarjudidiu. Agai cadagito aquida gnvavoidaraga dai vaavoitu Diuusi.

²⁰ Mosacaasi glaagai tsoojidagi sai camaicuaadana baabaidi ismaacada dadasdi amoono ismaacada siaa duutudai oodami Diuusi duucai, dai sai maigoogosi ganducamicana, dai camaicuaadana baabiada vustaaqui

baicuadΛ ismaacΛdΛ maivuusanΛi ΛΛradΛ
 siΛΛscadΛ coiyagi, dai tomali maicuaadana
 ΛΛradΛ. ²¹ ΛΛqui abiaadΛrΛ aipacoga
 oidaga sioorΛ gamamaatΛtuldi Moseesacaru
 sΛΛlicamigadΛ vΛΛscarΛ ibΛstaragai tasarΛ
 judidíu quiquiupaigadΛrΛ gΛaagaiña gomaasi
 —astatΛdai Jacovo.

²² Amaasi Λojootosicami ΛΛmadu
 ΛbaitΛguucacami ΛΛmadu vΛΛscatai
 Λvaavoitudadami apΛnΛli isΛcovai vuvaidagi
 ΛΛmoco ΛΛgi gΛnsaagidaiñdarΛ dai ootosagi
 Antioquiiamu ΛΛmadu Paavora dai Bernabé.
 Dai Λco vuusaitu Uudasi mΛsmaacΛdΛ Barsavasi
 aagaiña ΛpΛ, dai Λco vuusaitu Siilasi ΛpΛ Λgai
 ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ Λvaavoitudadami. ²³ Dai
 ΛgaicΛdΛ ootoi Λmo oojai ismaacΛdΛ icaiti:

“AatΛmΛ ojootosicami ΛΛmadu baitΛguucacami
 ΛΛmadu gogaa vaavoitudadami gΛnviaatuldi
 aapimΛ gΛraaduñi ismaacΛdΛ maitarjudidíu
 ismaacΛdΛ AntioquiiarΛ oidaga dai Siria dai Silisia
 dΛdΛΛvΛriarΛ oidaga. ²⁴ Maí aatΛmΛ sai Λmo
 oodami iji tabiaadΛrΛ ismaacΛdΛ aatΛmΛ maiotoi.
 Dai Λgai gΛnsoobi gΛnñiooquicΛdΛ mΛsi aapimΛ
 maimaatΛ isducatai gΛntΛΛgituagi. Λgai povai
 gΛntΛtdai sai gΛaagai mΛsiquitΛagi gΛntuutucuga
 dai ΛΛgidagi Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ.
²⁵ CascadΛ cΛagadu Λli aatΛmΛ isΛco vuvaidagi
 ΛΛmoco aatΛmΛ garsaagidaiñdarΛ sai mΛca
 gΛnnΛidana aapimΛ ΛΛmadu gΛraaduñi Paavora
 dai Bernabé ismaacΛdΛ aliΛ oigadai aatΛmΛ.
²⁶ Paavora dai Bernabé muiyapΛrΛ ajioopaiña
 mΛsiaaco cooda agaiña gamamaatΛtulditai goovai
 isSuusi Cristo ΛrcΛΛgacarΛ vuviadami. ²⁷ CascadΛ

ganootosi aatama Uudasi amadu Siilasi vai
 lagi goovai ganaagidana vasi idi ismaacada
 ganooji aatama. ²⁸ Garaagidi Diuusi Ibadada
 tastuma duñiagi. Aatama garvaatarapa cagadu
 cascada maitantaanai aatama mui naana maasi,
 mosacaasi chiqui istumaasi ismaacada gaagai.
²⁹ Masai maicuaadana baabaidi ismaacada
 gadadasdi amoono ismaacada siaa duutudai
 oodami Diuusi duucai, tomali maicuaadagi
 arada, tomali baabiada vustaaqui baicuada
 ismaacada maivuusanai arada siascada
 coiyagi, dai tomali maigoogosi ganducamicagi.
 Masaggiadagi vasi idi istumaasi aida gia
 cacaga ivueeyi aapima. Gartagadamu”, ascaiti
 abaitacacamigada.

³⁰ Matai ootoida tai iji vamaacova Antioqui-
 iamu. Dai ami apagi vasi avavoitudadami
 dai maa aoojai. ³¹ Taida avavoitudadami alia
 baiganali naidacai aoojai. ³² Uudasi amadu
 Siilasi arDiuusi ñioquituldiadamigada dai
 baialiatu avavoitudadami ganioquicada tai
 agai vaamioma vaavoitu. ³³ Bai tavapi anaasi
 daraaja vamaacova dai aidasi caiimia agaitadai
 agai taida avavoitudadami diosagi dai potadai:
 “Diuuscada avar viaatulda Jerusaleenara
 oidacami agai ismaacada ganootoi”, astadai.
³⁴ Damos aSiilasi ipali isviiagi. ³⁵ Daida Paavora
 amadu Bernabé arapa anaasi vii Antioquiara. Dai
 muidutai aa amadu anaasi gaaagidina Diuusi
 ñioquida.

---

³⁶ Cabai tavapicada Paavora potadai Bernabé:

—Tinda apamu maa dadida gaa raaduñi aipacoga tasiaaco casi gaaagidi Diuusi ñiooquida. Dai naida asducatai daraaja —astatadai.

³⁷ Bernabé vaidaquia aliditadai avuaana Marcusi ³⁸ agai ismaacada oí aidasi tuucamidara iji agai aipacoga dai gaaagidimi Diuusi ñiooquida dai Panfiliaiñdara aa gai dai camaisoicaiña cascada apavora maitipaliditadai isvaidaquiyagi. ³⁹ Dai alia cavaami ñiño dai maibai dui dai ajacovai iji. Bernabé vaidacai Marcusi dai tatasai amo vaarcuara dai iji Sipiliamu. ⁴⁰ Taida apavora vaidacai Siilasi. Taida avavoitudadami gadaanai Diuusi sai nuucaticana taida iji. ⁴¹ Dai Siiliana dai Silisiana dagavusai dai vaamioma baialliatudaimi avavoitudadami.

16

¹ Paavora amadu Siilasi Derviar aayi dai Listirara. Dai ami ta amo vaavoitudadami Timoteo tagiducami. Agai armaradacatadai amo ooqui judiu daida arvaavoitudadami ara daida oogada argiliego. ² Avavoitudadami ismaacada Listirara dai Iconiara oidacatadai calga ñioocaitadai Timoteo vatar. ³ Apavora ipali isvaidaquiyagi Timoteo damos tajai sai iquitana gatuucuga maibaacoituda aliditai ajudiu ismaacada ami oidacatadai tomasi vascatai maacatadai sargiliego oogada. ⁴ Tomasiaaco siaaco dagavusquimi apavora amadu Siilasi aagidimi agai avavoitudadami isducatai ooji ojootosicami amadu abaitaguucacami Jerusaleenaiñdara avavoitudadami Antioquiara vatar sai vascatai avavoitudadami agidiña.

5 Dai poduucai lvaavoitudadami sioma cllaga vaavoitu, dai vllas tasai vaamioma muidaimi lvaavoitudadami.

6 Dai Diuusi Iblladll maidagito isgaaagida lgai Diuusi ñiooquidll Aasia dlvlllriarl. Cascadll mosdavgavusai lgai Pilijia dai Galasia dldllvllriamu. 7 Dai ugidiana Misia aayi dai abiaadllrll Bitiñiamaco iimia llditadai dmos Diuusi Iblladll maidagito isgaamu iimia lgai. 8 Dai Misia ugidiana sllli davgavusai, dai tlaapai siaaco Troasi tlllgidu gll suudagi ugidiana siaaco aajli vaarcu. 9 Dai ami lmo imidagai tucarl tlltllquimi lpaavora lmo cllli Masedoniailñdrl sai vuidllrll cllca dai daanli daidll itlltdai: “Diimi Masedoniamu dai garsoiña”, astlltdai. 10 Cascadll otoma bai gllrdui aatllmll dai iimia ragai Masedoniamu, cacllaga vaavoitu aatllmll isgarvaidi Diuusi tllsai gaaagidana ami dlvlllriarl ñiooquidll.

11 Anaasi Troasillrll lmo vaarcuarrll tlltllsai aatllmll dai sllli iji Samotrasia dlvlllriaru siaaco sicolimadi suudagi. Dai gan siaadiqui Neápolisillrll aayi aatllmll dai ami tlaapai vaarcuailñdrl. 12 Dai abiaadllrll iji aatllmll Pilipoosiamu ami llromamanu dlvlllragadll, lgai llrllmapllcrl Masedonillrll siaaco oidaga mui quiiqui. Dai ami daraaja aatllmll chilllqui tasai. 13 Lmo imidagai ibllstaragai tasllrll vuvaaja aatllmll Pilipoosiaiñdrl maisi mlllcasi gll aqui ugidiana, siaaco duudatai gamamadaiña lloodami anaasi daraiva aatllmll dai aagidi aatllmll Diuusi ñiooquidll

ooqui ismaacada gampagi ami. ¹⁴ Amoco Lidia tagiducata dai. Agai rTiatirar oidacami daida rgaagardami yuucusi moraducami. Dai idi ooqui alia siaa duutudai Diuusi. Dai catadai agai aooqui tai Diuusi soi sai agidana agai ismaacada aagidi Paavora. ¹⁵ Dai gvacoi agai amadu vascatai ismaacada quidiar oidacata dai gooquiar gardaañimi agai dai povartadai:

—Masi aapima salicada vaavoitudadagi isvaavoitudai ana Diuusi, varai iimi dai giñquiyana daraaja asta masi ascada iji tabiaadar —astadai agai.

Dai maitardagito ascho tayagi.

¹⁶ Amo imidagai caiimaitadai aatma siaaco gamamadaiña dai vuidar aayi aatma amo ali ooqui ismaacada viaacata dai amo Diaavora taañicaruda dai agai aquiasdar maacana istumaasi daivuña agai. Dai viaacata dai agai gatutuidacami dai ali ooqui mui gamaitaaiña tumiñsi gatutuidacami vatar. ¹⁷ Idi ali ooqui groidatucuiña Paavora amadu aatma dai iñaquidana daida icaitidana:

—Idi calali rpiioñigada Diuusi ismaacada rabaitaacami, dai goovai gnaagidi aapima isducatai calgacar vuvaiagi —caitidana ali ooqui.

¹⁸ Mui tasai povueeyi agai tai amo imidagai oojogi Paavora dai ajaco calquiva daida itadai aDiaavora taañicaruda ismaacada viaacata dai ali ooqui:

—Suusi Cristo guvucadadada angaagidi vuusaiña gooquiaiñdar —astadai.

TaidΛ ΔDiaavora tΛaañicarudΛ otoma vuusai.

19 Dai aidΛsi Λali ooqui tutuidacami maata tΛΛ iscamaitistutuidi isgamaitΛCΛdagi tumiñsi ΛgaicΛdΛ vui Λgai ΔPaavora Λmadu Siilasi dai vuucai dai vaan tuutui dudunucamiΛΓΛ plaasana. 20-21 DaidΛ itΛtΛdai Λgai Δdudunucami:

—Idi cΛCΛΛli ismaacΛdΛ Δrjudidíu gΛrdΛVΛΛragana dada dai gΛraagidi tΛsviaa siduñiagi istumaasi aatΛMΛ maitistutuidi. AatΛMΛ Δrromamanu dai gΛrdaidi gΛrtΛtΛaanΛdamiga gomaasi. Dai poduucai baacoitudai goovai oodami gΛñiiooquicΛdΛ —astΛtΛdai.

22 Tai vΛΛsi Δoodami vui baacoi, taidΛ Δdudunucami gatΛjai sai uupasdana yuucusidΛ dai gΛviaarsana uusicΛdΛ. 23 Dai catΛVΛpi gΛviacarai dai maamaisa. Dai tΛjai Δmaisacarui nuucadacami sai cΛΛga nuucadacana. 24 AidΛmΛsi potΛtΛdai Δmaisacarui nuucadacami Λgai tuucavi vavaisanana uucami vaapai maisacariΛΓΛ. Dai uusi maisacariΛΓΛ vaapai ΔcasodΛ dai anaasi viaa.

25 Aran tucarΛ aidΛsi ΔPaavora Λmadu Siilasi gamamadai dai siaa duutudai Diuusi gΛnnΛidagacΛdΛ vaidΛ Λгаа maamaisapicΛdΛ moscaΛcatadai. 26 Tai todian duucai cavami gigiduli dΛVΛΛrai dai oiñitu bibidaviqui ojoodagadΛ utioma daraajΛdΛ. Tai gocΛdΛ gΛcucupioco vΛΛsi cucuparagadΛ Δmaisacarui, dai uupai vΛΛsi ΔmaamaisapicΛdΛ cadeenagadΛ ismaacΛdΛ ΔCΛdΛ vuupulicatadai Λgai. 27 Dai aidΛsi nΛnΛa Δmaisacarui nuucadacami tΛΛ iscucupioquiñi Δmaisacarui cucuparagadΛ vuusaitu gΛmastaga dai ΔCΛdΛ ΛΛgi gΛmuaa

agaitadai poΛlilitai isvuvaja ΛmaamaisapicΛΔ.

²⁸ DΛmos ΛPaavora iĩñoqui daidΛ itΛtΛdai:

—MaitigΛmuuaa tamiatΛ daraaja vΛascatai
—astΛtΛdai.

²⁹ TaidΛ Λmaisacarui nuucadacami gatai Λmo
cuudagi dai mΛraitai vaa duaadimutugaitai dai gi-
givuquimi dai vuidΛrΛ gΛtootonacΛdΛ cΛquiva Λgai
ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi. ³⁰ Dai otoma vuvaitu dai
tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿CΛcΛΛli tuma duuna aanΛ dai cΛΛgacΛrΛ vuu-
saiña? —astΛtΛdai.

³¹ TaidΛ ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi aa noragi daidΛ
itΛtΛdai:

—Vaavoitudañi aapi isSuusi Cristo ΛrcΛΛgacΛrΛ
vuviadami dai poduucai cΛΛgacΛrΛ vuusaimu aapi
ΛΛmadu vΛascatai ismaacΛdΛ gΛquiiyΛrΛ oidaga
—astΛtΛdai.

³² DaidΛ ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi aagidi Diuusi
ñiooquidΛ vΛascatai ismaacΛdΛ Λmaisacarui
nuucadacami quiidiΛrΛ oidacatadai. ³³ Dai quiaa
ΛrtucarΛcatadai vaidΛ Λmaisacarui nuucadacami
vacuañdi tuutucugadΛ mΛsiaaco saasarai
uusicΛdΛ. Dai otoma Λgai ΛΛmadu vΛascatai
ismaacΛdΛ quiidiΛrΛ oidacatadai gΛnvapacoi.

³⁴ Dai gooquiΛrΛ vaidacai gΛquiiyamu dai bibi.
Dai Λgai ΛΛmadu vΛascatai ismaacΛdΛ quiidiΛrΛ
oidacatadai aliΛ baigΛnΛlilitadai vaavoitudacai.

³⁵ Siaadiqui quiaamoco Λdudunucami ootosi
ñiooqui sandaarucΛdΛ Λmaisacarui nuucadacami
sai dagitona Λgai ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi. ³⁶ TaidΛ
Λmaisacarui nuucadacami potΛtΛdai ΛPaavora:

—Λdudunucami casi giñootosi ñiooqui ansaidΛ
gΛndagitona. Diuusi gΛnnuucaticana —astΛtΛdai.

³⁷ DΛmos ΛPaavora itΛtΛdai Λsandaaru:

—AatΛmΛ arromamanu ΛpΛ matai vΛΛscΛrΛ vΛΛsi oodami vuitapi gΛrgΛviaacarai maitΛrdagitocai tΛsñiooquia aatΛmΛ, dai gΛrmaamaisa. Dai sivi Λstocai gΛrdagitua Λlidi Λgai poduucai gia cho. Vai Λgi dadana Λgai dai gΛrvuvaidana —astΛtΛdai ΛPaavora Λsandaaru.

³⁸ TaidΛ Λsandaaru mΛΛ aagidi idi ñiooqui Λdudunucami tai Λgai alia duduaadimu maatacai isΛgai arromamanu ΛpΛ. ³⁹ Dai cascΛdΛ iji Λgai mΛΛca siaaco daraajatadai ΛcΛcΛli dai daañimi sai oigΛdana. Dai vuvaitu dai daañimi sai vuvacΛna PiliposiaiñdΛrΛ. ⁴⁰ Tai Λgai vuvaja maisacaruaiñdΛrΛ dai iji Lidia quiidiamu dai aagidi Λvaavoitudadami isducatai vuvaitu Λdudunucami maisacaruaiñdΛrΛ sai camaiduduaadicuiña Λvaavoitudadami, dai gooquiΛrΛ iji Λgai abiaadΛrΛ.

17

---

¹ Dai iimΛcai ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi Ampipoliisiana dai Apolooniana sΛΛli dΛgavusai dai boodΛrΛ aayi TesalonicΛrΛ ami cΛaacatadai Λmo judidíu quiuupaigadΛ. ² TaidΛ ΛPaavora ii Λjudidíu quiuupaigadΛamu poduucai isduucai ivuaadana Λgai vΛΛscΛrΛ. Dai vaica Λcaldi anaasi daraaja Λgai. Dai vΛΛscΛrΛ ibΛstaragai tasΛrΛ ΛΛmadu gaaatagaiña Λgai Λjudidíu isducatai icaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ ³ isΛCristo viaacatadai issoimaa taatagi, dai muquiaagi dai Λpamu duaacagi. Dai potΛtΛdaiña Λgai:

—Agaí vaa Suusi ismaacada gnaagidi aanal Cristo, agaí vaa ismaacada aiqui abiaadara nara aapim —astadai Paavora.

Vai amoco judidú pocaitña sai maitarvaavoi.

⁴ Tai amoco vaavoitu dai uraava Paavora dai Siilasi. Dai mui giliego ismaacada siaa duutudai Diuusi vaavoitu ara, dai mui ooqui ara ismaacada aoodami alia siaa duutudaiña.

⁵ Cascada alia baacoi judidú ismaacada maivaavoitu. Dai apagi calalli soimaasi ivuaadami ismaacada mosajioopaiña caayana dai alia siaa caitimi agaí gnapaidacai vaidal aoidacami maisiooma daraajatadai cacacai. Taidal calalli soimaasi ivuaadami amadu judidú Jasoñi quidiara dada dai daitu cuuparagai dai vaapa dai gaagaimi Paavora amadu Siilasi dai vuvaida agaitadai abiaadara dai tagida agaitadai agaí aoodami. ⁶ Dai mitallagaí ami dai cascada tavaimacai Jasoñi amadu aa vaavoitudadami dai vuucal dudunucamiara, dai ami ijiña daidal icaiti:

—Alcalalli ismaacada naana dui vansi oidigi ganñiooquicada caayal tami Tesalonicara ara.

⁷ Tai goJasoñi miaadagi gaquiyara. Dai vansi agaí ivueeyi mui naana maasi istumaasi gala taanadami romanu maitamaacal oigaragai. Agaí pocaiti sai oidaga amal gal baitacaacami Suusi tagiducami —ascaili.

⁸ Taidal aoodami amadu dudunucami moscal goñiooqui dai sisioli. ⁹ Dai tal dudunucami Jasoñi amadu agaí vaavoitudadami tumiñsigadal dai potadai sail pamu maquia agaitadai silascadal

vuvaaquiaḡi abiaadΛΛΛ ΛPaavora dai Siilasi, tai Λgai gamaa mΛtaida dagito isiimiagi.

¹⁰ TaidΛ Λvaavoitudadami otoma vuvaitu ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi tucarΛ dai ootoi Bereamaco. Tai Λgai mosaayi BereΛΛΛ dai iji judidíu quiuupaigadΛamu. ¹¹ Λjudidíu ami oidacΛΔΛ vaamioma cΛΛga tuutuiga siΛгаа TesalonicΛΛΛ oidacΛΔΛ Λgai mosbaigΛΛΛiaracΛΔΛ caΛcana istumaasi aagidiña ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi. Dai vΛΛs tasai gaagaiña Diuusi ñiooquidΛΛΛ dai nΛida agaiña sabaigΛ Λrvaavoi ismaacΛΔΛ aagidiña ΛPaavora ΛΛmadu Siilasi. ¹² Dai poduucai muidutai judidíu ΛΛmadu giliego vaavoitu, vΛΛsi Λmaduga mΛΛsi cΛcΛΛli ΛΛmadu ooqui ismaacΛΔΛ Λoodami alia siaa duutudaiña. ¹³ Dai aidΛsi maí Λjudidíu TesalonicΛΛΛ oidacami siΛPaavora gaaagidi Diuusi ñiooquidΛ BereΛΛΛ ΛΛΡΛ, gaamu iji dai sisiolitu Λoidacami. ¹⁴ DΛmos Λvaavoitudadami otoma ootoi ΛPaavora coostamu, taidΛ ΛSiilasi ΛΛmadu Timoteo anaasi vii. ¹⁵ Λgai ismaacΛΔΛ oí ΛPaavora AteenasiΛΛΛ uucami dagito dai aa suuli. TaidΛ ΛPaavora ootosi ñiooqui ΛgaiCΛΔΛ ΛSiilasi ΛΛmadu Timoteo sai gaamu iimΛna siΛotoma istutiadagi.

¹⁶ Dai aidΛsi AteenasiΛΛΛ daacatadai ΛPaavora dai nΛnΛracatadai ΛSiilasi ΛΛmadu Timoteo ami nΛidi Λgai mui Λmoonno ismaacΛΔΛ siaa duutudai oodami Diuusi duucai cascΛΔΛ alia soigΛΛlidadai Λgai dai baamucan tada. ¹⁷ CascΛΔΛ ΛPaavora aagidiña Diuusi ñiooquidΛ Λjudidíu ismaacΛΔΛ gΛnΛmpaidiña quiuupiΛΛΛ dai aa ΛΛΡΛ ismaacΛΔΛ

ami siaa duutudaiña Diuusi. Dai vΛΛs tasai aagidiña Λgai Diuusi ñiooquidΛ Λgai ismaacΛdΛ plaasana daraajagi. ¹⁸ Dai ΛΛmoco Λgai Λrepicureo mamaatΛrdamigadΛ dai aa ΛrΛgai ismaacΛdΛ mamaatΛrΛi estotoico mamaatΛtuldaragadΛ. Dai gΛnaagacai ñiñio Λgai ΛΛmadu ΛPaavora dai ΛΛmoco icaiti:

—¿Istumaasi goovai ismaacΛdΛ aagai goata-garacΛdΛ? —ascaiti.

Vai aa icaiti:

—GΛraagiadan caiti goovai sibΛaadΛrΛ didiuusi —ascaiti.

ΛPaavora aagaiña ΛSuusi dai duaacaradΛ cascΛdΛ pocaiti Λgai. ¹⁹ Dai bΛi Λgai ΛPaavora dai bΛΛcai mΛΛca siaaco Aliopago tΛΛgidu, ami siaaco bai vuaadana ñiooqui adudunucami daidΛ itΛtdai Λgai ΛPaavora:

—MaatΛca rΛrΛlidi aatΛmΛ istumaasi utuducami gΛrmaatΛtulda Λlidi aapi. ²⁰ GΛraagidañi istumaasi maimaatΛ aatΛmΛ dai cascΛdΛ maatΛca rΛrΛlidi aatΛmΛ istΛiya Λlidi aapi goocΛdΛ —astatΛdai.

²¹ VΛΛscatai AteenasiΛrΛ oidacami dai sibΛadΛrΛ vuvacΛcami ismaacΛdΛ anaasi oidacata dai, maitivuaadana Λma maasi moscaΛcana istumaasi utuducami dai gaaagidiña ΛpΛ.

²² Amaasi ΛPaavora cΛquiva vΛΛscatai saagida ami AliopagΛrΛ daidΛ itΛi:

—CΛcΛΛli AteenasiΛrΛ oidacami vΛΛsiaacatai nΛidi aanΛ mΛsaliΛ siaa duutudai aapimΛ gΛndidiuusiga. ²³ AidΛsi aimΛraiña aanΛ dai nΛnΛidiña vΛΛsi ΛΛmapΛcΛrΛ siaaco oidaga moomono, tΛΛ aanΛ ΛmapΛcΛrΛ siaaco aduucai oojisi: “Tami ΛrΛDiuusi vΛΛtarΛ ismaacΛdΛ

maimaatΛ aatΛmΛ”. Idi vaa ismaacΛdΛ siaa duutudai aapimΛ maimaatΛcatai gooviava arΛDiuusi ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ.

²⁴ Λgai arΛDiuusi ismaacΛdΛ idui oidigi dai vΛΛsiaΛcatai istumaasi oidaga Λgai arΛbaitΛcΛaacami ismaacΛdΛ tΛaanΛi tΛvaagi dai vΛΛsi oidigi. Λgai maiquiquiuupiana oidaga ismaacΛdΛ ivueeyi oodami. ²⁵ Λgai maitagito isivuaadagi oodami tomali Λmo istumaasi Λgai vΛΛtarΛ. Λgai vaa arΛgai ismaacΛdΛ garmaacai ibΛdagai dai avΛΛli dai vΛΛsi istumaasi.

²⁶ VΛΛsi naana maasi oodami vuvaaja Λoodamiain্দarΛ ismaacΛdΛ idui Diuusi arΛpa. Dai Diuusi tΛjai sai vΛΛsi oidigi daama oidacana, dai vΛΛscarΛ aagaiña siaacoga dai siΛΛscadΛ.

²⁷ DaidΛ icaiti Diuusi: “AanΛ andarai Λoodami oidigi daama sai matia alidiña sabai oidaga Diuusi”, ascaiti Diuusi. VΛΛscarΛ maimΛcasi daja Diuusi mosaliΛ miaanai daja Λgai vΛΛscatai.

²⁸ DiuusicΛdΛ duduaaca aatΛmΛ dai ajioopai dai oidaga. GanΛΛqui aaduñicarΛ sastuduacΛdΛ pocaiti: “AatΛmΛ arΛmaamaradΛ Diuusi”, ascaiti.

²⁹ Vaavoava siarDiuusi maamaradΛ aatΛmΛ cascΛdΛ maitΛaagai tΛspoduucΛi tΛtΛgitoda aatΛmΛ isΛmo moonoo istutuidi siarDiuusicagi ismaacΛdΛ ivueeyi oodami isducatai gantΛtΛgitoi Λgai oorocΛdΛ, isplaatacΛdΛ isodaicΛdΛ.

³⁰ ΛΛquioma pocaiti Diuusi: “Oidacatai oodami ismaacΛdΛ maitiñmaatΛ cascΛdΛ maitiñΛagidiña antai aanΛ vΛΛscarΛ maioojogi dai sivi tΛaanΛi aanΛ vΛΛscatai aipaco oidacami sai Λma duucΛi gantΛtΛgitona dai camaisoimaasi ivuaadana”, ascaiti Diuusi. ³¹ Λmo imidagai Λmo dunucami nΛida agai vΛΛsi oodami

ismaacΛΔΛ arcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛΔΛ
 ΛrmaicΛΛga ivuaadami gomaasi iduñia agai Λgai
 Diuusi vΛΛtarΛ dai cΛΛga iduñia agai. Diuusi
 aagai siΛΛscadΛ. Λgai ΛrSuusi ismaacΛΔΛ Λcovai
 vuusaitu Diuusi. Diuusi duaacali ΛSuusi coidadΛ
 saagidaiñdΛrΛ dai poduucai cΛΛga maatΛ vΛΛscatai
 siΛrvaavoi ismaacΛΔΛ aagai Diuusi —astatΛdai
 ΛPaavora.

³² AidΛsi caΛ Λgai coidadΛ duaacaradΛ ΛΛmoco
 mosparunai dai aa icaiti:

—Baiyoma isΛpΛdaamΛrΛ garaagida gomaasi
 —ascaiti Λoodami.

³³ Amaasi ΛPaavora anaasi viaa dai ii. ³⁴ Tai
 ΛΛmoco cΛcΛΛli oí ΛPaavora dai vaavoitu. Dai
 Λgai saagida imΛitadai Dionisio ismaacΛΔΛ ΛrΛmo
 dunucami AliopagarΛ, dai Λmo ooqui Dámalisi
 tΛΛgiducami, dai aa ΛpΛ.

18

¹ Dai gooquiΛrΛ ii ΛPaavora AteenasiaindΛrΛ
 Coriintoamu. ² Dai ami tΛΛ Λgai Λmo judidíu
 Aquilasi tΛΛgiducami. Λgai ΛrPonto dΛvΛΛriΛrΛ
 oidacamicatadai. AidΛ vaasΛquioma ami di-
 via ΛAquilasi ΛΛmadu ooñigadΛ Prisiilasi Itali-
 aiñdΛrΛ. AgΛΛ baitΛcΛaacami Claudio tΛjai sai vu-
 vacΛna vΛΛsi Λjudidíu RoomaiñdΛrΛ cascΛΔΛ Λgai
 viaacatadai isvuvaquiagi ΛpΛ. TaidΛ ΛPaavora
 ii dai diviji. ³ Dai tΛΛ ΛPaavora isΛgai viaa-
 catadai Λgai vaa aa duiñdagai ismaa viaacatadai
 ΛPaavora isivuaadagi icuusi baabaqui cascΛΔΛ
 anaasi ΛΛmadu vii Λgai dai ΛΛmadu gaaata vuaada
 agai. ⁴ DaidΛ ΛPaavora vΛΛscarΛ ibΛstaragai tasΛrΛ

aimaraiña ajudidíu quiuupaigadlamu. Dai ami gaaagidiña Diuusi ñiooquidai tai muidutai vaavoitu siasi judidíu acaasi agai ismaacada maitarjudidíu lapa.

⁵ Aidasi Siilasi amadu Timoteo aayi Masedoniara aid abiaadara Paavora maiti vaaadana ama maasi mosgaaagidiña Diuusi ñiooquidai. Dai salli aagidiña Paavora ajudidíu daidai itadaiña:

—Asuusi ismaacada ganaagidi an ara Cristo ismaacada nara aapim —astadai Paavora.

⁶ Tai agai vui baacoi dai sigalnaasi ñiooqui aagidi taid Paavora itadai:

—Agi aapim arganduñi masilascada coiya aapim maiimimu Diuusi amadu. Aan gia camaitargiñduñi —astadai Paavora.

Cascada Paavora gigigi gayuucusi agi poduucai gaaagidiña agai ismaitarduñidai. Dai pamu ñioo Paavora daidai itadai:

—Sivi baitaqui imimu an agai ismaacada maitarjudidíu amadu —astadai.

⁷ Daidai Paavora vuusai ajudidíu quiuupaigadlaiñdara dai ii amo calli quiidiamu Justo tagiducami ismaacada alia siaa duutudai Diuusi. Agai quiuupai abaana oidacata dai. ⁸ Dai amo calli Calisipo tagiducami ismaacada rbaitacaacami quiupiar, vaavoitu isSuusi Cristo arcagacara vuviadami. Dai vascatai ismaacada quidiara oidacata dai vaavoitu lapa. Dai muidutai Coriintara oidacami mosca dai vaavoitu dai ganvapacoi. ⁹ Dai amo imidagai tucara Paavora gacoosigara nidi Diuusi saidai itadai:

—Maitiduaadicuda apiagaaagidida giñiooqui maitidagitocai aagada. ¹⁰ Aan anglamadu

daja dai tomali amaadutai maisoimaasi gataatatuldamu, aanΛ viaa mui oodami tami CoriintoΛΓΛ —astΛΤΑdai Diuusi.

¹¹ Tai cascΛΔ ΛPaavora CoriintoΛΓΛ vii Λmo uumigi dan taajucami dai gaaagidiña Diuusi ñiooquidΛ Λoodami saagida.

¹² AidΛsi Galioñi ΛrtΛaanΛdamicatadai AcaayΛΓΛ Λjudidíu vui baacoi ΛPaavora dai bΛΛcai ami siaaco daacatadai ΛtΛaanΛdami ¹³ daidΛ itΛΤΑdai:

—Idi cΛΛli gaaagidiña sai glaagai issiaa duu-tuadagi Diuusi dΛmos daidarsi isducatai ivueeyi goovai —astΛΤΑdai Λgai ΛtΛaanΛdami.

¹⁴ Paavora cañiooquia agaitadai taidΛ ΛGalioñi itΛΤΑdai Λjudidíu:

—Dañi siΛrsoimaasi iducamicamudai goovai aidΛ gia bai gΛnduiñdamudai aanΛ. ¹⁵ DΛmos aapimΛ aagai istumaasi aapimΛ Λagi gΛndaidi, ΛΛgiavΛr bai duuñi aapimΛ. AanΛ anmaivapacΛi gomaasiΛΓΛ —astΛΤΑdai.

¹⁶ Dai vuvaitu abiaadΛΓΛ. ¹⁷ Tai vΛΛscatai Λgiliego bΛi Sostiña ismaacΛΔΛ baitΛcΛaacami judidíu quiuupaigadΛΓΛ dai anaasi vuitapi ΛtΛaanΛdami gΛicacarai vaidΛ ΛtΛaanΛdami mosnΛidi dai maivuamΛ Λlidi.

---

¹⁸ ΛPaavora quiaa anaasi vii mui tasai. Dai gooquiΛΓΛ diosagi Λgai Λvaavoitudadami dai iji Paavora ΛΛmadu Prisiilasi dai Aquilasi SincΛΛliamu. Dai ami ivisu ΛPaavora gΛmoosai nΛidiña Λoodami isΛΛgidi Λgai istumaasi bai dui vaasΛquioma Diuusi ΛΛmadu. Dai abiaadΛΓΛ tΛΛtasai Λmo vaarcuΛΓΛ dai iimia agai Siilia dΛvΛΛriamu. ¹⁹ Dai aidΛsi aayi Λgai EfeesiΛΓΛ taidΛ

ΛPaavora anaasi viaa Prisiilasi ΛΛmadu Aquuilasi dai ii judidíu quiuupaigadΛamu dai aagidi Diuusi ñiooquidΛ Λjudidíu ismaacΛdΛ ami gΛΛmpaidiña dai Λgai aliΛ ñiñio ΛPaavora ΛΛmadu aagaitai imaasi. ²⁰ DaidΛ Λjudidíu daañimi ΛPaavora sai viΛΛna tΛvΛpioma dΛmos Λgai maivii. ²¹ Dai diosagi daidΛ itΛdai:

—Víaa aanΛ isJerusaleenΛrΛ daacagi siaa du-udagΛrΛ ismaacΛdΛ camiaadimi, vΛΛscΛrΛ Λpamu divimu aanΛ dai gΛnnΛidamu isDiuusi ipΛliadagi —astΛdai.

Dai tΛsai Λmo vaarcuΛrΛ dai EfeesiaiñdΛrΛ ii. ²² Dai aidΛsi aayi Λgai SesareeΛrΛ taidΛ ΛPaavora ii JerusaleenamΛ dai viaatulda agai Λvaavoitudadami, dai otoma tΛvai Antioquiiamu. ²³ Dai anaasi vii ΛPaavora bai tΛvΛpi. Amaasi Λpamu ii dai divida agai vΛΛsi Λvaavoitudadami vΛΛsi ΛmapΛcΛrΛ GalaasiΛrΛ dai PilijiΛrΛ. Dai aagidimi Λpamu Diuusi ñiooquidΛ dai poduucai soiquimi sai vaamioma cΛΛga Λgidiña Diuusi.

²⁴ AidΛ aayi EfeesiΛrΛ Λmo judíu Apoolosi tΛΛgiducami. Λgai ΛrAlejandΛΛliΛrΛ oidacami dai Λgai cΛΛga maatΛ ñioocai dai cΛΛga maatΛ Diuusi ñiooquidΛ. ²⁵ AliΛ cΛΛga maatΛtuldicatadai Λgai Diuusi ñiooquidΛ. Dai baiΛiaracΛdΛ ñioocaiña. Dai sΛΛli aagaiña istumaasi idui ΛSuusi. Dai maimaatΛcatadai Λgai Λmai vacuanaragai mosΛcaasi ΛVuaana vacuanaragadΛ maatΛcatadai Λgai. ²⁶ DaidΛ ΛApoolosi maiduaadicuitai ñioocaiña judidíu quiuupaigadΛrΛ. AidΛsi caΛ Prisiilasi ΛΛmadu Aquuilasi Λcovai vuusaitu dai sioma cΛΛga maatΛtuli Diuusi ñiooquidΛ. ²⁷ AidΛsi

imia agaitadai Apoolosi Acaaya dΛvΛriamu taidΛ Λvaavoitudadami soi dai ootosi Λmo oojai Λгаа vaavoitudadami dai potΛtΛdai sai baigΛnΛliaracΛdΛ miaadΛgidana ΛApoolosi. Dai aidΛsi ΛApoolosi aayi AcaayΛrΛ cΛΛga soi Λgai Λvaavoitudadami ismaacΛdΛ Diuusi aliΛ oigΛdai dai vaavoituli. ²⁸ DaidΛ ΛApoolosi aagidi vΛΛscatai vuitapi isducatai maicΛΛga ivueeyi Λjudidú gΛnvaavoidaragΛrΛ. Dai aliΛ ñioo dai mamaatΛtuldi iscaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ isSuusi Cristo rΛrΛgai vaa ismaacΛdΛ nΛnΛracatadai Λgai. CascΛdΛ Λgai maitistutuiditadai isvui ñioocadagi.

19

¹ Apoolosi quiaa CoriintoΛrΛ daacatadai taidΛ ΛPaavora ΛmapΛcΛrΛ ucoidigana daivusai dai EfeesiΛrΛ aayi dai ami tΛΛ chiΛΛqui vaavoitudadami. ² DaidΛ itΛtΛdai Λgai Λvaavoitudadami:

—¿Aidasi vaavoitu aapimΛ diviasi Diuusi IbΛadΛ dai gΛnΛmadu daaca agai? —astΛtΛdai.

Tai Λgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Tomali maicajiomacatadai aatΛmΛ isoidaga Diuusi IbΛadΛ —astΛtΛdai.

³ TaidΛ ΛPaavorai itΛtΛdai:

—¿MaacΛdΛ vacuanaragaicΛdΛ gΛnvapacoi aapimΛ? —astΛtΛdai.

Tai Λgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΛVuaana vacuanaragadΛcΛdΛ —astΛtΛdai.

⁴ TaidΛ ΛPaavora itΛtΛdai:

—ΛVuaana vapaconaiña oodami sai nΛidiña aa isΛgai caΛma duucai gΛntΛtΛgito dai camaisoimaasi ivuaada agai. Dai Λgai potΛtΛdaiña

ΛΑΡΑ sai gΛaagai isvaavoitudagi ismaacΛΔ
gooquiΛrioma divia agaitadai. Αgai ΑRsuusi Cristo
—astΛΔdai ΑPaavora.

⁵ AidΛsi caΛ Αgai gΛnvapacoi sai nΛidiña aa
isΑgai vaavoitu Suusi Cristo mamaatΛtuldaragadΛ.

⁶ AidΛsidΛ ΑPaavora daama darai gΛnoonovi
divia Diuusi IbΛadΛ Αgai Λmadu. Tai Αgai
gΛnaagacai ñiñio Λma maasi ñiooquicΛΔ
ismaacΛΔ maimaatΛcatadai Αgai dai aagai
istumaasi aagidi Diuusi. ⁷ VΛASICADΛ ΑΡΡΑΡΑ
baivustaama dan gooca Αgai.

⁸ DaidΛ ΑPaavora vaica masaadai aitu
aimΛraitai judidíu quiquiuupaigadΛamu dai
maiduaadicuitai gaaagidiña isDiuusi soicai
oodami sai cΛΛgacΛΓΑ oidacana. Tai Λmoco gia
vaavoitu. ⁹ DΛmos aa maivaavoitu maiΛma duucai
gΛntΛAgitua Aliditai. Dai sigalnaasi ñioocai idi
mamaatΛtuldaragai vui Λoodami vuitapi. Amaasi
ΑPaavora Λcovai ii dai vaidacai Αvaavoitudadami
Λmo escueelamu siaaco gamamaatΛtuldiña
Tirano. Dai vΛAs tasai mosvusaciña Tirano vai
amaasi ΑPaavora Λmadu Αgaa anaasi aatagaiña
dai aagaiña Diuusi ñiooquidΛ. ¹⁰ Poduucai idui Αgai
goo uumigi dai poduucai vΛsi Aasia dΛvΛΛriΛΓΑ
oidacami caΛ Diuusi ñiooquidΛ vΛsi Λmaduga
mΛsi judidíu dai ismaacΛΔ maitΑrjudidíu.
¹¹ Dai Diuusi maa guvucadagai ΑPaavora saidΛ
iduuna mui naana maasi gΛγΑrducami. ¹² TaidΛ
Λoodami vuidacai ΛcoococoidadΛ gΛnpañiñituga
dai gΛntaagiñagiacaru ismaacΛΔ ΑcΛΔ taata Αgai
ΑPaavora tuucugadΛ tai mosΛgaicΛΔ dudueeyi
ΛcoococoidadΛ dai asta Diaavora tΛtΛañicarudΛ
vuvaciña oodamiaiñdΛrΛ.

13 Dai ʌʌmoco judidíu ismaacʌdʌ mosaipaco ajiopaiña vuvaidimi Diaavora tʌtʌaañicarudʌ oodamiaiñdarʌ vuvaida ʌlilitadai ʌgai Suusi guvucadadʌcʌdʌ dai potʌtʌdai ʌjudidíu ʌDiaavora tʌtʌaañicarudʌ:

—Gʌntʌaanʌi aatʌmʌ Suusi guvucadadʌcʌdʌ ʌgai vaa ismaacʌdʌ aagaiña ʌPaavora masai vuvacʌna —astʌtʌdai.

14 Poduucai ivuaadana cuvaracami cʌcʌʌli ʌgai ʌrmaamaradʌ ʌmo cʌʌli Isiiquiva tʌʌgiducami. ʌgai ʌrʌmo baitʌcʌaacamigadʌ tʌtʌaanʌdami judidíu quiuupaigadʌrʌ. 15 Aidʌsi potʌtʌdai ʌcʌcʌʌli ʌDiaavora tʌtʌaañicarudʌ tai ʌgai aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Maatʌ aanʌ ʌSuusi dai maatʌ sioorʌ ʌrPaavora. ¿Dʌmos aapimo moorʌ? —astʌtʌdai.

16 Cascʌdʌ ʌcʌʌli ismaacʌdʌ viaacatadai ʌDiaavora tʌtʌaañicarudʌ vuidarʌ gʌi ʌcʌcʌʌli dai vaamioma istui isvʌʌscatai dai cavami capiacarai ʌgai taidʌ ʌcʌcʌʌli maiyuucustugaitai voopoi ami quiiyaiñdarʌ dai saasaquitugai tuutucugadʌ. 17 Dai vʌʌsi Efeesiʌrʌ oidacami maí gomaasi judidíu dai ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu ʌʌpʌ cascʌdʌ vʌʌscatai aliʌ duduaadimu, dai aliʌ siaa duutudaimi Suusi Cristo.

18 Dai muidutai ismaacʌdʌ vaavoitu dada dai gaaagidimi istumaasi soimaascami ismaacʌdʌ ivuaadana ʌgai ʌʌquioma. 19 Dai muidutai ismaacʌdʌ ʌrcʌcʌʌdaracamicana vuaa gʌnlilivruga dai vʌʌscatai vuitapi mʌmʌʌji. Dai gooquiʌrʌ ʌʌsitu ʌlilivru namʌgadʌ sai aayi parʌ taajucami sientu miil piisu. 20 Dai poduucai muidutai tʌʌ gomaasi dai muiyapʌrʌ maí oodami Diuusi ñiooquidʌ.

21 Cadaivunucai vΛΛsi gomaasi taidΛ ΛPaavora
 ΛpΛΛli isimiagi Masedoniamu dai Acaayamu dai
 abiaadΛrΛ Jerusaleenamu. DaidΛ icaiti:

—Cadaivunucai amui gΛaagai isimia aanΛ
 Roomamu ΛpΛ —ascaiti.

22 Dai caotosacai gooca gΛaaduñi ismaacΛdΛ
 soicaiña aa duiñdadΛrΛ Masedoniamu Λgai
 ΛrTimoteo Λmadu Erastusi, dai Λgai anaasi vii
 AasiΛrΛ bai tΛvΛpi.

23 AidΛ aliΛ sisioli EfeesiΛrΛ oidacami Diuusi
 ñiooquidΛcΛdΛ. 24 Λmo cΛΛli Demetrio tΛΛgiducami
 sisiolitu Λoodami. Λgai ivuaadana plaata
 quiquiuupai aaliducami Λpa maasi ismaasi
 Diana quiuupaigadΛ dai Λraana daasaca Diana.
 Diana ΛrΛmo odai uvisi ismaacΛdΛ siaa duutudai
 EfeesiΛrΛ oidacami Diuusi duucai. Dai vΛΛscatai
 ismaacΛdΛ Λmadu gaaata vuaadana ΛcΛΛli aliΛ
 mui gamaitΛcΛiña tumiñsi. 25 Dai Λgai Λmpagi vΛΛsi
 gΛpipiooñiga Λmadu aa ismaacΛdΛ viaacatadai
 pomaasi aa duiñdagai ΛpΛ, daidΛ itΛtΛdai:

—Giñaaduñi, cΛΛga maata aapimΛ isaliΛ
 cΛΛgacΛrΛ oidaga aatΛmΛ idi aa duiñdagaicΛdΛ.

26 Dai cΛΛga nΛidi aapimΛ dai caΛ siΛPaavora
 gaaagidiña sai idi moonoo ismaacΛdΛ ivueeyi
 oodami maitΛrdidiuusi. Dai poduucai vaavoituldi
 Λgai muidutai, maisiuu mosΛca tami EfeesiΛrΛ
 oidacami vΛΛsi Aasia dΛvΛΛriΛrΛ oidacami ΛpΛ.

27 VΛΛsi idi aliΛsi Λrduaadimudagai maisiuu
 mosΛca gΛraa duiñdaga siaa gΛduuñian tada dai
 vΛΛsi oodami camaitΛgitomu goquiuupaigadΛ
 gΛducΛdΛ gΛrdiuusiga Diana. VΛΛsi AasiΛrΛ
 oidacami Λmadu vΛΛscatai vΛΛsi oidigi

daama oidacami siaa duutudai idi gΛducΛdΛ gΛrdiuusiga Diana. Dai sivi siaa gΛduñian tada gogΛducamigadΛ goovai —astΛtΛdai Demetrio gΛaaduñi.

²⁸ Dai moscaΛcacai Λoodami gomaasi aliΛ baacoi dai iñaquimi daidΛ icaitimi:

—GΛducΛdΛ gΛrdiuusiga Diana, gΛducΛdΛ —ascaiti.

²⁹ Dai vΛΛsi EfeesiΛrΛ oidacami aliΛ siaa caitimi. Dai vui Gaayo ΛΛmadu Aristarco Λgai argooa cacΛΛli ismaacΛdΛ MasedoniΛrΛ oidaga dai oiditadai ΛPaavora. TaidΛ Λoodami cavami gΛnaagacai tΛvaimΛcai mΛΛca uucami siaaco gΛnΛmpaidiña Λoodami.

³⁰ DaidΛ ΛPaavora vaquia Λlidadai dai ñiooquida agaitadai Λoodami dΛmos Λvaavoitudadami maidagito. ³¹ ΛΛmoco ismaacΛdΛ Λrdudunucami AasiΛrΛ ismaacΛdΛ amiigugadΛ ΛPaavora Λgai ΛΛpΛ ootosi ñiooqui dai daañimi sai maivaacΛna ami. ³² Dai ami siaaco gΛnΛmpagi Λoodami ΛΛmoco iñacai Λmo istumaasi vai aa Λma maasi dai aliΛ siaa caiti vΛΛsi

oodami dai baitoma vΛΛscatai maimaatΛcatadai istuisidΛ gΛnΛmpagi. ³³ DΛmos ΛΛmoco ismaacΛdΛ Λoodami saagida guucacatadai aagidi ΛAlejandro astuisidΛ ami gΛnΛmpagi. TaidΛ Λjudidíu baitΛqui cΛi ΛAlejandro. Vai Λgai ñiooquia agaitadai cascΛdΛ vañigi gΛnovi sai dodoligiana vΛΛscatai. ³⁴ Dai aidΛsi maí Λgai isAlejandro Λrjudíu vΛΛscatai ijiña parΛ goo oora daidΛ icaiti:

—GΛducΛdΛ gΛrdiuusiga Diana, gΛducΛdΛ —ascaiti.

³⁵ Amaasi Λmo dunucami anaasi EfeesiΛrΛ oidacami cadodoligitudacai vΛΛscatai itΛtΛdai:

—Giñaaduñi Efeesiara oidacami, canga maata vasi oidi daama oidacami isaatama nuucada goodai moonoo ismaacada tavaagiaiñdara gai. Agai ismaacada Diana tagidu. Agai argardiuusiga. Dai nuucada aatama quiuupaigada apa. ³⁶ Canga maata aapima istomali amaadutai maitistutuidi ispotiyagi ismaitarvaavoi vasi gomaasi, cascada dodoligivurai. Maitavar istuma vuaada masmaicanga gantatagitodagi apa. ³⁷ Idi calali masmaacada vuaa aapima maitagaaasidi goovai tomali amo istumaasi goquiuupiaiñdara dai tomali maisigalnaasi ñioocai gardiuusiga vui. ³⁸ Siademetro amadu agaa aata vuaadami viaacagi amo istumaasi amo oodami vui cascada oidaga dudunucami siora bai duñiagi gomaasi. Dai canga istutuidi isvan casagi. Dai ami dudunucamiara istutuidi isaipaco gapiara ganvuupadagi. ³⁹ Dai siarama maasicagi ismaacada tagito aapima apadaamara avar bai duñi aoodami ampaidaragadara. ⁴⁰ Masgartacacagi istuisida siaa caitimi aatama sivi maitipu istumaasi gaaagida aatama cascada ali asi arduaadimudagai. Daida adudunucami canga istutuidi isvaama gartuutusagi dai potiyagi tasai aatama vui baacoi —astatadai adunucami.

⁴¹ Dai capotacai ootoi vascatai sai noonoigana.

20

¹ Mosugitacai asisioligai taida Paavora ootosi ñiooqui avavoitudadami sai ganampaidana sai agai maquia agai ñiooqui. Dai gooqiar coocomitu dai diosagi dai ii amapacara

Masedoniara. ² Dai gadiviji muiyapara Masedonia davarira dai aagidimi vaavoitudadami apamu Diuusi ñiooquida dai poduucai soiquimi sai vaamioma canga agidiña Diuusi. Dai abiaadara Gilisia davarira aayi. ³ Dai anaasi daja vaica masaadai dai gooquira catasadia agaitadai amo vaarcuara dai imia agaitadai Siriamu, damos maí isajudidú cabai duitadai ñiooqui dai soobida agai cascada apalli agai isaa gasiagi davarira salli apamu Masedoniamu salli. ⁴⁻⁵ Damos amoco ismaacada oiditadai Paavora baitaqui iji dai Trooasira garnanracatadai. Agai rSópatera Bereera oidacami, amadu Aristarco, dai Segundo, Tesalonicara oidacami, amadu Gaayo Delivira oidacami, amadu Timoteo, amadu Tíquico, dai Trófimo ara agai rAsia davarira oidacami. ⁶ Cadaivunucai asiaa duudagai istuigaco gacuaadana apaana maicopodatudicami tatasai aatama vaarcuara dai Pilipoosiañara iji. Dai bo taama tasaicada aayi aatama agaa Trooasira dai anaasi daraaja aatama cuvaracami tasai.

⁷ Dai tumiñooco ganampagi vaavoitudadami dai gaugia agai. Aida aristuigaco tatagitoiña agai isducatai muu Suusi Cristo curusiaba. Vaida Paavora mamaatutuldi Diuusi ñiooquida. Alisi glaagaitadai isimiagi agai siaadiqui cascada apiañioocai agai aran tucara uucami. ⁸ Dai amo vaaqui vaico daama tuutucaviacamira tucaviaco ganampaidacatadai vaavoitudadami dai muiducataidai cuucudagi. ⁹ Dai amo galli Eutico tagiducami amo ali quitaagiña daacatadai

dai alia tavnapi gañiooqui aPaavora vaid a galli alia coosimucata dai dai coi dai abiaadara mtan ga. Dai aidmasi vañigi agai camuucucata dai. ¹⁰ Tai otoma tvai aPaavora dai cuiqui agli ali daama dai coomitu dai potatadai agai aoodami:

—Maitavar duduaadicuda duaacava
—astatadai aPaavora.

¹¹ Dai apamu tsai tcavi dai gasaasasi paana dai gauu dai apiañioocai maasico uucami daida ii. ¹² Mtai bcaai agli duaacami dai alia baiganldacai vii aoodami.

¹³ Ttai aatma baitaqui iji amo vaarcuara Asoonara uucami. Dai ami vana ragai aatma apamu aPaavora. Agai apalli isdvlarapi salli imiagi cascada agi poduucai garaagidi agai. ¹⁴ Dai aidasi aayi aatma Asoonara ami daacata dai aPaavora dai garlamadu tsai vaarcuara ttai iji Mitiliñiamu. ¹⁵ Dai iji aatma abiaadara dai siaadiqui miaanai dgavusai aatma Quiiyosi. Dai gan siaadiqui aayi aatma Samoosilara dai Trojiilara griibasi. Dai gan siaadiqui Mileetara aayi aatma. ¹⁶ Alia otoma aiya aliditadai aPaavora Jerusaleenara dai ami daaca aliditadai Pentecosteesico sistuidiagi. Amaasi aramo siaa duudagada judidu. Cascada maitipaliditadai aPaavora istvnapi daacagi Aasilara dai maiaayi Efeesilara.

¹⁷ Aidasi quiaa Mileetara daacata dai aPaavora ootosi agai ñiooqui Efeesilara vaavoitudadami baitaguucacamigada sai dadana. ¹⁸ Dai aidasi dada agai taid aPaavora itatadai:

—CΛga maata aapima isducatai daacatadai aana vΛascatai oidacami Λmadu, aidasi tuucamidara abiaadara divia aana Aasiara. ¹⁹ VΛascara aidasi gansaagida daacatadai aana arpooñigadacatadai Diuusi. Dai maigaducada giñlidiña aana. Dai alia suaacaiña aana nΛiditai oodami ismaivaavoitudai. Dai tomasiaacoga siaaco aimaraiña aana giñsobicaiña ajudidíu cascada alia soimaa taatacana aana. ²⁰ Dai maidagitocai aagaiña aana vΛasi istumaasi ismaacada arcΛagaducami aapima ganvΛatar. Dai gamamaatatludiña aana vΛasi oodami vuitapi dai ganquiquiana vΛasi amaduga mΛasi judidíu dai ismaacada maitarjudidíu. ²¹ Dai aana ganaagidiña sai gaagai isama duucai gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi dai vaavoitudagi isSuusi Cristo arcΛagacara vuviadami. ²² Sivi imimu aana Jerusalemu. Giñootosai Diuusi Ibada. Dai maimaata aana istumaasi iñduñiagi. ²³ Mosacaasi maata aana istomasiaaco iñsiaaco aimardagi giñaagidiña Diuusi Ibada masai giñmaisai agai Jerusalemara dai sai alia soimaa taata iñagai aana. ²⁴ Damos aana gia maivuum iñlidi gomaasicada. Aana gia maisoigiñlidi giñtuucugacada. Mosacaasi istumaasi argiñvΛatar arnaatuagi laa duiñdagai ismaacada giñmaa gartaanadamiga Suusi Cristo daida iduñiagi vΛasi istumaasi giñvii agai ansaid iduuna. Laa duiñdagai ismaacada giñvii agai argaaagidagi cΛagaducada ñiooqui isDiuusi oigadai vΛascatai.

²⁵ Casi gaaagidi aana aapima gansaagida idi ñiooqui isDiuusi soicai oodami sai cΛagacara oidacana dai sivi cΛga maata aana sai

tomali amaadutai aapimΛ camaitiñtΛgia agai Λpamu. ²⁶ CascΛdΛ angΛnaagida iñΛlidi aanΛ sivi sai camaitΛrgiñduñi mΛsmāiimiagi Diuusi ΛΛmadu mΛsiΛΛscadΛ coiyagi. ²⁷ Casi gΛnaagidi aanΛ maiΛstocai tomali Λmo istumaasi mosvΛasi gΛnaagidi aanΛ istumaasi ipΛlidi Diuusi tΛsmaatΛcagi daidΛ ivuaadagi. ²⁸ CascΛdΛ gΛnnuucadacavurai aapimΛ Λgi dai nuucadacavurai vΛΛscatai Λvaavoitudadami ΛpΛ Λpan duucai cañiiru pastuurugadΛ cΛga nuucadacana gΛsosoiga. CΛga maata aapimΛ isDiuusi IbΛadΛ gΛndarai mΛsai nuucadacana Λvaavoitudadami ismaacΛdΛ Λcovai vuvaitu Diuusi cascΛdΛ cΛgavΛr mamaatΛtulda. Suusi Cristo Diuusi maradΛ muu dai aasi ΛrradΛ Λgai vΛΛtarΛ dai poduucai cΛgacΛrΛ vuvaitu saidΛ ΛrΛmo siΛgΛmΛ ducamicana. ²⁹ CΛga maata aanΛ sai iñsiΛΛscadΛ imiagi dadimu aa dai siaa duñia agadamu Λgai vaavoidaragadΛ Λpan duucai sΛsΛyi omaligami dai vΛi dai maivieeyi cañiiru. ³⁰ Todian duucai aapimΛ gΛnsaagidaiñdΛrΛ baitΛqui guuquivamu ΛΛmoco dai gama-maatΛtuldiadamu yaatagi baiyoma siismaacΛdΛ Λrvaavoi. Dai poduucai iduñimu Λgai sai oidatucuiña aa daidΛ ΛrmamaatΛrdamigadΛcana. ³¹ GΛnnuucadacavurai tudu. GΛntΛgitovurai aapimΛ iñsaanΛ aitu vaica uumigi gΛnmaacaitai ñiooqui tascΛrΛ dai tucarΛ. Maidagitocai gΛnmaacaiña aanΛ ñiooqui vΛΛscatai ΛΛmadutai dai suaacaiña aanΛ aapimΛcΛdΛ.

³² Sivi giñaaduñi gΛnviaamu aanΛ Diuusi ΛΛmadu vai Λgai gΛnnuucadacana dai Diuusi ñiooquidΛ ΛΛmadu ΛpΛ ismaacΛdΛ gΛraagidi

isgaroigadai Diuusi. Idi vaa ñiooqui guvucadaliga dai agaicadΛ siooma cΛga Λgidi aapimΛ Diuusi. Dai agaicadΛ ΛpΛ viaa aatΛmΛ mui naana maasi cΛcΛΛgaducami ismaacΛdΛ maacai Diuusi agai ismaacΛdΛ acovai vuvaidi agai. ³³ AidΛsi ganΛΛmadu aimΛraiña aanΛ maitataanΛiña aanΛ tumiñsi tomali yuucusi. ³⁴ Baiyoma cΛga maatΛ aapimΛ iñsaanΛ Λgi gaaata vuaadana dai gaagaiña istumaasi tΛgito aanΛ giñvΛΛtarΛ dai ismaacΛdΛ giñΛΛmadu ajioopaiña ΛpΛ. ³⁵ VΛΛscarΛ ganmamaatΛtuldiña aanΛ ispoduucai glaagai isgaaata vuaadagi dai soicΛdagi soituutuigami. VΛΛscarΛ avar tΛtΛgitoda istumaasi caiti Suusi Cristo: “Sioma baigΛΛlidiña ismaacΛdΛ gamaacai siismaacΛdΛ bΛΛjΛi mΛstumaasi oidi”, ascaiti Suusi Cristo —astΛdΛ dai Paavora.

³⁶ Mosaagacai ΛPaavora gomaasi gΛtootonacΛdΛ cΛquiva vΛΛscatai ΛΛmadu dai gamamagi. ³⁷ Dai vΛΛscatai suaañimi dai cocomituquimi dai uusupigaimi diosaidacai. ³⁸ Dai aliΛ soigΛnΛΛli potΛΛdacai ΛPaavora sai camainΛijada agai vaamioma. Dai oí asta siaaco cΛΛca Λvaarcu.

21

---

¹ Dai anaasi viaacai Λvaavoitudadami tΛΛtasai aatΛmΛ vaarcuarΛ dai sΛΛli iji Coosiamu. Dai siaadiqui iji aatΛmΛ Roodasiamu dai abiaadΛrΛ Paataramu. ² PaatarΛrΛ tΛΛ aatΛmΛ Λmai vaarcu Penisiamaco imΛdami tΛtai agiarΛ tΛΛtasai aatΛmΛ dai iji. ³ Dai dΛgavusai aatΛmΛ ΛmapΛcarΛ siaadΛrΛ

maasi Sipiliamu, Sipili aramapacara siaaco sicolimadi suudagi. Dai dagavusai aatama tai Sipili oogisa padara vii. Dai apiaiimai aatama Sililara uucami. Tiirona viaa agaitadai istumaasi cusuvuti avarcu cascada ami aayi agai. ⁴ Taitai anaasi taapai aatama dai taa amoco vaavoitudadami. Dai anaasi vii aatama cuvaracami tasai. Tai Diuusi Ibaada ñiooqui avavoitudadami tai agai potatadai Paavora sai maitaagai isimia agai Jerusaleenamu. ⁵ Dai mosaacai cuvaracami tasai iji aatama. Tai vvasi avavoitudadami dai ooñigada dai maamarada garoi gaa suudagi ugidiara uucami dai anaasi ooratana gartootonacada guuquiva aatama dai gamamagi. ⁶ Amaasi cocomitu aatama avavoitudadami dai diosagi dai taatasai aatama vaarcuara tai agai iji ganquiiquiamu.

⁷ Dai Tiironaiñdara apiaiimai aatama vaarcuara Tolemaidara uucami dai ami taapai aatama dai viaatuli garaaduñi dai anaasi daraaja amo tasai agai amadu. ⁸ Dai siaadiqui Paavora amadu aatama ismaacada oiditadai iji abiaadara dai aayi Sesareara. Dai ami iji Piili quiidiamu agai aramoco ismaacada gaaagidiña Diuusi ñiooquida. Dai agai aramoco taticogiadami acuaracamiañdara ara. Taitai anaasi vii aatama agai amadu. ⁹ Daida Piili maamaracatadi maacova ooqui. Dai agai maiquiaa arcuucunacami. Daida ooqui aagaiña istumaasi agidiña Diuusi. ¹⁰ Cadaraajatadai aatama chilaqui tasai tai ami divia amo calli Agavo taagiducami. Agai Judeeaiñdara divia dai agai aagai istumaasi agidiña Diuusi. ¹¹ Dai agai bai Paavora givurada dai acada vuupu gaaacaso

dai ganoonovi daida itai:

—Pocaiti Diuusi Ibada sai Jerusaleenaa judiduu aduucai vulia agai idi givurai tuidacami dai tagida agai ismaacada maitarjudiduu —ascaiti Agavo.

¹² Dai moscacai aatama amadu Sesareeaa oidacami gomaasi vascatai daaŋimi aatama Paavora sai maiimana Jerusaleenamu. ¹³ Damos Paavora gaa noragi dai povai gartadai:

—¿Tuimasi suaanai dai soigañaliatudai? ¿Ducatai ipalidi aapima isama duucai giñtagitoituldagi? Masiñvuliagi isgiñmuaagi aapa Jerusaleenaa gaaagiditai aana isSuusi Cristo arcaagacaa vuviadami. Aana gia maivuam inalidi —ascaiti Paavora.

¹⁴ Aidasi ta aatama ismaitistui isama duucai tagitoituldagi dagito aatama daida icaiti:

—Ara duuna istumaasi ipaliadagi Diuusi —caiti aatama.

¹⁵ Cadaivunucai chilaqui tasai bai gardui aatama dai iji Jerusaleenamu. ¹⁶ Tai garoi amoco vaavoitudadami Sesareeiñdara. Dai maadutai agai aramo cali Nasoofi tagiducami. Agai arSipilaraa oidacami dai aiqui abiaadara rvaavoitudadami. Dai agai quidiara viiya ragaitadai aatama.

¹⁷ Aidasi aayi aatama Jerusaleenaa garaaduñi baiganaliaracada gerviaatuli. ¹⁸ Siaadiqui Paavora garoi aidasi dividamu aatama Jacovo. Ami daraajatadai vasi baitaguucacamigada vaavoitudadami aapa. ¹⁹ Taida Paavora viaatuli dai aagidi vasi istumaasi idui agai

Diuusi guvucadadΛCΛDΛ ismaacΛDΛ maitarjudidíu saagida. ²⁰ Dai aidasi caΛ Λgai gomaasi cΛΛga ñioocai Diuusi vΛΛtarΛ. Tai amaasi ΛbaitΛguucacami potΛTΛdai ΛPaavora:

—GΛraduñi, dΛmos cΛΛga maatΛ aapi siΛΛquidu vaavoitudadami judidíu saagida dai vΛΛscatai pocaiti sai aliΛsi gΛaagai isvΛΛsi vaavoitudadami apiaΛΛgiadagi vΛΛsi Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ.

²¹ Dai ΛΛmo oodami aspocaitiña pΛsai aapi mamaatΛtuldi vΛΛsi judidíu ismaacΛDΛ sibΛaco oidaga sai maiΛΛgidiña Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ, dai poviapΛS caitiña ΛpΛ sai maitΛaagai isiquiacadagi gΛnmaamara cΛCΛΛli tuutucugadΛ, tomali maiΛΛgidiña garviituldaraga.

²² ¿Istumaasi apΛduuñimu? MosmaatΛMΛ Λoodami iscadivia aapi dai gΛnΛmpaidamu Λgai dai maatΛca Λliadamu isducatai gamamaatΛtuldiña aapi. ²³ Sivi mosgΛaagidamu aatΛMΛ istumaasi gΛaagai pasiduñiagi. Tanai daraaja gΛraaduñi saagida maacova cΛCΛΛli ismaacΛDΛ bai dui Λmo ñiooqui Diuusi ΛΛmadu dai maiquiaa naatocai idui.

²⁴ Vaidacaiñi aapi judidíu quiuupaigadΛamu daidΛ iduuni istumaasi gΛaagai isiduñiagi siΛΛscadΛ bai duñiagi Λmo istumaasi Diuusi ΛΛmadu poduucai isduucai gΛrmaatΛtuli Moseesacaru dai gaaata iñamΛquida aapi Λgai vΛΛtarΛ quiuupiΛrΛ. Dai gooquiΛrΛ casi iduucai gomaasi casi istutuidi Λgai isiicagi gΛncuucupa poduucai tΛsduucai ivueeyi aatΛMΛ. Dai casi iduucai aapi gomaasi maatΛmu vΛΛscatai ismaitarvaavoi mΛscaiti gΛnΛidi, baiyoma mosaapi ΛpΛ ΛΛgida mamaatΛtuldaragadΛ Moseesacaru. ²⁵ Moscaooji aatΛMΛ Λmo oojai Λvaavoitudadami ismaacΛDΛ

maitarjudidíu dai poduucai ooji aatama sai camaivuam analidiña mamaatutldaragadacada Moseesacaru tomali judidíu viitldaragadacada, dai sai maicuaadana apra baabaidi ismaacada gadadasdi uuvisi ismaacada siaa duutudai oodami Diusi duucai, tomali arada, dai tomali amo calsi baabiada baimuada ismaacada gacueeyi dai sai maigoogosi ganducamica —astatadai abaitguucacami Paavora.

²⁶ Taida Paavora vaidacai maacova cacalli judidíu quiupaigadamu dai siaadiqui Paavora amadu aga maacova idui istumaasi glaagaitadai siduñiagi silascada bai duñiagi amo istumaasi Diusi amadu. Dai gooquira vaa Paavora aga quiupaigadara judidíu dai agida agai taanadami aga quiupaigadara judidíu istuigaco naatocai iduñia agai ismaacada bai dui agai Diusi amadu, dai amaasi vaaapa agai agai apra amadutai istumaasi daasda agai Diusi.

²⁷ Dai cayoga acai cuvaracami tasai tai amoco judidíu Asia davarira oidacami ta Paavora aga quiupaigadara judidíu dai sisiolitu vasi oodami dai bai Paavora. ²⁸ Dai ijiña daida icaitimi:

—Aapima judidíu, garsoñavurai. Idi aracalli ismaacada aipaco aimaraiña dai vui ñioocaiña judidíu dai mamaatutldaragada Moseesacaru dai idi judidíu quiupaigada vui apra dai sivi asta vaapai goovai aa oodami ismaacada maitarjudidíu aga quiupaigadara judidíu dai poduucai maisiaa duutuli idi quiupai siaaco siaa duutudai judidíu Diusi —ascaiti ajudidíu.

29 Ajudidíu Aasia dAVΛΛRiARΛ oidacami JerusaleenARΛ nAiditadai APaavora vaasΛquioma Trófimo Λmadu. Trófimo ARēfeesiARΛ oidacami. Ajudidíu Aasia dAVΛΛRiARΛ oidacami poΛlilitadai isAPaavora vaidacai cascADΛ pocaiti.

30 Tai vΛΛsi oidacami sisioli dai voopoigitai dada ami dai bAI APaavora dai tAVaimACai quiidigamu dai otoma cuu cuucuparagadΛ quiuupai. 31 Dai camuaa agaitadai sai Λmaadutai aagidi AΓAA tAaanADamigadΛ sandaaru sai vΛΛsi JerusaleenARΛ oidacami siaa caiti. 32 Tai AΓai otoma vaidacai gASandaaruga Λmadu ATAtAaanADami dai voopoigitai tAPai ami siaaco daraajatadai AOODami. Dai aidASidΛ AOODami tAA AΓAA tAaanADami Λmadu sandaarugadΛ camaigAAΓA vaamioma APaavora. 33 TaidΛ AΓAA tAaanADami mAA dai maisapicami bAI APaavora dai gatAJai mASai vurana gooca cadeenacADΛ dai gooquiARΛ gatAcacai sioorΛ AΓai dai astuma dui. 34 VaidΛ AOODami aliA sisiocai dai ΛAmoco aΓai A mo istumaasi vai aa Λma maasi dai poduucal maitistutuidi AΓAA tAaanADami iscaACagi dai matiagi astuma siADui cascADΛ tAJai AΓai gASandaaruga sai bAAcaiña APaavora mADana siaaco oidaga AΓai. 35-36 Dai mosaACai tASadicarudΛ sandaaru quiidΛ, aliA muidutugaitai oodami dai bAIya AΓai Paavora dai iinAaquimi daidΛ icaitimi:

—Muaavurai, muaavurai —ascaitimi vΛΛscatai.

CascADΛ ASandaaru viaacatadai ismootiadagi APaavora sai maibAAna AΓaa.

³⁷ Dai aidΛmasi cavaasa agaitadai ΔPaavora tuucavi Δgai itΔtdai ΔgΔΔ tΔaanΔdamigadΔ Δsandaaru:

—¿GiñmaquiagipΔsi oigaragai isñiooquia aanΔ? —astΔtdai ΔPaavora.

TaidΔ ΔtΔaanΔdami itΔtdai:

—¿ÑioocaipΔsi aapi giliego? ³⁸ ¿AidΔ gia aapi maitΔrΔcΔli EjiipitΔrΔ oidacΔdΔ ismaacΔdΔ ΔΔquioma gΔaagacai cocoda dudunucami dai gooquiΔrΔ vaidacai maaco miil gacoodacami oidigamu? —astΔtdai ΔgΔΔ tΔaanΔdami.

³⁹ TaidΔ ΔPaavora itΔtdai:

—AanΔ Δrjudíu. TarsΔrΔ vuusaicami aanΔ dai anaasi Δroidacami. Δgai ΔrΔmapΔcΔrΔ gΔducami Silisia dΔvΔΔriΔrΔ. DΔmos giñmaacañi oigaragai nai ñiooquida aanΔ goodami —astΔtdai ΔPaavora.

⁴⁰ TaidΔ ΔgΔΔ tΔaanΔdami maa oigaragai. TaidΔ ΔPaavora cΔquiva tΔsadicariΔrΔ. Dai vañigi gΔnovi sai dodoligiana vΔΔscatai. Dai aidΔsi cadodoli vii Δgai taidΔ ΔPaavora ñioo evreocΔdΔ daidΔ itΔtdai:

22

¹ —Giñaaduñi, caΔcavurai aapimΔ istumaasi gΔnaagida iñagai aanΔ dai poduucai giñsoiña iñagai —astΔtdai Paavora.

² Dai moscaΔcai Δoodami isñiooquidi Δgai evreocΔdΔ vaamioma dodoli vii taidΔ ΔPaavora itΔtdai:

³ —AanΔ Δrjudíu. TarsΔrΔ vuusaicami aanΔ. Δgai ΔrΔmapΔcΔrΔ Silisia. DΔmos tanai JerusaleenΔrΔ gΔΔ aanΔ. Gamalieli ΔrgiñmamaatΔtuldiadamicatadai. Δgai cΔΔ sΔli giñmaatΔtuli sΔlicamigadΔ gΔrΔΔqui aaduñicarú. Dai aanΔ vΔΔscΔrΔ giñaajagai isiduñiagi vΔΔsi giñgυvucadacΔdΔ istumaasi ipΔlidi Diuusi,

poduucai isducatai gnaajagai aapim siduñiagi sivi. ⁴ Aan laquioma alia soi vuaadana vascatai ismaacada vaavoitudai isSuusi Cristo arcagacala vuviadami. Dai coodaiña aan lamoco dai aa vuuyiña aan dai vupuraiña cadeenacada dai maamaisapaiña vasi amaduga masi ooqui dai calali. ⁵ Dai calga maata labaitacacamigada papaali judidu dai vasi adudunucami quiuupiala dai lagi arnijadami isagai vaa giñmaa oojai gaaaduñi judidu Damascala oidacami vatar. loojiala giñmaa lagi oigaragai ansai imana Damascamu dai gaagana vaavoitudadami dai vuaapa ñagaitadai aan tanai Jerusaleenala masai soimaa taatatuldana.

⁶ Mosimitadai aan dai camiaadimi Damascala dai cayoga danduucu tai todian duucai giñsicoli vradolian dui amo gaa cuudagi tvaagiaiñdala. ⁷ Antai aan davarapi gai dai cai aan amo ñiooqui vai povaiñtadai: “Saulo, Saulo, ¿tuipasi soi giñvueeyi?” iñtadai ñiooqui. ⁸ Antai tacacai aan daida itadai: “¿Pora aapi?” Tai lagi povaiñtadai: “Aan anarSuusi Nasareetala oidacami lagi vaa ismaacada soi vueeyi aapi”, iñtadai ataanadami. ⁹ Lagi ismaacada giñlamadu iimitadai taa cuudagi dai alia duduaadimu damos maimaata cai lagi ñiooqui ismaacada giñaagidi lagi. ¹⁰ Antai aan potai: “¿Tumaa duuna aan?” Taida ataanadami ipiñtadai: “Vañigiñi dai apiaimada Damascamu siami gaagidamu aa vasi pastumaasi viaa siduñiagi”, iñtadai. ¹¹ Daida gaa cuudagicada mainaadatai vii aan cascada giñaaduñi

viaacatadai isgiñnoviana bλλcaticagi Damascara uucami.

¹² Dai ami oidacatadai amo cλλli Ananiiasi tλλagiducami. Agai aramo cλλli ismaacada cλλga λλgidi Moseesacaru mamaatλtuldaragada. Dai vλλsi λjudidíu ismaacada Damascara oidacatadai aliλ cλλga ñioocaiña agai vλλtarλ. ¹³ Ananiiasi divia dai giñnλida agai. Dai mosaayi dai povaiñtatadai: “Giñaduñi Saulo casi istutuidi aapi isnaadagi apamu”, mospotλi agai antai otoma nλnλava aanλ dai tλλ acλλli ismaacada giñaagiditadai. ¹⁴ Tai agai povaiñtatadai: “Agai vaa Diuusi ismaacada siaa duutuli garλλqui aaduñicaru λλqui abiaadara acovai gλvuusaitu aapi pasai maatacana istumaasi agai iduñia λlidi tanai oidigi daama, dai pasai nλidana λpra agai ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi idui, dai pasai caacana λpra isagai vaa gλñiooqui. ¹⁵ Dai sivi catλλ aapi dai cacaa dai sivi cλλga ñiooquimu aapi agai vλλtarλ vλλsi oodami vuitapi dai aagidamu aapi pastuma tλλ dai pastuma caí. ¹⁶ ¿Dai sivi tatumaa nλnλara aatamλ? Cλquivañi dai vaavoituda Suusi Cristo vai agai gλoigλldana gλsoimaascamiga nai gλvacuanana”, iñtatadai acλλli.

¹⁷ Dai aidasi divia aanλ tami Jerusaleenara ii aanλ quiupiamu dai gamamagi tai ami Diuusi giñtλλgi amo istumaasi. ¹⁸ Tλλ aanλ λtaanλdami Suusi vaidλ ipiñtatadai: “Siλλscada cλλga ñiooquia aapi aanλ giñvλλtarλ tanai Jerusaleenara maivaavoituda agai λoodami cascada otoma cavami gλaagacai vuusai tanai Jerusaleenaiñdara”, iñtatadai λtaanλdami

Suusi Cristo. ¹⁹ Antai aanΛ potΛtΛdai: “Dañi tΛaanΛdami cΛΛga maatΛ Λgai iñsaanΛ vΛasi quiquiuupaigadΛana judidíu aimΛraiña dai mamaisapicami vuudana ismaacΛdΛ gΛvaavoitudai dai gΛvaiña aanΛ. ²⁰ Dai aidΛmasi mumueeyi gΛñiooquituldiadamiga Tiivañi Λgai ismaacΛdΛ cΛΛga ñioocaiña aapi gΛvΛΛtarΛ aanΛ ΛpΛ ami daacatadai dai bai aagaitadai aanΛ mΛsmuaagi dai asta nuucada aanΛ sosoada Λgai ismaacΛdΛ mumueeyitadai”, antΛtΛdai aanΛ. ²¹ DΛmos ΛtΛaanΛdami povaiñtΛtΛdai: “Imiñi aapi gΛootosana iñagai aanΛ mΛΛcasi ismaacΛdΛ maitarjudidíu saagida”, iñtΛtΛdai ΛtΛaanΛdami —astΛtΛdai ΛPaavora.

---

²² CΛΛga caΛcatadai Λoodami asta aagacai Λgai isDiuusi ootosa Λgai ismaacΛdΛ maitarjudidíu saagida taida gΛnaagacai ijiiña daidΛ icaitimi:

—Muaavurai gocΛli. SiomΛ ΛrcΛΛgai ismaoidaca goovai —ascaiti Λoodami.

²³ Dai aliΛ baacoicatadai Λgai cascΛdΛ apiaiiñacai dai tΛcavi susuligai gΛnvaapasaraga dai tΛcavi daitudai dΛvΛΛrai. ²⁴ TaidΛ ΛgΛΛ tΛaanΛdamigadΛ sandaaru gatΛjai mΛsai tuucavi vaasana ΛPaavora dai gΛicarsana sai ñioocana dai aagana istuisidΛ vui baacoi Λoodami. ²⁵ DΛmos aidΛsi cavuracatadai Λgai dai gΛicarsa aagaitadai taidΛ ΛPaavora itΛtΛdai Λmai tΛaanΛdamigadΛ Λsandaaru ismaacΛdΛ ami cΛaacatadai:

—ViaamΛsi aapimΛ sΛΛlicami isgΛicarsagi Λmo romano dai tomali maitΛcacacai dudunucamiΛrΛ istuma dui —astΛtΛdai ΛPaavora.

26 Dai moscaΛcakai ΛtΛaanΛdami gomaasi ii dai mΛΛ aagidi ΛgΛΛ tΛaanΛdami daidΛ itΛΛdai:

—GΛnuucadacañi gomaasicΛdΛ ismaacΛdΛ iduñia agai. Idi cΛΛliava Λrromano —astΛΛdai.

27 TaidΛ ΛgΛΛ tΛaanΛdami divia siaaco daa-catadai ΛPaavora daidΛ itΛΛdai:

—¿Vaavoisi siΛrromano aapi? —astΛΛdai ΛgΛΛ tΛaanΛdami.

TaidΛ ΛPaavora itΛΛdai:

—ΛjΛ —astΛΛdai ΛPaavora.

28 TaidΛ ΛgΛΛ tΛaanΛdami potΛΛdai:

—Gaaa namΛqui aanΛ mui tumiñsi dai ro-manutu —astΛΛdai ΛgΛΛ tΛaanΛdami.

TaidΛ ΛPaavora aa noragi daidΛ itΛΛdai:

—AanΛ gia Λrromamano giñdΛdΛ —astΛΛdai ΛPaavora.

29 GomaasicΛdΛ Λgai ismaacΛdΛ gΛicarsa agaitadai ΛPaavora dagito dai maigovioma iji. Dai camaatΛcai ΛgΛΛ tΛaanΛdami isvuu Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ Λrromano aliΛ duaadimu.

---

30 Siaadiqui ΛgΛΛ tΛaanΛdami cΛΛga maatΛca Λlidadai istucΛdΛ gΛpiΛrΛ vuupai Λjudidíu ΛPaavora cascΛdΛ uupai cadeena ismaacΛdΛ ΛcΛdΛ vuracatadai dai tΛjai ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali judidíu ΛΛmadu vΛΛsi ismaacΛdΛ vaamioma tΛaanΛi sai gΛnΛmpaidana dai vuusaitu ΛPaavora dai vΛΛscatai vuitapi cai.

23

1 TaidΛ ΛPaavora vui nΛnΛava vΛΛsi ΛbaitΛguucacami ismaacΛdΛ gΛnΛmpagi daidΛ itΛΛdai:

—Giñaaduñi, Λ qui abiaad Λ r Λ oidaga aan Λ dai c Λ Λ ga ivueeyi Diuusi vuitapi asta sivi uucami casc Λ Λ c Λ Λ ga bai tadaga giñib Λ daga —ast Λ Λ dai Λ Paavora.

² Taid Λ Λ Ananiiasi ismaac Λ Λ Λ rbait Λ c Λ aacamigad Λ papaali judidíu t Λ jai Λ gai ismaac Λ Λ miaad Λ rioma guucacatadai Λ Paavora sai t Λ ñiana g Λ Λ g Λ na. ³ D Λ mos Λ Paavora it Λ Λ dai:

—Diuusi soimaasi g Λ taat Λ tuldamu aapi. Aapi aagai Λ mo istumaasi dai Λ ma maasi ivueeyi. Mosdaja aapi dai n Λ ida Λ gai isbai maic Λ Λ ga idui aan Λ isducatai aagai Moseesacaru s Λ Λ licamigad Λ r Λ dai v Λ Λ sca Λ r Λ gata Λ an Λ i aapi m Λ said Λ giñg Λ Λ g Λ na dai gomaasi daidarsi s Λ Λ licami Λ r Λ —ast Λ Λ dai Λ Paavora.

⁴ Tai Λ gai ismaac Λ Λ ami guucacatadai pot Λ Λ dai:

—¿Ducatai vui ñioocai aapi bait Λ c Λ aacamigad Λ papaali ismaac Λ Λ ivueeyi Diuusi aa duiñdad Λ ? —ast Λ Λ dai.

⁵ Taid Λ Λ Paavora pot Λ Λ dai:

—Giñaaduñi, maimaat Λ c Λ atadai aan Λ isgoovai Λ rbait Λ c Λ aacamigad Λ papaali judidíu mospocaiti Diuusi ñiooquid Λ r Λ : “Maitav Λ r vui ñioocada g Λ ndudunucamiga”, caiti Diuusi —ast Λ Λ dai Λ Paavora.

⁶ Daid Λ Λ Paavora maat Λ t Λ Λ is Λ Λ moco Λ dudunucami Λ rsaduseo dai aa Λ rfariseo, dai g Λ g Λ r Λ ñioo daid Λ itai:

—Giñaaduñi, aan Λ Λ rfariseo aan Λ vaavoitudai fariseo vaavoidaragad Λ casc Λ Λ . Dai giñd Λ Λ d Λ Λ rfariseo. Dai aan Λ vaavoitudai coidad Λ du-aacarad Λ casc Λ Λ giñvuaa aapim Λ tanai dai vaama giñc Λ i —ast Λ Λ dai Λ Paavora.

7 Aidasi potai agai afariseo amadu asaduseo angí gánvupui ñiooquimi. 8 Asaduseo pocaiti sai maioidaga duaacaragai, dai maitipu Diusi taañicaruda dai ismaiibadaga oodami. Damos afariseo vaavoitudai vasi gomaasi cascada amoco aagai amo istumaasi vai aa ama maasi. 9 Dai vascatai iñacai. Tai guuquiva amoco mamaatatuldiadami Diusi sallicamigada ismaacada vaavoitudai agai vaa vaavoidaragai ismaacada vaavoitudai afariseo, daida icaiti.

—Idi calli maitarsoimaasi iducami siarvaavoi isñiooqui amo Diusi taañicaruda ismo ibada arpa maitarcagai tsvuidara vatacagi Diusi —ascaiti amamaatatuldiadami Diusi sallicamigada.

10 Dai idi aatagiara alia baacoicatadai oodami cascada agaa taanadamigada sandaaru alia du-aadicuitadai masoi duñiagi Paavora, cascada ootosi agai ñiooqui sandaaru sai dadana dai vu-usaidana Paavora oodami saagidaiñdara dai bñacaiñi apamu sandaaru quiidiamu.

11 Siaadiqui tucara divia Diusi dai sonuana calquiva Paavora dai potadai:

—Maitiduaadicuda Paavora poduucai pasduucai calga ñioo aapi aan gñvatar tanai Jerusaleenara poduucai arpa pñiooquia agai Roomara —astadai Diusi.

12 Siaadiqui amoco judidú bai dui ñiooqui dai muaa agai Paavora. Dai poduucai bai dui sai maidaca agai cuaadagai tomali suudagi asta silascada muaa Paavora sai Diusi galgalvia agai

ismaipodufñia agai. ¹³ Acacalli ismaacada poduucai bai dui arvaamioma isgoo coobai. ¹⁴ Dai agai iji siaaco daraajatadai abaitaguucacamigada pa-paali amadu aa tataanadamigada judidíu daida itadai:

—Cabai dui aatama tsai maidaca ragai cuaadagai asta tasiascada muaa Paavora sai Diuusi gargagana tasmaipodufñiagi. ¹⁵ Daidi sivi aapima amadu aa ismaacada arvaamioma tataanadamigada judidíu aagidavurai agla tanaanadamigada romamano sai baigovai vuaapana Paavora dai poviavar tada masai vaamioma calga maaca agai istuma dui agai. Ttai aatama soobidaca ragai maiquiaa ana ttai muaa ragai —astadai acacalli.

¹⁶ Damos amara Paavora siagida maí go-maasi dai ii sandaaru quidiamu dai aagida agai Paavora. ¹⁷ Taida Paavora vai amo sandaaru tanaanadamigada daida itadai:

—Vaidacaiñi idi ali gali maca siaaco daja agla tanaandami aagidasa agai goovai amo ñiooqui —astadai Paavora.

¹⁸ Taida tanaandami vaidacai siaaco daacatadai agla tanaandami daida itadai:

—Paavora maisapicada giñaagidi ansai gvuapidana idi ali gali gaagidasa lidi goovai amo ñiooqui —astadai.

¹⁹ Taida agla tanaandami noviañdaga bai ali gali dai covai vaidacai daida itadai:

—¿Tumaasi giñaagida lidi aapi? —astadai agla tanaandami.

²⁰ Taida ali gali itadai:

—Ajudidíu cabai dui sai glaagida agai pasai sioroco bllaaiña goPaavora mlla ca siaaco daraaja tatanadami gada judidíu sai sioma caga maaca agai istuma dui agai. ²¹ Damos maitivaavoituda. Vaamioma isgoo coobai calli assoobidaca agai voya dai maiquiaa ana sai muua agai dai poduucai bai dui sai maica agai cuaadagai tomali suudagi asta scada muua sai Diusi gavia agai ismaipodúia agai. Dai sivi cabai ganduuduna dai mosnara istiya aapi —astadai ali gali.

²² Taid agaa tadanami diosagi ali gali dai potadai sai maagidiña tomali maadutai iscaagidi gomaasi.

²³ Taid agaa tadanami vai gooca sandaaru tatanadami gada dai taji sai bai duuna gooca sient sandaaru gantatarada ajioopadami, dai vaicoobai dan baivustaama sandaaru caapayu daama ajioopadami, dai goo sient sandaaru ismaada vuu ajioopai lalansa sai iimana amadu Paavora Sesareamu aid tucara tustamara. ²⁴ Dai gataji lara sai bai duuna caapayu sai daitugaiña Paavora dai taji lara sai cagaducami tagidana gaa dunucami Pailisi. ²⁵ Dai gaicada ooto amo ojaji dai ojara itadai:

²⁶ “Gaa dunucami Pailisi, ana arclaudio Liisiasi dai ana alisi siaa gaduutudai dai gaviaatuldi. ²⁷ Ajudidíu camaisapicami bai idi cali dai muua agaitadai antai mai ana isgoovai arromano cascada otoma ii ana amadu ginsandaaruga dai mla soi. ²⁸ Damos ana maaca inlidadai mastuucada gpara vuupai

cascadΛ vaidacai aanΛ dudunucamigadΛ judidíu
 ampaidaragadΛamu, ²⁹ dai mosotoma maí aanΛ
 masai gapiarΛ vuupai maivaavoitudaitai goovai
 viituldaragadΛ, dai mosmaitiipucata dai istuisci
 muaagi tomali istuisci maisagi. ³⁰ Damos maí
 aanΛ isajudidíu cabai dui dai muaa agai cascadΛ
 antotoma gΛootosi, dai caagidi aanΛ larΛ agai
 ismaacadΛ gapiarΛ vuupai sai gaamu iimana dai
 glaagidana istuma viaaca agai goPaavora vui.
 Mosacaasi”, astatadai oojarΛ.

³¹ TaidΛ sandaarΛ bai Paavora tucarΛ
 poduucai masduucai aagidi dai bacai
 AntipatrisciΛΛ uucami. ³² Siaadiqui sandaarΛ
 gantaataracadΛ ajioopadami apamu dada
 ganquiarΛ daidΛ caapayu daama iimicadΛ
 apiavaidaticata dai Paavora. ³³ Dai acai
 SesareerΛ maa loojai adunucami dai bo tlagi
 Paavora larΛ. ³⁴ TaidΛ adunucami larΛga
 nanaidi loojai dai gooquiarΛ tacacai Paavora
 saaco oidacami, dai camaatacai isiarSiliisciΛΛ
 oidacami ³⁵ potatadai:

—GacacamΛ aanΛ siascadΛ dadiagi agai
 ismaacadΛ gapiarΛ gvupai —astatadai
 adunucami.

Dai gatΛjai masai nuucadacana gll raí
 Eroodasi quidiarΛ.

24

¹ Bo taama tasaicadΛ ami divia Ananiiasi
 agai rbaitacacamigadΛ papaali judidíu.
 Dai lamadu iimitadai larΛ lamoco ajudidíu
 baitguucacamigadΛ dai amai ismaacadΛ

arñiooquituldiadami agai Tértulo tlagidu. Dai vllscatai vuidarar guuquiva agla tlaanadami dai gapiarar vuaaja agai Paavora. ² Mltai mosvuaa Paavora vaidat Tértulo gapiarar vuupaimi dai potatadai Tértulo Pailisi:

—Alia baigaralidi aatama aapi garbaitacaacamigacada alia saituduga aapi cascada calgaalarar oidaga aatama, dai vllsiascatai sioma calgadu vllsi oodami vlltarar tlaanadamicatai aapi, ³ cascada salliacada baigaralidi aatama vllscatai aipaco oidacami. ⁴ Maisi tavapi gasoobida aralidi aatama, cascada gadaanai aanai pasai garoigadana dai garcaacana laachi. ⁵ Moscamaí aatama isidi calli arcalisi imisaliacami gaducami dai vllsi aipaco sisioquitudai judidíu. Dai goovai arbaitacaacamigada loodami ismaacada vaavoitudai mamaatatuldaragada Suusi Cristo Nasareetarar oidacada cascada nasareno aagai agai. ⁶ Dai gocalli vaapasa aliditadai amoco ismaacada maitarjudidíu agla quiuupaigadarar judidíu dai poduucai maisiaa duutuli goovai garquiupaiga, ttai aatama bai dai van calsa ragaitadai gardudunucamiga vuidarar. ⁷ Damos lliisiasi agla tlaanadamigada sandaaruru anai divia dai guvucadagaicada garvoopoji. ⁸ Daidai icaiti sai siorar gapiarar vuupadagi sai dadana aapi gamadu. Mostacacañi aapi lagi dai poduucai calga maatacamu aapi isiarvaavoi vllsi ismaacada glaagidi aatama —astatadai Tértulo.

⁹ Taidai ajudidíu ismaacada ami guucacatadai potatadai larar sai vllsi gomaasi arvaavoi.

10 Amaasi agaa taaanadami sisigi Paavora sai ñioocana taid Paavora potai:

—Caga maata aana isaapi rdunucamigada idi oodami qui abiaadara cascada baigiñaliaracada lagi giñsoiñamu aana aapi gavuitapi. 11 Caga istutuidi aapi ismatiagi ismaiQUIA baivito baivustaama dan gooca tasai isaayi aana Jerusaleenara dai siaa duutuda iñagai Diusi. 12 Dai aana maivui ñioocai tomali amaadutai tomali maisiolitudai aana oodami agaa quiuupaigadara judidíu tomali aali quiQUIUPIARA tomali amapacara Jerusaleenara. 13 Idi oodami maitistutuidi isvuusaidagi tomali amo naijadami ispotiyagi sida rvaavoi gomaasi istucada gapiara giñvupai goovai. 14 Damos amo istumaasi sallicada ganaagidi aana. Aana anaaagidi Diusi agai vaa ismaacada agidiña giñaaqui aaduñicaru. Aagidi aana Diusi aran duucagai agai ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo mamaatatuldaragada. Ajudidíu pocaiti sai maitarvaavoi idi vaavoidaragai. Aana vaavoitudai ara vasi ismaacada ooja Moseesacaru dai ismaacada ooja Diusi ñiñoquituldiadamigada. 15 Aana ara vaavoitudai aran duucagai ajudidíu isduduaaca agai vasi coidada caga tuutiacada dai maicaga tuutiacada ara. 16 Cascada gaagai aana isducatai cagacara oidacagi dai maisiaa aradagi Diusi vuitapi dai oodami vuitapi.

17 ChiAAqui uumigi sibaco aimaraiña aana dai pamu divia giñdavaragana dai vuaapida iñagai oidacami tumiñsi ismaacada ootosi aa sibadara oidacami dai aana ara gamaquia

iñagai soiñi. ¹⁸ Gomaasi ivuaadatadai aanΛ^Λ gΛΛ quiuupaigadarΛ judidíu aidΛsidΛ giñtΛΛ ΛΛmoco judidíu Aasia dΛVΛΛriΛrΛ oidacami. Dai casi iduitadai aanΛ istumaasi gΛaagai siduñiagi siΛΛscadΛ bai duñiagi Λmo istumaasi Diuusi ΛΛmadu poduucai isduucai gΛrviituli Moseesacaru. Dai maitiipucataidai mui oodami giñΛΛmadu dai tomali maisisiocaitadai oodami. ¹⁹ Agai vaa Aasia dΛVΛΛriΛrΛ oidacami ismaacΛdΛ pocaiti ansai aanΛ maisiaa duutuli gΛΛ quiuupai tudu gΛaagai isdadimudai dai gΛpiΛrΛ giñvuajamudai tami isviaacagi agai Λmo istumaasi giñvui. ²⁰ MΛΛca JerusaleenΛrΛ vaama giñcΛi Λjudidíu gΛnbaitΛguucacamiga vuidΛrΛ. Dai sivi vai aagana idi ismaacΛdΛ JerusaleenaiñdΛrΛ dada sabai tΛΛ nΛijadami issoimaasi idui aanΛ. ²¹ MaatΛs pocaiti agai ΛΛpΛ issoimaasi idui aanΛ aidΛsi gΛgΛrΛ ñioo aanΛ dai potΛi: “AanΛ anvaavoitudai coidadΛ duaacaradΛ cascΛdΛ vaama giñcΛcΛsai aapimΛ sivi”, antΛtΛdai aanΛ —caiti Paavora.

²² ΛPailisi cacΛΛga maatΛcatadai vΛΛsi istumaasi ismaacΛdΛ vaavoitudai agai ismaacΛdΛ vaavoitudai Suusi Cristo cascΛdΛ aidΛsi moscaΛ istumaasi aagai ΛPaavora camaivaamioma tΛcacai dai potΛtΛdai:

—SiΛΛscadΛ diviagi gΛΛ tΛaanΛdamigadΛ sandaaru Liisiasi bai ganduiñdamu aanΛ idi ñiooqui —astΛtΛdai.

²³ DaidΛ ΛPailisi tΛjai Λmo sandaaru tΛaanΛdamigadΛ sai apianuucadacana ΛPaavora dai vΛΛscΛrΛ dagitona saidΛ ivuaadana istumaasi ipΛliada agai dai dagitona ΛΛpΛ sai daividiña

aaduñda dai soicaiña istumaasicada tgitocagi
 Paavora.

²⁴ Dai bo chi qui tasaicada pamu divia Pailisi
 dai vaidati goõniga Durusila. Agai rjudiu. Daida
 Pailisi ootosi ñioqui Paavora sai diviana dai
 aagidana Suusi Cristo mamaatuldiaragada.

²⁵ Aidsi Paavora aagidi isducatai gaagai
 iscagacara oidacagi sai gannucadacana dai
 maisoimaasi ivuaadana, dai aagidi ara sai
 amo imidagai Diuusi nada agai vasi oodami
 ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada
 armaicaga ivuaadami. Taida Pailisi aidsi ca
 agai gomaasi alia duaadimu daida itadai:

—Imadani, ara daamara inisascada istutiadagi
 nai goootosdagi ñioqui —astadai Pailisi.

²⁶ Daida Pailisi povalliditadai ara si Paavora
 maquia agai tumiñsi sai dagitona isimiagi cascada
 duudatai vapaidiña agai dai aatagidiña. ²⁷ Dai
 poduucai aitu goo uumigi. Taida aayi istuigaco
 gatagi Pailisi gasalicamiga matai dai Pooli-
 sio Festo. Daida Pailisi ipaliditadai iscagacara
 najadagi judiu cascada maisapicami viaa agai
 Paavora.

25

¹ Taida Festo aayi Judeera dai baiya
 agai gasalicamiga. Dai bo vaica tasaicada
 Sesareeiñdara tsai Jerusaleenamu. ² Dai ami
 abaitaguucacamigada papaali judiu amadu
 atanadamigada judiu aagidi Festo sai
 Paavora argara caatami. ³ Dai daañimi
 dai potadai sai oigadana dai ootosana siora

vuaapagi ΔPaavora ami JerusaleenΔΓΔ. Δgai cabai duitadai dai soobida agai ΔPaavora voiyΔΓΔ dai muaa agai cascΔΔ potΔΔdai Δgai ΔFesto. ⁴ TaidΔ ΔFesto aa noragi daidΔ itΔΔdai:

—Paavora maisapi SesareeΔΓΔ dai aanΔ gaamucu imia iñΔlidi chiΔΔqui tasaicΔΔ, ⁵ cascΔΔ aapimΔ mΔsmaacΔΔ viaa sΔΔlicami gΔaagai mΔsgñoidagi Sesareeamu. Dai siΔ Paavora Δrsoimaasi iducami ami istutuidi aapimΔ isgΔpiΔΓΔ vuaajagi —astΔΔdai Festo.

⁶ DaidΔ ΔFesto anaasi JerusaleenΔΓΔ vii parΔ mamacova tasai dai Δpamu ii Sesareeamu dai siaadiqui vaa dudunucami quidiΔΓΔ siaaco gatΔaanΔda agai Δgai dai gatΔjai mΔsai vuaapana ΔPaavora. ⁷ AidΔsi ΔPaavora vaa ami taidΔ Δjudidíu ismaacΔΔ dada JerusaleenaiñΔΔΓΔ miaadΔΓΔ guuquiva dai gΔpiΔΓΔ vuupaimi sai naana maasi idui aliΔ soimaascami. DΔmos maitiipucatadai tomali Δmo nΔijadami. ⁸ TaidΔ ΔPaavora cΔquiva dai ΔΔgi gΔsoiña agai dai pocaiti:

—AanΔ gia maisoimaasi ivueeyi sΔΔlicamigadΔ judidíu vui tomali ΔgΔΔ quiuupaigadΔ judidíu vui, tomali ΔbaitΔcΔaacamigadΔ romamano vui —astΔΔdai ΔPaavora.

⁹ VaidΔ ΔFesto ipΔlidadai iscΔΔgacΔΓΔ nΔijadagi Δjudidíu cascΔΔ itΔΔdai Δgai ΔPaavora:

—¿Imiapasi Δlidi Jerusaleenamu nai mΔΔca gΔΔcaca naana maasi istumaasi dai nΔidamu aanΔ isgΔpiΔΓ gΔduñi ischo ΔpΔ? —astΔΔdai ΔFesto.

¹⁰ TaidΔ ΔPaavora aa noragi daidΔ itΔΔdai:

—Tamian cΔΔca siaaco gatΔaanΔi dudunucami ismaacΔΔ daraasai ΔbaitΔcΔaacamigadΔ

romamano dai tami agai masiaaco istutuidi isgiñtacacagi. Caga maata aapi iñsaana maitivueeyi tomali amo istumaasi soimaascami ajudidíu vui. ¹¹ Siaduniada arvaavoica issoimaasi idui aana mascascada giñmuaa aliada tomamas giñmuaa. Dai ismaitarvaavoicagi gomaasi istumaasi gariara giñvupai tomali amaadutai maiviaa samicami isgiñtagidagi ajudidíu. Aana ipalidi masvaama giñcasagi agaa baitacaacamigada romamano vuidara —astadai Paavora.

¹² Taida Festo gaaataga amadu gamacadamiga ñiooqui daida aa noragi Paavora daida itadai:

—Capocaiti aapi pasaida ipalidi isgatcacacagi agaa baitacaacami agai amadu tudu imimu aapi —astadai.

¹³ Cadaivunucai chiqui tasai tai ii amai raí amadu ooñigada Berenisa Sesareeamu dai viaat-
ulda agai Festo. ¹⁴ Dai anaasi daraaja bai tavapi taida arai Festo agidi Agilipo sai maisaca amo calli Paavora tagiducami dai potadai:

—Govaa calli aragai ismaacada maisapicami viaa Pailisi. ¹⁵ Aidasi Jerusaleenara daacatadai aana taida baitacaacamigada papaali amadu tatanaanadamigada judidíu giñaagidi sai Paavora argariara caatcami dai giñaagidi ansai gataanana muaragai. ¹⁶ Antai aana aa noragi dai potadai sai adudunucamigada romamano maita maacai oigaragai ismuaagi amo gariara caatcami asta siascada vupuidara guuquiva agariara caatcada amadu ismaacada gariara

vuupai, dai poduucai ḡḡpīārā caatḥcḥdḥ ḷḷgi istutuidi isḡḥsoiñagi. ¹⁷ Cāscḥdḥ aidḥsi dada ḡgai mainḥḥārā aanḥ vaamioma mossiaadiqui vaa aanḥ dudunucami quiidiārā dai gatḥjai aanḥ mḥsai vaaapana ḥcḥḷli. ¹⁸ Dḥmos ḡgai ismaacḥdḥ dada dai ḡḡpīārā vaaaja ḡgai maigḡpīārā vaa tomali ḷmo istumaasi poduucai isduucai tḥtḡgitoitadai aanḥ. ¹⁹ Mosḥcaasi ismaacḥdḥ aagaitadai ḡgai mosḥḷḷgi ḡḥḥvāavoidaraga sai Paavora maisiaa duutuli vāavoidaragadḥ judidíu. Dai mosaagaitadai ḷḷpḥ ḥcḥḷ Suusi ismaacḥdḥ camuu sai Paavora pocaiti sai duaaca. ²⁰ Dai camaimái aanḥ isducatai iduñiagi ḷmo istumaasi pomaasi, dai tḥcacai aanḥ ḷPaavora sabai imia ḷlidi Jerusaleenamū ansai mḥḷca tḥcacana aanḥ gomaasi. ²¹ Dḥmos ḡgai ipḥlidi mḥsvan cḥḷsagi ḡḡḷḷ baitḥcḥaacami Augusto vuidārā, cāscḥdḥ gatḥjai aanḥ mḥsai apiamaisacana asta siḥḷscadḥ istui aanḥ isootosdagi ḡḡḷḷ baitḥcḥaacami —astḥtḥdai Festo.

²² Taidḥ ḷAgilipo potḥtḥdai Festo:

—Aanḥ ḷḷpḥ cḥḷca iñḥlidi ḥcḥḷli —astḥtḥdai ḷAgilipo.

Taidḥ ḷFesto aa noragi daidḥ itḥtḥdai:

—Sioroco cḥḷcamu aapi —astḥtḥdai Festo.

²³ Dai siaadiqui aidḥsi aayi Agilipo ḷḷmadu Berenisa dai dudunucami quiidiārā vaapa dai ḡḡḡḥ rai ḡḥḥtuidigi. Dai ḡgai ḷḷmadu iimḥitadai ḷḷpḥ ḷbaitḡguucacamigadḥ sandaaru dai ḷvaamioma tḥtḥaanḥdami Sesareeārā. Taidḥ ḷFesto gatḥjai mḥsai vaaapana ḷPaavora ²⁴ dai potḥi:

—Aapi gAA raí Agilipo dai vAAasi cAAali ismaacAA tanai gAAAMadu gAAmpagi, tami nAidi aapimAA idi cAAali. Idi AAagai ismaacAA gAApAA gAApiAA vuupai muidutai Ajudidíu vAAasi AApanAAsi JerusaleenAA siAAsi tanai SesareeAA dai maidagitocai giñagidi sai idi cAAali casi gAAagai ismuquiagi. ²⁵ DAAmos aanAA poAlidi istiipu istuusi muaagi. Dai AAgi goovai ipAli mAsvan cAAsagi AAgaAA baitAAacami Augusto vuidAA, cascAA capoduucai tAgito aanAA iñsiootosdagi. ²⁶ Dai aanAA maimaata istumaasi oojidagi AbaitAAacami cascAA gatAjai aanAA mA sai vuaapana tami aapimAA gAAnvuitapi. Sioma cAAga aapicAA raí Agilipo pai aapi tAcaca istuma dui goovai dai poduucai viaacamu aanAA istumaasi oojidagi AAgaAA baitAAacami. ²⁷ AliAA vuiirugami Alidi aanAA ismosapiaduucai ootosagi AMo maisapicami dai maiaagidagi mAstuisi gAApiAA vuupai —astAA dai Festo.

26

¹ TaidAA Agilipo potAA dai Paavora:

—Casi istutuidi aapi isñiooquiagi AAgi gAAvAAtarAA —astAA dai Agilipo.

TaidAA AA Paavora vañigi gAAnovi dai gAAagacai ñioo dai pocaiti:

² —AliAA baigiñAlidi aanAA istutuiditai isgAAmadu gaaatagagi aapi raí. Dai giñsoiñagi vAAsiaacatai istumaasi gAApiAA giñvuupai Ajudidíu. ³ Dai cAAga maata aapi AApa vAAasi viituldaragadAA judidíu dai vAAsi tAAstuucAA gAArvupui ñioocaiña, cascAA gAAdaanAi aanAA pAAsai maioojodaitai giñcaAcana.

4 VΛasi Δjudidíu maatl isducatai oidacata dai
 aanΛ aliducatai abiaadΛΓΛ Λagi Λgai saagida
 giñdΛVΛΛragana dai JerusaleenΛΓΛ. 5 Dai maatl
 VΛasi isgΛΛlicatai abiaadΛΓΛ Λrfariseo aanΛ.
 Gomaa fariseo vaamioma cΛΛga ΛΛgidi judidíu
 vaavoidaragadΛ. Dai vΛasi Δjudidíu cΛΛga
 istutuidi isaagagi vΛasi gomaasi isipΛliadagi. 6 Dai
 Diuusi bai ΛΛqui aagidi gΛΓΛΛqui aaduñicar u sai
 duduaacalda agai coidadΛ nai aanΛ vaavoitudai
 gomaasi cascΛdΛ gΛpiΛΓΛ giñvuupai sivi. 7 Dai
 vΛasi ΛcajiudadΛ Λbaivustaama dan gooca cΛcΛΛli
 maamaradΛ Isirelicaru Λgai vaa ΛrgΛrΛΛqui
 aaduñicar u dai Λgai quiaa nΛnΛra ispoduucai
 iduñiagi Diuusi cascΛdΛ siaa duutudai Λgai dai
 ΛΛgidi Diuusi tasΛrΛ dai tucarΛ. Dañi tudu aapi
 raí Agilipo gomaasi vaavoidaragaicΛdΛ gΛpiΛΓΛ
 giñvuupai Λgai vaa judidíu. 8 Tuimasi poduucai
 tΛtΛgitoi aapimΛ ismaibaiga isvaavoitudagi
 isDiuusi istutuidi isduduaacaldagi coidadΛ.

9 ΛΛquioma aanΛ ΛpΛ poduucai tΛtΛgitoiña
 isgΛaagai isiduñiagi mui naana maasi Suusi
 NasareetΛrΛ oidacami vui. 10 Dai poduucai
 idui aanΛ JerusaleenΛΓΛ. SΛΛlicamigadΛcΛdΛ
 ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali maamaisa aanΛ
 mui vaavoitudadami. Dai aidΛmΛsi coodaiña
 aanΛ cΛΛga bai aagaiña. 11 Dai muiyoco imidagai
 aanΛ soi vuaadana Λvaavoitudadami sai potΛna
 sai camaivaavoitudai. Gomaasi ivuaadana
 aanΛ judidíu quiquiuupaigadΛrΛ. Dai aliΛ
 oomaliacana aanΛ Λgai vui dai asta aimΛraiña
 aanΛ aa dΛdΛΛVΛriamu dai soi vuaadana.

12 Gomaasi^ΛΛ^Λ im^Λitadai aan^Λ Damascamu. Abait^Λguucacamigad^Λ papaali giñmaa oojai asta ^ΛΛgi ^Λgai giñootoi. 13 Dañi aapi raí, voi^ΥΛ^Λ im^Λitadai aan^Λ dan duucu t^ΛΛ aan^Λ ^Λmo g^ΛΛ cuudagi vaamioma dadadac^Λdami sitasai vai g^Λrsicoli dadadac^Λi aan^Λ ^ΛΛmadu ismaac^Λd^Λ giñ^ΛΛmadu iim^Λitadai. 14 T^Λtai v^ΛΛscatai d^Λv^ΛΛrapi suuli aat^Λm^Λ antai aan^Λ ca^Λ ^Λmo ñiooqui evreoc^Λd^Λ vai povaiñt^Λt^Λdai: “Saulo, Saulo, ¿tuipasi soi giñvueeyi? gatomit^Λsc^Λi aapi ^ΛΛgi ^Λpan duuc^Λi ^Λmo vooyisi ismaac^Λd^Λ cuitus^Λc^Λi tootoicami cuugad^Λ”, iñt^Λt^Λdai ^Λñiooqui. 15 Antai aan^Λ pot^Λi: “¿Poor^Λ aapi?” ant^Λt^Λdai aan^Λ. Tai ^Λgai poviñt^Λt^Λdai: “Aan^Λ an^ΛrSuusi ^Λgai vaa ismaac^Λd^Λ soi vueeyi aapi. 16 Vañiñi tudu. Divia aan^Λ aapi g^ΛΛmadu pai giñsoiña dai aagada p^Λstumaasi t^ΛΛ sivi dai p^Λstuma t^Λgiagi si^ΛΛscad^Λ divia aan^Λ ^Λpamu g^ΛΛmadu. 17 Sivi ang^Λootosai ismaac^Λd^Λ mait^Λrjudidíu saagida dai m^Λsi^ΛΛscad^Λ g^Λmuaa agadagi aan^Λ g^Λsosiñamu dai si^ΛΛscad^Λ judidíu saagida aim^Λrda aapi g^Λnuucadacamu aan^Λ ^ΛΛp^Λ. 18 G^Λootosai aan^Λ ismaac^Λd^Λ mait^Λrjudidíu saagida pai maat^Λtulda sai camaisoi duuc^Λi oidacana vai baiyoma c^ΛΛgac^Λr^Λ oidacana, vai camaitivuaadana isducatai gat^Λaan^Λi Diaavora vai baiyoma ivuaadana isducatai gat^Λaan^Λi Diuusi. Vai ^Λgai vaavoitudana iñsaan^Λ ^ΛrC^ΛΛgac^Λr^Λ vuviadami dai poduuc^Λi Diuusi oig^Λldamu soimaascamigad^Λ dai maaquimu s^ΛΛlicami vai ^ΛΛmadu daraajana ismaac^Λd^Λ Diuusi ^Λcovai vuvaitu”, iñt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

19 Dañi aapi raí Agilipo, poduucái ʌʌgi aanʌ istuma caʌ tʌvaagiaiñdʌrʌ aidʌsi divia Suusi aanʌ giñʌʌmadu. 20 Dai ʌpʌga aagidi aanʌ gomaasi Damascʌrʌ oidacami dai gooquiʌrʌ Jerusaleenʌrʌ oidacami, dai vʌʌsi Judeea dʌvʌʌriʌrʌ dai ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu ʌʌpʌ. Aagidiña aanʌ sai gʌaagai isʌma duucái gʌntʌʌgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi dai ʌʌgidagi Diuusi, dai sai cʌʌgacʌrʌ oidacana sai nʌidiña aa iscaʌma duucái gʌntʌʌgito ʌgai dai camaisoimaasi ivuaada agai. 21 Mosgomaasicʌdʌ giñbʌi ʌjudidíu ʌgʌʌ quiuupaigadʌrʌ judidíu dai giñmuʌa agaitadai. 22 Diuusi giñsoicʌi nai apiaquiaa aagidi aanʌ vʌʌscatai istumaasi Diuusi giñmaatʌtuli vʌʌsi ʌtʌtʌaanʌdami dai ismaacʌdʌ maitʌrtʌtʌaanʌdami. Aanʌ mosʌcaasi aagai ismaacʌdʌ ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ ʌʌmadu Moseesacaru istuma daivuñia agai. 23 ʌgai poduucái ooja sai gʌaagaitadai issoimaa taatagi Suusi, dai muquiagi dai saidʌ ʌrʌpʌgadadʌca agai ismaacʌdʌ duaaca agai coidadʌ saagidaiñdʌrʌ, dai gaaagida agai sai cʌʌgacʌrʌ vuvaidaragai ʌrvʌʌscatai vʌʌtarʌ vʌʌsi ʌmaduga mʌʌsi gʌraaduñi ʌʌmadu aa oodami —astʌtʌdai ʌPaavora.

---

24 Mospotʌi Paavora ʌʌgi gʌsoicʌitai, taidʌ ʌFesto gʌgʌrʌ ñioo daidʌ itʌtʌdai:

—Vuiirutupʌtiqui aapi Paavora. Mosʌʌsi mamaatʌrʌi aapi cascʌdʌ cavuiirutu —astʌtʌdai Festo.

25 Dʌmos ʌPaavora aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Maitant vuiirutu aanΛ baiyoma goovai ismaacΛΔΛ aagai aanΛ sΛΛlicΛΔΛ Λrvaavoi. ²⁶ Tami daja goraí Agilipo dai goovai cΛΛga maatΛ vΛΛsi gomaasi cascΛΔΛ maiduaadicuitai aagai aanΛ goovai vuitapi. AanΛ sΛΛlicΛΔΛ vaavoitudai isgoovai cΛΛga maatΛ vΛΛsi gomaasi. Goovai maitΛrΛmo istumaasi Λstoquicami. ²⁷ Raí Agilipo, ¿vaavoitudaipasi aapi ismaacΛΔΛ aagai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ? CΛΛga maatΛ aanΛ isvaavoitudai aapi —astΛtΛdai Paavora.

²⁸ TaidΛ ΛAgilipo potΛtΛdai:

—MoschiΛΛqui ñiooquicΛΔΛ baitoma giñvaavoituli aapi isSuusi Cristo ΛrcΛΛgacΛrΛ vuviadami —astΛtΛdai Agilipo.

²⁹ TaidΛ ΛPaavora potΛtΛdai:

—ChiΛΛqui ismuicΛΔΛ daanΛda iñΛlidi aanΛ Diuusi sai maisiu mosΛca aapi vaavoitudadana isducatai vaavoitudai aanΛ mosvΛΛscatai ismaacΛΔΛ giñcaΛ sivi poduucai vaavoitudana ΛΛpΛ, dΛmos maivuupulicagi cadeenacΛΔΛ giñpan duucai —ascaiti ΛPaavora.

³⁰ Aidasi potΛi ΛPaavora cΛquiva Λraí ΛΛmadu Festo ΛΛmadu Berenisa ΛΛmadu vΛΛscatai ismaacΛΔΛ ami daraajatadai. ³¹ Dai Λcovai iji dai ΛΛgi gaaataga agai dai pocaiti:

—Idi cΛΛli maitΛrsoimaasi iducami maitiipu mΛstuisi muaagi, tomali maitΛaagai ismaisapica goovai —ascaiti.

³² TaidΛ ΛAgilipo potΛtΛdai Festo:

—Idi cΛΛli cΛΛga baigacamudai mΛsdagituagi ismaipotΛimudai goovai saidΛ ipΛlidi mΛsvan cΛΛsagi ΛgΛΛ baitΛcΛaacami vuidΛrΛ —astΛtΛdai.

27

¹ Aidasi povanalli agai isgarootosagi Itiamu matai tlagi Paavora amadu agaa maamaisapicada amo taanadamigada sandaaru Julio tlagiducami. Agai artaanadamigada sandaarugada agaa baitacaacami Augusto.

² Dai tlatasai aatama amo vaarcuara ismaacada Adaramitara oidacami dai casi arimadamicatadai muiyapara Aasia. Dai Aristarco groiditadai ara, agai Tesalonicara oidaga.

³ Siaadico Sidooniaru aruuli aatama. Dai Julio calgacara naidi Paavora dai dagito sai ma naidana glaaduñi. Daida laaduñda baiganliaracada miaadagi tai ami galbasi agai.

⁴ Lvaarcu vvalicada aimari. Dai abiaadara iimacai garvuidara vustaimi vvali cascada Sipili labagi dagavusai aatama. Agai aramapacara sicolimadicami suudagi.

⁵ Dai dagavunucai aatama agaa suudagi Silisia abaana dai Panfilia abaana salli dai Miriara aayi Lisia dvalliaru.

⁶ Tai ami taanadamigada sandaaru tla amai vaarcu Alijandaliandara imadami dai Italia amaco imatadai. Dai ami gartlatitu tasai apiaiimña.

⁷ Bai mui tasai mosca duucai iimai aatama dai alia sijaitai aayi Gaido abaana. Vai quiaa garvuidara vustai vvali cascada dagavusai aatama Salomoni dai Clieta labagi salli iji. Agai aramapacara sicolimadicami suudagi.

⁸ Dai apiaquiaa sijaitai iimai Clieta abaana aayi aatama amapacara siaaco Calga Uuliñacarui tlagidu Lasea abaana.

⁹ Camui tasai ap^Λdui tasi mosiim^Λitadai dai camiaadimi toomoco casc^Λd^Λ ali^Λsi arduaadimudagai isapiaiim^Λdagi, casc^Λd^Λ Paavora maa ñiooqui, ¹⁰ dai pot^Λt^Λdai:

—C^Λc^Λali aan^Λ po^Λlidi isg^Λrimidaga ali^Λsi arduaadimudagaica agai dai siaa g^Λduuñimu si^Λasi govaarcu moduuc^Λi cusuuv^Λd^Λ, dai asta aat^Λm^Λ istutuidi iscoiyagi —ast^Λt^Λdai Paavora.

¹¹ D^Λmos asandaaru t^Λaan^Λdamigad^Λ vaamioma ^Λagi ^Λvaarcu soigacami dai ^Λvaarcu t^Λaan^Λdamigad^Λ si^ΛPaavora. ¹² Dai ami maic^Λagaduc^Λatadai isdaivuñdagi toomoco dai baitoma v^Λascatai pov^Λn^Λlidadai issiooma arc^Λag^Λai isiimiagi abiaad^Λr^Λ dai n^Λida agai sabaig istuid^Λc^Λi a^Λna Peñisi^Λr^Λ dai ami daivuñdagi toomoco. Ami r^Λmai ^Λmap^Λc^Λr^Λ siaaco guguc^Λi vaarcu C^Λlieta d^Λv^Λari^Λr^Λ. Dai ami maisi aaji ^Λv^Λali.

¹³ Ca^Λv^Λ ap^Λamu maisi cavami sur amacoaiñd^Λr^Λ vai casc^Λd^Λ pov^Λn^Λlidadai ^Λgai issistutuidi isapiaiim^Λdagi. T^Λtai iji dai C^Λlieta d^Λv^Λari abana s^Λali iim^Λi. ¹⁴ D^Λmos otoma ali^Λ cavami ^Λv^Λ d^Λv^Λari amad^Λr^Λ. ¹⁵ Dai g^Λ suudagi amaco g^Λrnuitusc^Λi. Dai camait^Λrdagito t^Λs^Λbait^Λaco iimiagi casc^Λd^Λ mosdagito ^Λgai sai g^Λr^Λb^Λcaiña. ¹⁶ Dai ^Λmap^Λc^Λr^Λ sicolimadi suudagi C^Λlauda t^Λagidu t^Λtai ^Λb^Λagi d^Λgavusai aat^Λm^Λ. Dai ali^Λ sijaita t^Λsagi aat^Λm^Λ ^Λali vaarcu ismaac^Λd^Λ t^Λvaim^Λticatadai ^Λvaarcu g^Λduc^Λd^Λ. ¹⁷ Aid^Λt^Λsi cac^Λga vuu ^Λali vaarcu gooqui^Λr^Λ g^Λg^Λr t^Λt^Λropiñdic^Λd^Λ vuu ^Λg^Λ vaarcu sai maisiaa g^Λduuna. Dai duduaadicuitadai

aatΛmΛ isgarbΛΛquiagi ΛvΛΛli Silite amacoga siaaco oidaga oorai duupiacami cascΛΔ tΛvañi aatΛmΛ licuusi ismaacΛΔΛ acΛΔΛ nuituscΛi ΛvΛΛli Λvaarcu. Dai mosapiaduucΛi dagito aatΛmΛ sai garbΛΛcaiña ΛΛvΛΛli. ¹⁸ Dai siaadico apiaquiaa aliΛ cavami vustai ΛΛvΛΛli cascΛΔΛ gΛΛ suudagi Λrana suuligaimi Λgai cuaadagai sai maisi vΛΛtatugaiña Λvaarcu dai camaidupiquidana suudarΛ. ¹⁹ Dai gΛnsiaadico vΛΛscatai aatΛmΛ suudarΛ suuli vΛΛsi istumaasi oidacatadai vaarcu Λrana. ²⁰ Dai catΛvΛpi ΛpΛdui tΛsi mainΛidi tasai tomali sisiaavugai. Dai aliΛ cavami ΛvΛrai quiaa cascΛΔΛ camaitΛgitocatadai aatΛmΛ isvuvauquiagi.

²¹ Dai catΛvΛpi ΛpΛdui tΛsi maitacueeyi aatΛmΛ taidΛ ΛPaavora cΛquiva vΛΛscatai saagida daidΛ itΛi:

—CΛcΛΛli siooma arcΛΛgaicamudai isgiñΛΛgidamudai aapimΛ dai maivuvauquimudai CΛlietaiñΔrΛ simaisoi gΛduuñimudai govaarcu dai tomali aatΛmΛ maisoimaa taatamudai dai maisiaa gΛduuñimudai mosΛΛqui istumaasi. ²² Dai sivi aanΛ gΛnaagidi mΛsai maisoigΛnΛlidiña. Tomali Λmaadutai aapimΛ maimuquiaa agai. Tomasi govaarcu siaa gΛdui. ²³ AanΛ rDiuusi maradΛ dai Λgidi aanΛ, dai tucarΛ tΛΛ aanΛ Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ ²⁴vai povaiñtatΛdai: “Paavora maitiduaadicuda viaapa isvuidΛrΛ cΛquivagi ΛgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ romamano. CascΛΔΛ aapi ΛΛmadu vΛΛscatai ismaacΛΔΛ gΛΛΛmadu iimΛi cΛΛgacarΛ vuvauquia agai”, iñtatΛdai ΛDiuusi tΛaañicarudΛ. ²⁵ CascΛΔΛ baigavΛr gΛnΛliada aapimΛ vΛΛscatai. AanΛ gia vaavoitudai Diuusi dai cΛΛga maataΛ aanΛ ispovai gΛduñia agai

isducatai giñaagidi ΔDiuusi taañicarudΔ. ²⁶ Siaan gΔduuñimu govaarcu dai aatΔmΔ ΔmapΔcΔrΔ sicolimadicamiΔrΔ suudagi viimu —astΔtΔdai Paavora.

²⁷ Dai cagooca Δcaldi gΔΔ suudarΔ iimΔitadai aatΔmΔ dai AdΔliana iimΔitadai aatΔmΔ gΔΔ tucarΔ vai aipaco gΔrbΔΔ ajioopai ΔvΔΔli. Dai Δran tucarΔ maata tΔΔ Δgai ismaacΔdΔ nuucati Δvaarcu iscayoga aayi dΔvΔΔrai. ²⁸ Dai Δpavi Δgai suudagi sΔΔ tuucavaga saidΔ ΔrΔmo coobai dan baivustaama dan naadami metro dai baitΔquioma Δpamu Δpavi sai casi ΔrΔmo coobai dan cuvaracami metro. ²⁹ Dai Δgai duduaadicuitadai isΔvaarcu gΔΔgΔviagi ojoodai gΔΔ suudagi ugidiana cascΔdΔ gooquiamadΔrΔ Δvaarcu tΔapañi maacova gΔgΔr vapaiñomi vΔpΔtΔcami suudarΔ sai cΔquivana. Dai aliasi ipΔlidadai isotoma masiagi. ³⁰ Dai Δmoco Δgai ismaacΔdΔ nuucati Δvaarcu vuvaquia Δlidadai ΔvaarcuaiñdΔrΔ cascΔdΔ catΔvañdimi Δali vaarcu suudarΔ, duucami istuvañda agadagi ΔgΔgΔr vapaiñomi vΔpΔtΔcΔdΔ baitΔadΔrΔ. ³¹ DΔmos ΔPaavora aagidi ΔgΔΔ tΔaanΔdamigadΔ sandaaru ΔmΔdu Δsandaaru dai potΔtΔdai:

—Ismaiviiyagi idi cΔcΔΔli vaarcuΔrΔ aapimΔ maitistuidimu iscΔΔgacΔrΔ vuvaquiyagi —astΔtΔdai Paavora.

³² TaidΔ Δsandaaru iquiaca Δali vaarcu tΔtΔropiñdadΔ dai dagito sai suudarΔ gΔΔsΔna.

³³ Dai sialimadΔ ΔPaavora daañimi vΔΔscatai saida ugaana dai potΔtΔdai:

—Caaayi gooca Δcaldi ismaicΔΔga gacueeyi aapimΔ nuucaticatai govaarcu. ³⁴ GΔndaanΔi

aana masai ugaana tomasi laachi. Aliasi glaagai isgaugiagi dai cagacara vuvaquiagi. Maitavar vuam anliada tomali amaadutai maitasiduuñimu —astadai Paavora.

³⁵ Dai mospoti dai bai amo paana dai gamamagi vascatai vuitapi dai saasarai dai gauu. ³⁶ Dai vascatai bai ganalli dai gauu arpa. ³⁷ Vascatai aatama argoo siento dan vaicobai dan baivustaama dan naadamicatadai vaarcuara. ³⁸ Dai aidasi gauu vascatai gla suudara suuli atligi ismaacada baivito sai vaamioma maivatatuna avarcu.

---

³⁹ Dai aidasi camaasi nuucadacami vaarcu camaimai tasiaco daraajatadai. Damos naidi agai amo aqui maasi dai ooraga ugidiana dai ami imituda agaitadai avarcu isistuidiagi. ⁴⁰ Dai iquiaca agar tataropiñdada agar vapaiñomi vapatada ismaacada adada cacai avarcu dai anaasi suudara viaa. Dai uupai tataropiñdi ismaacada adada vupurai tavla ismaacada adada imitudai agai avarcu sijacoga ipaliadagi. Dai vñigi gla icuusi baitadara saida avalli imitudana davarri amacoga. Daid avarcu davarri amacoga imimi. ⁴¹ Dai todian duucai aayi mapara siaacoga goocapadara imai suudagi dai ooratana sai baitadara dai anaasi vii dai camaitistui isoiñiagi dai gooquiamadara cataataquimi guvuacatai suudagi. ⁴² Vaid avandaru cooda agaitadai amaamaisapicada sai maicagacara vuvacana susuligidatai suudara dai noonoigana. ⁴³ Damos gla taandami cagacara vuusaida lidadai Paavora cascada maidagito

mascoodagi. Dai tɔjai vʌʌscatai ismaacʌdʌ susuligicui sai ʌʌpʌga suudarʌ suuligʌna dai aʌna dʌvʌʌrai. ⁴⁴ Sai ʌga tavla daama iimʌna siʌpʌ laalachi vaarcu oomiquigadʌ daama. Dai poduucai vʌʌscatai cʌʌgacʌrʌ aayi dʌvʌʌrai.

28

¹ Dai cʌʌgacʌrʌ vuvacʌcai maí aatʌmʌ isami sicolimadicʌrʌ suudagi Malta tʌʌgidu. ² Dai ami oidacami cʌʌga tuutuiga. Dai alia ʌʌpicatadai dai duucui cascʌdʌ gʌʌpi ganai ʌgai dai gʌrmiadʌgi tʌsai gʌruucadana. ³ Taidʌ ʌPaavora vui chiʌʌqui cuaagi gaquiadʌ dai taiyʌrʌ tuaajaimi tai vuusai ʌmo cooyi cuaagiaiñdarʌ toñdakai dai noviana bʌi ʌPaavora. ⁴ Aidʌsi tʌʌ ʌoodami isnoviaiñdarʌ sagigi ʌcooyi aipaco gʌnaagidimi daidʌ icaiti:

—Idi cʌʌli gia sʌʌlicʌdʌ ʌrgamuaacami. Tomasi cʌʌgacʌrʌ vuusai goovai suudagiaiñdarʌ vʌʌscʌrʌ Diuusi maidagitemu isoidaca goovai —ascaiti ʌoidacami.

⁵ Taidʌ ʌPaavora taiyʌrʌ gigigi gʌnovi sai gʌʌsʌna ʌcooyi dai maitʌsiʌdui. ⁶ Vʌʌscatai nʌnʌracatadai isvaiguuguagi siʌpʌ tobian duucai muquiaagi. Dai catʌvʌpi nʌnʌracadatai tai maitʌsiʌdui tai cascʌdʌ vʌʌscatai ʌma duucai gʌntʌʌgito dai pocaiti sai Paavora ʌrʌmo diuusi.

⁷ Dai maisi mʌʌcasi abiaadʌrʌ oidacatadai ʌgʌʌ tʌaanʌdami Maltʌrʌ. ʌgai Puvulio tʌʌgidu. ʌgai cʌʌga gʌrmiadʌgi tʌtai sioma daraaja aatʌmʌ vaica tasai anaasi. ⁸ Vaidʌ Puvulio oogadʌ coococatadai dai caatʌcatadai oiditai toñdagai dai ʌʌrai bitavigai. Taidʌ ʌPaavora

dividamu dai ʌpʌga gamamagi dai daama darai gʌnoonovi tai ʌgai dueeyi. ⁹ Dai aidʌsi capovʌdui tai ʌгаа coococoidadʌ ismaacʌdʌ anaasi Maltʌrʌ oidacatadai dada dai vʌʌsi dudueeyi. ¹⁰ Dai aliʌsi gʌrsiaa duutuli dai gooquiʌrʌ aidʌtʌsi caiimia ragaitadai gʌrmaa ʌgai vʌʌsiaʌcatai istumaasi gʌaagai voiyʌrʌ.

¹¹ Dai cavaica masaadai daraaja aatʌmʌ Maltʌrʌ daida tʌʌtʌsai ʌmo vaarcuʌrʌ ismaacʌdʌ anaasi daivuñtu toomoco. ʌvaarcu Alejandʌliaiñdʌrʌ divia dai Cocoatai tʌʌgidu. ¹² Dai aayi aatʌmʌ Siracuusiana dai ami daraaja vaica tasai. ¹³ Dai abiaadʌrʌ apiaiimʌi aatʌmʌ dʌvʌʌrai sonuana daida aayi Rejiʌrʌ. Dai siaadico cacʌʌga ʌvʌ dai gʌrgooquiamadʌrʌ vustai ʌvʌʌli, dai gʌn siaadiqui aayi aatʌmʌ Puteoliʌrʌ. ¹⁴ Dai ami tʌʌ aatʌmʌ chiʌʌqui vaavoitudadami tai ʌgai gʌrvaí tʌsai ʌmadu daraajana ʌmo ʌcaldi. Dai gooquiʌrʌ abiaadʌrʌ iji aatʌmʌ Roomamu. ¹⁵ Aidʌsi maí gʌraaduñi Roomʌrʌ tʌsaajimi, vuvaja dai voiyʌrʌ gʌraayi. Dai Apiporʌrʌ tʌʌgidu ʌmapʌcʌrʌ tai ami gʌraayi ʌmoco dai aa gʌraayi siaaco Vaica Tavernasi tʌʌgidu. Taidʌ ʌPaavora alia baigʌʌli tʌʌgacai dai siaa duutuli Diuusi. ¹⁶ Dai aidʌtʌsi aayi Roomʌrʌ taidʌ ʌgʌʌ tʌaanʌdamigadʌ sandaaru tʌʌgi ʌmaamaisapicʌdʌ ʌmai sandaaru tʌaanʌdamigadʌ. Dai Paavora gia dagito sai ʌcovai oidacana ʌmadu ʌmo sandaaru ismaacʌdʌ nuucada.

¹⁷ Dai bo vaica tasaicʌdʌ ʌPaavora ootosi ñiooqui ʌbaitʌguucacamigadʌ judidíu sai gʌnʌmpaidana.

Dai aidasi casi ganampagi agai taida Paavora ñiooqui dai potadai:

—Giñaaduñi, tomasi maitistuma dui aanajudidíu vui tomali garalqui aaduñicaruvituldaragada vui taida ajudidíu vascara giñtagi romamano Jerusaleenara, dai vaama giñcaí. ¹⁸ Taida ataanadami maita tomali amo soimaascami istuisida giñmuaagi cascada giñdagitua aliditadai. ¹⁹ Damos ajudidíu vui baacoi dai viaacatadai aan ispotadagi saigala baitacaacamigada romamano giñcacana, tomasi maiviaa aan istuisida gapiara vuupadagi giñaaduñi. ²⁰ Cascada ganvaí aan sivi dai annida iñagai dai gnaatagida iñagai. Aan anvaavoidudai ganpan duucái amadu vasi garaaduñi judidíu isalqui abiaadara Diuusi pocaiti sai ootosa agai amo cagacara vuviadami dai vaavoidudai aan vasi isDiuusi duduaacalda agai coidada cascada vuli aan idi cadeenacada —astadai Paavora.

²¹ Tai agai potadai:

—Tami maididivai tomali amo oojai Judeeaiñdara isgaagadagi aapi, tomali amaadutai garaaduñi judidíu ismaacada daivai macadara maitraagidiña tomali amo istumaasi soimaasi aapi gavui. ²² Caa maata aatama istomasiaacoga ñiooquidiña oodami idi utuducada vaavoidaragai cascada amo imidagai gacaca aralidi aatama pasiallidi aapi —astadai ajudidíu.

²³ Dai poduucái tudu bai dui istuigaco ganampadagi. Dai aidasi aayi istuigaco bai dui agai tai ganampagi mui oodami ami siaaco guuliñacatadai Paavora. Tai agai ñiooqui quiamoco abiaadara urunoco

uucami. Dai aagidi isducatai Diuusi soicai oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana Paavora aagidi ismaacΛdΛ ooja Moseesacaru ΛΛmadu aa Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ dai gomaasicΛdΛ ipΛlilitadai isvaavoituldagi isSuusi ΛrcΛΛgacΛrΛ vuviadami. ²⁴ Dai ΛΛmoco vaavoitu ismaacΛdΛ aagidi ΛPaavora dai aa gia maivaavoitu. ²⁵ Dai maiΛmo tΛgitoidagai viaacata dai dai iimimi. TaidΛ ΛPaavora potΛtΛdai:

—Aliasi Λrvaavoi ismaacΛdΛ aagidi Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Isaía gΛrΛΛqui aaduñicaru. Λgai aagidiña istumaasi Diuusi IbΛadΛ aagidiña ismaacΛdΛ pocaiti:

²⁶ ImΛdañi aapi dai potΛΛda Λoodami:

CaΛcamu aapimΛ dai maimaatΛ caΛcamu.

NΛijadamu aapimΛ dai maimaatΛ nΛijadamu ducami iscuupicagi gΛnvuupuji.

²⁷ MaitantΛgito caΛ aapimΛ.

MainΛijada Λlidi aapimΛ tomali maicaΛca Λlidi,

Tomali maiΛma duucai gΛntΛtΛgitua Λlidi iñsaana cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaidana.

Ascaiti Diuusi IbΛadΛ Isaía sai potΛΛna. ²⁸ IpΛlidi aanΛ mΛsmaatΛcagi —ascaiti Paavora—, sai sivi baitΛqui ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu viaacamu isducatai maatiagi isDiuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaida Λlidi Λgai ΛpΛ dai Λgai gia cΛΛga gΛntΛgito caΛcamu —ascaiti Paavora.

²⁹ Aidasi potΛi ΛPaavora taidΛ Λjudidíu iji dai aipaco gΛnaatagidimi.

³⁰ TaidΛ ΛPaavora anaasi vii gooca uumigi Λmo quii rentagidicamiΛrΛ. Dai ami miaadΛgidiña vΛΛscatai sioorΛ daividiña. ³¹ Tomali Λmaadutai maidaidiña isgaaagiada Λgai isDiuusi soicai

oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana dai isSuusi Cristo
ΛrcΛΛgacΛrΛ vuviadami cascΛdΛ maiduaadicuitai
gaaagidiña Λgai gomaasi.
MosΛcaasi.

Diushi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421